

Katolički list

Zvonik

GOD. XXIII. BR. 5 (259) Subotica, svibanj (maj) 2016. 150,00 din

Tema: Duhovna djela milosrđa

Intervju: Karolina Biacsi, restauratorica

Reportaža: „Trojstvo“ ponovno na starom mjestu

Međubiskupijski susret svećenika u Godini milosrđa u Doroslomu

300 godina marijanskog svetišta na Tekijama

Glazbeni program

Predavači i organizatori međunarodnog simpozija na Tekijama

Kršćanin lignjoslav

O nužnosti kreposti zamjeranja

Olakotan govor o milosrđu prijetnja je da se kršćanstvo pretvori u limunadu, sladunjavu bajku koja paralizira vjernika, pretvarajući ga u društveno korektnog neutralca, tolerantnog dobričinu polutelećeg keza spram svega i svih. Kršćanin *lignjoslav* se ne zamjera, ne protuslovi, ne podiže glas jer vjeruje u „pripitomljenog“ Boga (C. S. Lewis). Takvom stavu pridoni-jelo je dugovremeno šminkanje Boga kako bi se uklopio u sliku idiličnog, milog čičicu koji se ne zna naljutiti, podignuti glas, zaprijetiti. Lakše si je predočiti Isusa kao feminiziranog lika s pobožnih sličica, plave brade, čupanih obrva i sladunjava pogleda.

Godina milosrđa blagoslovljeno je vrijeme da se progovori o istinskoj slici Boga. Isus ni po čemu nije bio onovjeki spoj metroseksualca, fensera u dobro skrojenoj tunici i pomodno ošišanoj kosi i bradi te hippyja koji je samo govorio o ljubavi i miru. Isusa puno prije možemo nazvati snažnim, gotovo divljim muškarcem koji je bio uveden u svoju službu po jednom čovjeku divljine – Ivanu Krstitelju. Isus je isto tako krenuo iz pustinje, nije imao kuće, neprestano u pokretu, sa snažnom osobnošću koja je privlačila i učenike i mase što su ga slušale.

Kršćaninu *lignjoslavu* teško je svarljivo Isusovo upozorenje: *Ne mislite da sam došao mir donijeti na zemlju. Ne, nisam došao donijeti mir, nego mač* (Mt 10,34). Da ne govorimo o Isusu-divljaku koji je uzeo bič u ruke i *izvoštio* hramske bankare i dilere. Njega je, zapravo, krepost zamjeranja dovela na križ. Neizbježno je nekada izreći istinu u ljubavi i tako se, bez namjere, zamjeriti.

S druge strane, ni Otac njegov i naš nije umorni i pomalo senilni starac s dugom sijedom bradom koji gubi vezu sa svijetom kako nam ga naša kultura i nesvjesno prikazuje,

već zauzeta osobnost koja u sebi spaja ono najjače i najuzvišenije od očinstva i majčinstva za nas. Taj Bog se ne boji ući u krvavu ljudsku povijest, i onu narodnu i onu osobnu, i izazvati nas na biranje između onog što nam on nudi i onoga što se nama čini bolje (A. Volenik). Shodno tome, lakše nam je predočiti si Duha Svetog kao nježnu golubicu koja leluja na povjetarcu nego li kao vatru, plamen, požar koji pali i pročišćuje.

Slika takva „pripitomljena“ Boga učinila je da su kršćani postali gotovo bezopasni, masa utopljena u more bezličnosti. Više nego ikada, progovoriti nam je o kršćanstvu „skinutih rukavica“, zauzetom za istinu i pravdu. Naravno, nepopularno je to, zahtjevno. Poziv je to na, kako veli dragi mi kolega dominikanac fra Frane Prcela, *krepost zamjeranja*. Da, zamjeranje nekada itekako zna biti vrlina! Čak i čin milosrđa! Biti spreman iz ljubavi prema drugome izreći svoje mišljenje i stavove, pa makar to dovelo do negodovanja ili do toga da nas drugi omalovažava i prestane cijeniti. Protuslovljenje iz ljubavi, dakle prakticiranje kreposti zamjeranja, zasigurno nisu recepti za sve probleme našeg društva ili Crkve, ali su neizostavna terapija i lijek za ozdravljenje naših odnosa, kako pojedinačnih tako i društva u cijelosti. To je znak da mi je stalo do drugog. Zapravo, povrijedili bismo drugoga ako ga „ne povređujemo“ zadirajući od kritike, jer mu povlađujemo, a ne proturječimo. Dočim protuslovljenje iz lojalnosti je dar za sve, jer nam pomaže ići naprijed, omogućuje promjene – teološki rečeno, stvara pretpostavke za obraćenje (Prcela).

Dragi čitatelji, Godina milosrđa nije vrijeme pripitomljavanja Boga i čovjeka, nije vrijeme *polignjoslavljenih* kršćana, već „kairos“ istinovanja u ljubavi, vrijeme hrabrog i odvažnog življenja vjere u svim dimenzijama. Jer tko živi iskreno i dosljedno svoj život i svoju vjeru, živi opasno: zamjera se!

Iz sadržaja

- Susret svećenika u
Svetoj godini milosrđa5
- Tema broja:
Bližnjemu smo dužni
pomoći prije u duhovnoj
nego u tjelesnoj potrebi....6
- Jubilej:
Održan Međunarodni
znanstveni simpozij
o Tekijama8
- Duhovna obnova
Franjevačkog
svetovnog reda11
- Reportaža:
Potpora sa sviju strana
(obnova karmelićanske
crkve u Somboru)24
- Intervju s Karolinom Biacsi:
Spomenik nas podsjeća
da smo svi sinovi i
kćeri jednoga Boga26
- Blagoslovljen vraćeni
spomenik Presvetom
Trojstvu29
- Velika duhovna obnova i
bdijenje u župi sv. Roka ..40
- Trodnevica u čast
sv. Leopolda Mandića47
- Kršćanski stav:
Lažna kršćanska
zabrinutost i
suosjećajnost48
- Zvonikova priča:
Posljednji dar49

Piše: Nikola Knezi

Naš zagovornik

Gotovo svaki kutić povijesti kršćanstva prožet je muškarcima i ženama koji su svojom vjerom u Boga, ljubavlju prema bližnjima i pouzdanjem u providnost Duha Svetoga, bili primjer ljudima koje su sretali tijekom ovozemaljskoga života, ali i nakon što su prešli u Vječnost, Boga izravno u lice gledati, ostaju snažni svjedoci vjere, učitelji molitve i primjeri svetosti života. Sveci dolaze sa svih strana svijeta, pripadaju svim životnim dobima i svim društvenim staležima, to su konkretna lica svoga naroda, jezika i područja. I silno se međusobno razlikuju. Crkva se tijekom liturgijske godine spominje mnogih svetaca i blaženika, ljudi koji su znali darivati nesebičnu ljubav Bogu i bližnjima. Često se njima znamo utjecati u gotovo beznadežnim momentima našeg ovozemaljskog života. *Čak se i car... koji nosi grimiz i na čiji se mig sve trese, često pruža pred grobnicom mučenika i zaziva tog sveca da moli za njega.*

Evandjelje nam kaže da je zvijezda bila ta koja je tri mudraca – kralja s istoka dovela izravno Isusu položenom u jaslice, a tako to čine i sveci i svetece. Na svodu Nebeskom naše Majke Crkve Katoličke sjaje mnoge zvijezde, pa tako i na djeliću tog svoda koji pokriva našu bačku ravnicu sja jedna prelijepa zvijezda. To je zvijezda sluga Božjega o. Gerarda Tome Stantića, karmelićanina. Ima li li boljeg zagovornika od vlastitog roda? Ima li boljeg zagovornika od onoga tko je hodao grudom zemlje kojom mi hodamo? Ima li boljeg zagovornika od svetog ispovjednika, siromašnog redovnika i vrsnog propovjednika?

Po nauku Katoličke crkve zagovor predstavlja prošnju u korist drugoga. Zagovornik je onaj koji s ljubavlju i bez primisli grli obje strane koje su sukobljene, te ih tako svojom ljubavlju međusobno spaja. Svi sveci i svetece, pa tako i sluga Božji o. Gerard, stali su u sredinu jer su bili bliski i solidarni s objema stranama, ljevicom su držali Boga za ruku, a desnicom ljude pale u grijehu. Oni stoje na strani čovjeka okaljanog grijehom, ali svojom ljubavlju i upornošću žive vjerno po zapovijedima Božjim. Oni imaju golemu ljubav i prema Bogu i prema bratu čovjeku kako je Isus svoje stado i učio da valja činiti. Kao što most spaja dvije obale razdvojene rijekom, tako i svetac zagovornik spaja Boga i čovjeka.

Zagovornik je onaj kome se ne ustručavamo reći: *Moli Boga za nas!* Zagovornik je onaj kome smijemo otvoriti svoje srce i dopustiti mu da zaviri u njega, možda baš u onom trenutku kada se Bog čini tako daleko. Kada izgubimo put do Isusa, zagovornika možemo uzeti za ruku i reći mu: *Vodi me ponovno ka mome Spasitelju!* U svetosti svoga života i sluga Božji o. Gerard je pokazao da je zagovornik i ujedinitelj Boga i svakoga grješnika koga je sre-

tao, kako u ispovjedaonici tako i pri bolesničkoj postelji brata čovjeka po poslušnosti Svetom pismu koje kaže: *Bo-luje li tko među vama, neka k sebi dozove stariješine Crkve! Oni neka mole nad njim mažući ga uljem u ime Gospodina* (Jak 5,14-15).

Dragi čitatelji, potičem Vas da i Vi molite zagovor sluga Božjega o. Gerarda za potrebe Vas i Vaših obitelji. Postoje sličice s njegovim likom i molitvom za njegov zagovor, nosimo ih sa sobom uvijek i svagdje, možda u novčaniku, knjizi koju trenutno čitamo ili molitveniku. Isto tako možemo proučavati njegov život i svetost čitajući Glasilo vicepostulature za upoznavanje sluga Božjega o. Gerarda, koje možemo nabaviti na našim župama dva puta u godini. Ove godine slavimo 140. rođendan našega sluga Božjega, a u lipnju 60. obljetnicu njegova prelaska u Vječnost. Trudimo se da na dan njegova prelaska u vječnost posjetimo njegov grob, u zajedništvu s brojnim vjernicima i pastirom Subotičke biskupije, kako bi o. Gerardu zahvalili za sve milosti koje nam je isprosio kod Gospodina, te ga zamolimo da nas i dalje zagovara da ... *nam Svevišnji podari snagu da naš križ hrabro nosimo.*

Susret katoličkih biskupa i svećenika R. Srbije

Susret svećenika u Svetoj godini milosrđa

U marijanskom svetištu Subotičke biskupije „Doroslovo“, u srijedu, 18. svibnja održan je susret katoličkih svećenika koji vrše svoje svećeničko poslanje u R. Srbiji. Oko stotinu svećenika Subotičke, Zrenjaninske i Srijemske biskupije te iz Beogradske nadbiskupije i Apostolskog egzarchata za grkokatolike u R. Srbiji okupilo se na molitvu i razmišljanje o Božjem i o vlastitom milosrđu. Svećenike su predvodili njihovi biskupi mons. Ivan Péntes, subotički biskup, mons. Ladislav Német, zrenjaninski biskup, mons. Đuro Gašparović, srijemski biskup, mons. Đuro Džudžar, grkokatolički biskup. Zbog bolesti na susretu nije sudjelovao beogradski nadbiskup i mitropolit mons. Stanislav Hočevar. Ovom značajnom događaju u Godini milosrđa nazočio je i apostolski nuncij u R. Srbiji, nadbiskup mons. Luciano Surrani.

Predavanja

U prvom dijelu susreta svećenici su u hodočasničkoj kući sv. Ivana slušali predavanja u dvije jezične skupine. Predavanje na mađarskom jeziku održao je **p. Kálmán Peregrin OFM**, rektor nacionalnog svetišta Mátraverebély u Mađarskoj. Predavanje na hrvatskom jeziku održao je **dr. Josip Bošnjaković**, profesor na KBF u Đakovu. Predavača je u ime organizatora i prisutnih sveće-

nika pozdravio **mr. sc. Mirko Štefković**, tajnik Subotičke biskupije. Dr. Bošnjaković je svoje predavanje naslovio „Što i tko liječi u ispovijedi?“. U predavanju je dr. Bošnjaković govorio o nekim vrlo značajnim psihološkim i duhovnim momentima sakramenta ispovijedi. Posebno je na temelju slike Siegera Ködera „Ovaj prima grješnike i blaguje s njima...“, naglasio da je u sakramentu važno uvijek imati na pameti da je to Isusov i svećenikov susret s grješnicima. To je ujedno i trenutak u kojem penitent ispravlja sliku o samome sebi pred Bogom uz pomoć svećenika. U nastavku je predavač istaknuo neke terapijske momente u ispovijedi te upozorio na značajne razlike između ispovijedi i psihoterapije.

Poslije predavanja bila je prilika za osobnu svetu ispovijed i Euharistijsko klanjanje. Nakon toga subotički biskup Ivan Péntes je svečano otvorio vrata crkve svetišta u Doroslovu koja će od toga trenutka do kraja Jubilejske godine također biti sveta vrata milosrđa.

Euharistija

Svetu misu je predvodio biskup domaćin uz koncelebraciju svih prisutnih biskupa i svećenika. Apostolskog nuncija je na početku misnoga slavlja pozdravio mons. Ladislav Német, predsjednik MBK „Sv. Ćirila i Metoda“. On je održao i prigodnu propovijed na hrvatskom i mađarskom jeziku. U svojoj je propovijedi naglasio da je Sveta godina milosrđa prigoda ne samo da obnovimo svijest o Božjem milosrđu prema nama, nego da i provjerimo koliko smo mi milosrdni. Naše milosrđe ne ogleda se samo u vršenju tjelesnih i duhovnih djela milosrđa o kojima svi svećenici vrlo rado govore, nego se milosrđe provjerava i u našoj pastoralnoj praksi, u susretu s vjernicima kad nam dođu na dogovor za krštenje i druge sakramente, a značajno je svećeničko milosrđe i kad se radi o materijalnim stvarima i potraživanju novca od vjernika, zaključio je biskup Német.

Za organizaciju ovoga susreta u samom svetištu u Doroslovu pobrinuo se rektor Svetišta i apatinski dekan, **preč. Árpád Verebély. /A. A./**

Bližnjemu smo dužni pomoći prije u duhovnoj nego u tjelesnoj potrebi

Piše: *Dinko Bradvica*

Živa mi je želja da kršćanski narod, tijekom Jubileja, razmišlja o tjelesnim i duhovnim djelima milosrđa. Na taj će se način probuditi naša savjest, koja je previše često uspavana pred dramom siromaštva. Ulazimo također sve više u srž evanđelja, gdje Bog siromašnima na poseban način iskazuje svoju milosrdnost. (Papa Franjo, Lice milosrđa, 15)

Kad je ulazio u neko selo, izađe mu u susret deset gubavaca; stadoše podaleko i počеше vikati: 'Isuse, Učitelju, smiluj nam se!' Kad ih opazi, reče im: 'Idite i pokažite se svećenicima!' I očistiše se dok su išli. (Lk 17,12-14)

Po tumačenju otaca Katoličke crkve guba o kojoj se ovdje govori predstavlja sliku grijeha. Kao što guba narušava tijelo i ujedno je i vrlo zarazna, tako i grijeh dušu onesposobi te radi sablazni donosi zlo i propast. Ako želimo biti oslobođeni od gube na duši, odnosno od grijeha, tada smo dužni obratiti se svećeniku te mu u iskrenoj i skrušenoj ispovijedi očitovati svoje grijeha, jer svećenik ima vlast ne samo proglasiti da smo čisti od grijeha, već po ovoj Gospodinovoj zapovijedi grijeha i oprostiti: *Kojima oprostite grijeha, oprošteni su im; kojima zadržite, zadržani su im (Iv 20,23).*

Kao što se tjelesna djela milosrđa protežu na tijelo i zemaljska dobra bližnjega, tako se duhovna djela milosrđa protežu na njegovu dušu i njegovo vječno spasenje. Iz ove činjenice proizlazi da su duhovna djela milosrđa daleko i višestruko bolja i korisnija od tjelesnih, jer duša ima daleko veću vrijednost od tijela, odnosno vječnost je puno važnija od vremenitosti, što potvrđuje Gospodin: *Što koristi čovjeku ako dobije sav svijet, a izgubi svoj život? (Mt 16,26).*

Stoga, puno je veća i nužnija dužnost da bližnjemu pomognemo prije u njegovoj duhovnoj nego u tjelesnoj potrebi. Ako tu dužnost možemo izvršiti a ne vršimo, tada se opravdano možemo nadati da ćemo na Božjem sudu za svoje propuste vrlo strogo odgovarati. Kao što ima sedam tjelesnih tako ima i sedam duhovnih dijela milosrđa, a to su:

1. Dvoumna savjetovati
2. Neuka poučiti
3. Grešnika ukoriti
4. Žalosna i nevoljna utješiti
5. Uvreda oprostiti
6. Nepravdu strpljivo podnositi
7. Za žive i mrtve Boga moliti

1. Dvoumna savjetovati

Kod ovog prvog duhovnog djela milosrđa dvojba se ne podrazumijeva u zemaljskim prilikama nego se govori o dvojbi bližnjega u stvarima spasenja! Tako bližnji može dvojiti o tome je li u pravoj i spasonosnoj vjeri, koji stalež izabrati, sklopiti brak ili ostati slobodan, u koji crkveni red stupiti, je li može ovo ili ono činiti da svoju savjest ne povrijedi, je li se dobro ispovjedio i postigao oproštenje grijeha, kao i o tome hoće li se spasiti od vječne propasti.

Ovakve i slične dvojbe veliko su zlo, jer kod bližnjega mogu izazvati veliki nemir i zdrav sud pomutiti, a ponekad ga mogu dovesti i do toga da skrene s pameti, odnosno da poludi. Upravo se zbog toga vrlo često zna dogoditi da bližnji u svojoj dvojbi zlo izabere i čini ono što je za njega pogibeljno kako za sadašnjost tako i za vječnost. Stoga, činimo veoma dobro djelo kada bližnjemu u dvojbi dobar savjet dajemo i ispravimo njegov sud te mu pokažemo put kojim treba ići da se Bogu dopadne.

Sveti Jeronim o tome govori: *One koje ne možeš svojim imetkom podupirati, njih podupri savjetom. Jer ti možeš onoga koji je u dvojbi pomoći više svojom mudrošću nego netko drugi s najvećom materijalnom moći.*

Kako smo bližnjega dužni savjetovati zorno nam pokazuje sveti Ivan Krstitelj koji je, a kako se vidi iz Evanđelja (Lk 3,10-14), savjetovao narod, carinike i vojnike dajući im propise kojih se trebaju držati kako bi izbjegli pravednu Božju kaznu i spasili dušu od vječne propasti. Isto tako i Gospodin Isus Krist nam pokazuje kako smo dužni bližnjega savjetovati kada je bogatom mladiću koji je k njemu došao i upitao ga što treba činiti da bude savršen rekao: *Ako želiš biti savršen, hajde prodaj sve što imaš i podaj novac siromasima, pa ćeš imati blago na nebu! Onda dođi i slijedi me! (Mt 19,21).*

Apostol Petar je također one koji su bili zabrinuti za svoju dušu i koji su ga pitali što im je činiti da se spase sa-

vjetovao: *Obratite se. Neka se svaki od vas krsti u ime Isusa Krista za oprostjenje grijeha; tako ćete primiti dar Duha Svetoga* (Dj 2,38).

I mi u današnje vrijeme imamo priliku vršiti ovo djelo milosrđa, jer oko sebe uvijek imamo mnoštvo bližnjih koji imaju dvojbu u prilikama spasenja. Međutim, od nas se traži da imamo znanje i ispravnu moralnu savjest, jer ono u čemu bližnjega želimo savjetovati dužni smo dobro poznavati da onda po savjesti možemo potreban savjet dati. Zao savjet može mnogo zla prouzročiti i kao takav biti na štetu onome koji ga daje i onome koji ga prima. Upravo iz tog razloga kada bližnjemu dajemo savjet to nikada ne smijemo činiti brzo i lakoumno već samo poslije zrelog promišljanja i ispitivanja svih okolnosti kao i poslije srčane molitve prema Bogu za osobno prosvjetljenje. A, ako je dvojba takva da bližnjega ne možemo savjetovati, tada smo ga dužni upravit na svećenika ili na nekog drugog duhovnika koji je prosvjetljen i bogobojazan te kao takav ima potrebno znanje.

2. Neuka poučiti

Neukost o kojoj se govori u ovom drugom djelu duhovnog milosrđa ne podrazumijeva neznanje bližnjega u zemaljskim stvarima, već njegovo neznanje u stvarima spasenja! Pod neukim dužni smo smatrati bližnjega koji u katoličkom nauku nije nimalo ili je samo malo poučen i zato ne zna što treba vjerovati i činiti da se Bogu dopadne i kao takav spasi od vječne propasti.

Ovdje je nužno ustvrditi i naglasiti da je to duhovno neznanje obilan izvor zablude i mnogih grijeha. Međutim, postavlja se pitanje odakle dolazi to da su toliki među nama nestalni u vjeri i da odbacuju mnoge istine svete katoličke vjere? Odgovor je da nestalnost i odbacivanje dolaze poglavito odatle što mnogi ne poznaju nauk svete Katoličke crkve, a posebno ne poznaju temelje na kojima je on postavljen. Takve osobe od bezvjernih i bezbožnih ljudi koji osakaćuju sveti katolički nauk i puno toga protiv njega navode lako budu dovedeni u zabludu i kao takvi u velikoj su pogibelji da upadnu u teško stanje nevjere.

Nadalje, postavlja se pitanje, odakle dolazi to da među nama vlada tolika opaćina? Odgovor je da ta opaćina vrlo često dolazi odatle jer nam fali temeljito poznavanje Božjeg zakona. Zbog nepoznavanja Božjeg zakona mnogi drže i smatraju kako im je mnogo toga dopušteno i nije zabranjeno što je ipak težak grijeh te kao takvi u svojim djelima veoma teško Boga vrijeđaju, a da ih kod toga savjest uopće ne uznemiruje.

Na koncu, dužni smo postaviti i pitanje odakle to da mnogi sredstva milosti svete Katoličke crkve ili uopće ne primaju, ili ako ih primaju onda to posve nedostojno čine? Kao i u ovim gore već navedenim slučajevima, također i ovdje treba ustvrditi kako se to većim dijelom događa opet i isključivo radi neznanja. Tako na primjer mnogi zanemaruju molitvu, jer ne poznaju potrebu i moć molitve kao i to da mnogi nedostojno primaju sakramente pokore i Presvetog oltarskog sakramenta, jer ne znaju što se traži za njihovo dostojno primanje. Takvo neznanje u stvarima spasenja vodi u zabludu, grijeh i opačinu te upravo radi toga prorok Hošea i govori: *Nema više vjernosti, nema ljubavi, nema znanja Božjega u zemlji, već proklinjanje i laž, ubijanje i krađa, preljub i nasilje, jedna krv drugu stiže* (Hoš 4,2).

Iz rečenog se vidi da je veliko i zaslužno djelo neuke poučavati u istinama svete katoličke vjere i spasenja. Oni koji bližnje u istinama spasenja budu poučavali sjat će kao zvijezde na nebu u sve vjekove, što potvrđuje Daniel: *Umnici će blistati kao sjajni nebeski svod, i koji su mnoge učili pravednosti, kao zvijezde navijeke, u svu vječnost* (Dn 12,3).

U knjigama Starog zavjeta može se vidjeti kako su proroci revno i gorljivo bili zauzeti u nastojanju da Izraelce pouče Božjem zakonu kako bi ih natrag doveli na put istine i kreposti, odnosno spasenja. I sam Gospodin Isus Krist poučavanje neukih smatrao je itekako važnim, a što se vidi iz činjenice da je tri godine bez prestanka naviještao Evanđelje i kod toga podnosio razne vrste nevolja i progona. Po Gospodinovoj zapovijedi i apostoli su u svoje vrijeme pošli u sve poznate pokrajine i zemlje tadašnjeg svijeta da bi u tajnama kršćanske vjere poučili mnoge narode oduzimajući tako moć zabludi i grijehu. Po primjeru apostola na tisuće misionara je u svim stoljećima također išlo u daleke i negostoljubive zemlje te su uz velike muke i pogibelji poganima, nevjernicima i krivovjercima propovijedali Evanđelje. Samo se treba sjetiti svetog Franje Ksaverskog koji je u Indiji i Japanu više milijuna pogana na kršćanstvo obratio i koji je često znao reći: *Najpravednija i najtemeljitija radost je ona koju Bog daje onima koji neobrazovane umjesto njega obrazuju*. Također se zna i to da je sveti Franjo Saleški već u prvim godinama svoga svećentva nekoliko tisuća kalvina priveo u krilo svete Katoličke crkve. Međutim, neki od tih svetih ljudi koji su bili puni Božje ljubavi nisu se zadovoljili činjenicom da samo oni poučavaju, već su utemeljili cijele redovničke zajednice čija je osobita zadaća bila da poučavaju neuke, a pogotovo mladež.

Ovo veoma Bogu dopadno djelo u današnje vrijeme prema svome bližnjemu smo dužni vršiti koliko je god to u našoj mogućnosti. Priliku za to imamo na svakom koraku, jer svugdje oko nas ima bližnjih koji su u stvarima spasenja više ili manji posve neuki i koji zbog toga trebaju kvalitetnu katoličku pouku. Oni su u svojoj mladosti iz svete katoličke vjere imali vrlo slabu pouku i kao takvi o svemu onome što su dužni znati i vjerovati jedva imaju najnužnije znanje, a koje kao takvo nije dostatno za posve ispravan i svet katolički život.

Dakle, iz svega rečenog je vidljivo koliko dobrih i Bogu ugodnih djela u današnje vrijeme možemo učiniti ako iskoristimo pruženu priliku da bližnjega poučimo u istinama svete katoličke vjere i privedemo ga na pravi put kreposna i spasonosna katoličkog života.

Održan Međunarodni znanstveni simpozij o Tekijama

Piše: *Petar Pifat*

U programu ovogodišnjega jubileja 300. obljetnice Svetišta Gospe Tekijske napose se zrcale dva važna događaja: Svetkova Marije Snježne (koja treba biti proslavljena liturgijskim slavljinama 4. i 5. kolovoza) i Međunarodni znanstveni, interdisciplinarni i ekumenski simpozij koji je protekloga petka i subote, 20.-21. svibnja održan u Svečanom salonu Oficirskog paviljona na Petrovaradinskoj tvrđavi. Prvog dana simpozija predavanja su bila posvećena teološko-mariološkoj tematici, a dan poslije – umjetničkoj i povijesnoj.

Skup je započeo u petak ujutro, pozdravnim riječima srijemskog biskupa **Đure Gašparovića** te nadbiskupa i metropolita đakovačko-osječkog **Đure Hranića**. U ime Katoličkog-bogoslovnog fakulteta u Đakovu uvodni govor održao je dekan fakulteta, **izvr. prof. dr. Ivica Raguž** u kojem je, između ostalog, posebno zahvalio preminulom župniku i ravnatelju svetišta **vlč. Stjepanu Barišiću** koji je inicirao i s posebnom brižljivošću i zalaganjem pripremao ovaj simpozij.

Predavanja dvodnevnog skupa

U uvodnom predavanju na temu „Mariologija danas“ **prof. dr. Salvatore M. Perrella** je istaknuo kako istraživanje Marije iz Nazareta ne treba svesti na doktrinarni i teološki vid, nego Marijino značenje treba proširiti i na duhovni, ekonomski, egzistencijalni i međureligijski vid. Ona služi kao „antropološka paradigma“ koja nije tek majka, već i sestra, a prije svega prijateljica. Ona nije majka podjele, već majka jedinstva i zajedništva svih vjernika, istaknuo je prof. Perrella.

Sljedeće predavanje održao je **prof. dr. Ivan Dugandžić**, umirovljeni profesor KBF-a u Zagrebu, na temu „Blažena Djevica Marija u Novom zavjetu, s posebnim osvrtom na Ivanovo Evanđelje i knjigu Otkrivenja“. Kroz tumačenje dviju scena iz Ivanova evanđelja – Kane Galilejske i događanja pod križem, profesor je uvidio kako ova dva događaja predstavljaju početak i kraj spasenja. Marija u Kani predstavlja starozavjetni Izrael koji će u konačnom događaju mesijanskog vremena (Otk 12) uspostaviti eshatološku puninu, gdje će se vidjeti sažetak Starog i Novog zavjeta.

Treće predavanje održao je **doc. dr. Drago Tukara** s KBF-a u Đakovu na temu „Marijino djevičanstvo u crkvenih otaca“. Tijekom kristoloških rasprava, kršćanska je Crkva istovremeno započela obranu uloge Marije kao trajne djevice. Djevičanski porod, kojeg su crkveni oci nazivali izvanrednim porodom, treba promatrati kao čudo kojemu je prethodilo čudo odsutnosti požude. Predstavljajući pojedine nauke crkvenih otaca vidljivo je da su bili gotovo jednodušni po pitanju trajnog Marijinog djevičanstva, zaključio je prof. Tukara.

Prof. dr. Raguž izlagao je na temu „Blažena Djevica Marija Bogorodica – teološki pogled“. Predstavio je temu Kristovog ophođenja prema Djevici Mariji, naglasivši sam smisao dogme Marije kao Bogorodice, prema kojoj je ona značajna jer ima ulogu borbe protiv hereza. Blažena Djevica Marija trajno ostaje majka, majka Crkve, ona je sudjelovala u ljubavi zajedno s Isusom Kristom, ona nas uči da budemo sudionici spasenja, istaknuo je profesor Raguž.

U predavanju „Teološke poruke Marijina uznesenja na nebo“ **doc. dr. Boris Vulić** s KBF-a u Đakovu razjasnio je proglašenje zadnje dogme o Blaženoj Djevici Mariji – da je Bezgrešna Bogorodica bila tijelom i dušom uznesena u nebesku slavu. Dr. Vulić donio je povijesni kontekst u kojoj je dogma donesena, istaknuvši, između ostaloga, da Marijino uznesenje odgovara općoj strukturi čovjekove nade. Prema riječima istaknutih kršćanskih teologa, putovi i načini Božjeg djelovanja na Mariju se odnose u izvanrednom, sveopćem smislu, a Marija na jedinstven i cjelovit način sudjeluje u Kristovu uzdignuću, naglasio je dr. Vulić.

Prof. dr. sc. Mladen Parlov s KBF-a u Splitu naslovio je rad „Crkva i Bezgrješna: aktualnost dogme o Bezgrješnom začecu“ te prikazao kako se dogma o Bezgrješnom začecu razvijala u jednom povijesnom periodu. Istaknuo je misao pape Benedikta XVI., da je Marija trajna slika svoga Sina, posve približena čovjeku, da je ona Sion u osobi. Iz toga slijedi da je očuvana od Istočnog grijeha, potpuno predana Bogu, a nauk o Bezgrješnoj izričaj je postojanja svete Crkve.

Izv. prof. dr. Predrag Dragutinović s Pravoslavnog bogoslovnog fakulteta u Beogradu izlagao je na temu „BDM u pravoslavlju: sjaj Crkve i ikona ljudske ljepote“. Naglasak je stavio na kršćansku ekleziologiju i antropologiju te njihovo shvaćanje BDM. Ekleziologija upućuje na Mariju kao istinski sjaj Crkve čiji vijenac od dvanaest zvijezda čini sponu između Izraela i Crkve. S druge pak strane, kršćanska antropologija Mariju vidi kao ikonu ljudske ljepote koja ima ulogu zaštite

nice u vjerničkom putu ka Bogu, zaključio je Dragutinović.

Doc. dr. Lidija Matošević održala je predavanje na temu „Karl Barth o Mariji“. Tijekom predavanja ukazala je da Barth nema za cilj Mariju maknuti iz okvira protestantske teologije, nego želi restaurirati njen lik i djelo. Kao prva primateljica Božje milosti, Marija nam služi kao uzor i slika spasenja. Barth je kritizirao obje krajnosti, i onu u kojoj se lik Marije izbjeljuje, ali i onu gdje se Marija časti.

„Fenomenologija hodočašća i marijanska svetišta“ naslov je predavanja **doc. dr. Davora Vukovića** s KBF-a u Đakovu. Četiri su ključne sastavnice svakog hodočašća: motivacija, sveti put, svetište i sveto slavlje. Kršćanski pohod svetištima je istinsko traganje čovjeka za Bogom, gdje sveto postaje vidljivo i doirljivo. U suvremeno doba marijanska svetišta su popularna zahvaljujući brojnim ukazanjima, a kroz hodočašćenje Mariji vjernik želi pristupiti Kristu, istaknuo je Vuković.

Prof. dr. sc. Marina Vicelja – Matijašić s Filozofskog fakulteta u Rijeci kroz temu „Ikoničnost Gospe Tekijske u svjetlu slike *Salus populi romani*“ ukazala je na važnost slike „Gospe Tekijske“ koja je nakon slavne pobjede nad Turcima postala predmet štovanja i čašćenja. Nadalje, ikona *Salus populi romani* veže se uz rimsku tradiciju, gdje je za vrijeme Velike Gospe ikona nošena prema crkvi Santa Maria Maggiore što je bio simbolički susret papinstva i rimskog populusa. Njezina se ikoničnost u povijesti dokazuje kroz njenu aktivnost u životu petrovaradinske zajednice, zaključila je profesorica.

„Gospa Tekijska u literaturi“ tema je predavanja **izv. prof. dr. Milice Lukić** s Filozofskog fakulteta u Osijeku koju je započela literarnim izvorom – molitvenikom Ilije Okrugića, a sama knjižica objelodanjena je na više jezika. Osvrnula na druge izvore koji spominju Tekije, a čiji je autor također Okrugić.

Posljednje predavanje prvoga dana simpozija održala je **prof. dr. sc. Hrvojkja Mihanović – Salopek** iz Zavoda za povijest hrvatske književnosti, kazališta i glazbe Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti govoreći o „Marijanskim pjesmama u molitveniku i pjesmarici *Ružica zlamenita* Ilije Okrugića Srijemca“. *Ružica zlamenita* sastoji se od proznog dijela, a u drugom dijelu nalaze se hodočasničke pjesme sastavljene u čast Gospe Tekijske. Okrugićeve crkvene popijevke su i danas vrlo popularne u okviru hrvatske crkvene himnodije, a na primjeru Okrugićevih pjesama možemo dobro uočiti kako dolazi do širokog raspona mnoštva glazbenih pravaca, zaključila je Mihanović – Salopek.

Predavanja drugoga dana otvorio je **mr. Tadija Crnjak** s KBF-a u Đakovu, izlaganjem na temu „Crkvene i političke prilike u Srijemskoj biskupiji u drugoj polovici 18. st.“. U prvom je dijelu izložio neke poteškoće s kojima su se suočavali biskupi 18. stoljeća, kao što je samo definiranje granica Srijemske biskupije i njenih župa. Pregovori za spajanje Srijemske i Bosanske biskupije su se odvijali u 18. stoljeću, a nakon sjedinjenja ovih dviju biskupija, za svaku od njih se trebala definirati i njihova autonomija. Unatoč tome, Bosanska biskupija je neprestano pružala svoj utjecaj na ovom području, dodao je profesor Crnjak.

Dr. Robert Skenderović, viši znanstveni suradnik na Hrvatskom institutu za povijest, imao je temu „Bitka kod Te-

kija – odlučujući poraz Osmanlija u Podunavlju“. Prisutne je upoznao sa životom Eugena Savojskoga. Zahvaljujući njegovoj organiziranosti Osmanlijska vojska je poražena i petrovaradinska tvrđava je oslobođena islamskog utjecaja, a u tome i jest važnost spomenute bitke.

O „Arhitekturi crkve Snježne Gospe na Tekijama“ govorio je **izv. prof. dr. Dragan Damjanović** s Odsjeka za povijest umjetnosti u Zagrebu. Govoreći o povijest gradnje crkve na Tekijama, istaknuo je kako su dosadašnji izvori nepouzdana, pa su nužna dodatna istraživanja. Povijest crkve započinje gradnjom džamije koja je do danas rekonstruirana u katoličku crkvu. Naposljetku je istaknuo kako ni današnji izgled nije konačan te apelira na daljnju obnovu.

Predavanje „Visoka teološka škola u Petrovaradinu u 18. stoljeću“ **prof. dr. Emanuela Hoška** s Teologije u Rijeci pročitao je **fra Ivan Utješinović**. Značaj spomenute škole očituje se po brojnim profesorima teologije iz mnogih srijemskih i slavonskih gradova koji su aktivno predavali u Petrovaradinu. Kroz djelovanje od 48 godina škola je iznjedrila niz teoloških literarnih radova i niz kvalitetnih teologa, istaknuo je fra Ivan.

Temom „Ilija Okrugić – upravitelj svetišta na Tekijama i povjesničar Srijema“ bavio se **mr. Dominik Deman**, profesor povijesti u Kemijsko-tehnološkoj školi u Subotici. Kroz biografske i bibliografske podatke pokušao je istaknuti važnost Ilije Okrugića, prvenstveno kao povjesničara. U nizu povijesnih i knjiženih djela Okrugić je ostavio velikog traga na izgled i značenje svetišta na Tekijama, zaključio je Deman.

Zaključno predavanje „Ex libris petrovaradinske knjižnice“ održala je **Ankica Landeka**, dipl. teolog i dipl. knjižničarka. Ona je u kratkim crtama predstavila župnu knjižnicu sv. Jurja koja je prvotno bila isusovačka knjižnica. Knjižnica je osnovana prvo za potrebe misijskog istraživanja, a kasnije i za potrebe školskog rada, istaknula je Landeka.

Svi radovi ovoga skupa na jesen će biti tiskani u zborniku radova koji će biti dostupan javnosti.

Kraj prvoga simpozijuskog dana zaključen je služenjem svete mise u najstarijoj petrovaradinskoj crkvi sv. Jurja kojoj su uz predslavitelja mons. Đuru Gašparovića, nazočili i svi sudionici Simpozija.

Drugi dan Međunarodnog znanstvenog simpozija započeo je euharistijskim slavljem u crkvi sv. Jurja koje je predvodio dekan KBF-a, izv. prof. dr. Ivica Raguž.

Tekst: S. Bradarić / K. Japarić / P. Pifat
Fotografije: Aleksandar Miškov

200. obljetnica crkve u Riđici

Piše: Željko Zelić

Vjernici rimokatoličke zajednice u Riđici proslavili su proštenje župe u jubilarnoj godini u subotu 7. svibnja. Naime, župa je posvećena Uzašašću Gospodina našeg Isusa Krista, a crkva je blagoslovljena 1816. pa je tako svečanom euharistijom obilježen veliki jubilej, 200. obljetnica postojanja sadašnje crkve i ujedno predstavljeni predstojeći interijerni radovi na bogomolji.

Svečanu svetu misu u 11 sati predslavio je **mons. dr. Ivan Péntzes**, subotički biskup u koncelebraciji s tajnikom Subotičke biskupije **mr. Mirkom Štefkovićem**, somborskim dekanom **vlč. Josipom Pekanovićem**, somborskim kapelanom **vlč. Gáborom Drobínom**, podrijetlom iz Riđice. Kako je misna žrtva bila trilingvalna, uz mađarski i hrvatski jezik u Riđici je izvorno u uporabi bio i njemački jezik, **vlč. Josef Vogrinc** propovijedao je na njemačkom jeziku. Uz oltar su u zajedništvu bili **vlč. Tibor Zsúnyi** iz Kupusine, **vlč. Árpád Pásztor** iz Telečke, **vlč. Tibor Szúcs** iz Bácsszentgyörgya (Đurici, Mađarska) te **vlč. Antal Egedi**, lemeški župnik. Župom u Riđici upravlja se iz Lemeša dulje od desetljeća, a posljednji svećenik koji je trajno bio nastanjen kao župnik u Stanišiću i tako o blagdanima i nedjeljom posjećivao Riđicu jest **vlč. József Széll** koji je u nostalgичnoj i emotivnoj propovijedi na mađarskom jeziku podsjetio na brojne lijepe primjere iz tadašnjeg svakodnevnog života a koji svjedoče koliko je jaka vjera u malobrojnoj zajednici. Uz mnogobrojne ugledne uzvanike iz političkog i svijeta njemačke nacionalne manjine, podunavske

Švabe i njihove potomke koji danas žive u Njemačkoj, proslavi su nazočili i brojni vjernici iz Stanišića i Lemeša koje međusobno povezuje pastoral vlč. Egedija i dobrosusjedski odnosi te gosti iz Sombora i okolice kao i svećenik bratske pravoslavne konfesije **Slavoljub Lugonjić**, što je u potpunosti ispunilo klupe koje su već dulje vrijeme skoro pa prazne. Poseban ugođaj misi dale su orgulje za kojima inače nema tko svirati od kada je riđički kantor **Illés Pál** preminuo pa se u Riđici za dvadesetak aktivnih vjernika nedjeljom prikazuju recitirane mise u 13 sati. Za ovu prigodu misu je pjevao zbor Angelus iz Kanjiže kao i 2011. kada je **mons. dr. Balázs Bábel**, nadbiskup Kalače i Kečkemeta (Mađarska) celebri-
rao svetu misu u kapeli Žalosne Gospe povodom renoviranja postaja križnog puta, same kapele i obnove raspela u blizini groblja.

Riđičke orgulje tvornice Angster su jednonmanualne, mehaničke, izgrađene 1885., opusa 75. Manual, C-f³, sadrži 8 registara a pedal, C-h 12 tonova, svega dva. Postoje neprovjereni navodi da su u crkvi svojedobno pronađeni ostaci drvenih orgulja iz XVII. (XVIII.) stoljeća, koje su zasigurno jedne od najstarijih s ovih prostora, međutim restauracija i stavljanje u pogon je nemoguća jer je konstrukcija instrumenta dotrajala i uništena.

U tijeku su radovi na restauraciji unutrašnjosti crkve kojima rukovodi **Ivan Ambrošić**, majstor iz Sombora zahvaljujući financijskoj potpori Nijemaca ali i materijalnoj potpori političkih ogranaka i zalaganjem vlč. Drobine, povjesničara rodnog mjesta, koji je na koncu mise nazočne ukratko upoznao s poviješću župe i aktivnostima. Istaknuo je da su najveći donatori **Adam Retih** i **György Brajninger**, unuk **Johana Brajningera**, nekadašnjeg stanovnika Riđice. Za ovu prigodu popravljen je krov crkve a na toranj je donacijom obitelji Retih postavljen novi brojčanik sata po uzoru na originalni koji izbija pune i polovične sate.

Župa u Riđici osnovana je 1786., a prije toga je bila filijala Gakova. Danas pripada Podunavskom arhiepiskopatu a Somborskom dekanatu. Crkva je duga 27,5 m, široka 11,25 m, lađa iznutra 10 m, a toranj je visok 35 m, obnavljana je 1930. a zadnji puta 1989. Matice se vode od 1786. Podaci navode da je rimokatolička župa postojala na teritoriju Riđice, tadašnjem Régszentmártonu, još u XII. (XIII.) stoljeću, imala je čak i crkvu, ali je najezdom Tatara i Turaka ona nestala i

gubi joj se trag. To je tako trajalo sve do 1804. kada je rimokatolička župa ponovno osnovana. Njeno osnivanje zahvaljuje se vlastelinu **Imreu Kovácsu**, koji je Riđicu dobio u posjed. Najprije je 1801. izgradio kaštel, a u neposrednoj blizini i crkvu. Crkva je kasnije neznatno promijenila izgled, jer je 1875. kalački nadbiskup, da bi pored obitelji Kovács dobio dio patronata, financirao izgradnju novog tornja i dogradnju zidova u visini od jednog metra. Unutrašnjost crkve oslikana je 1927. godine. Interijer krase lijepi kipovi svete Male Terezije, sv. Barbare, sv. Josipa, Srca Isusova, Majke Božje, veliki monumentalni korpus s prizorom Kalvarije, predivna trodimenzionalna stajališta križnog puta i centralna slika na oltaru Uzašašća Gospodinova. Posjeduje dva bočna oltara i dvije ispovjedaonice. Crkva je u protekloj godini dva puta uzastopce bila na meti razbojnika, a dio otuđenog inventara vraćen je zalaganjem nadležnih tijela.

Crkva je bila i ostaje veoma značajna radi očuvanja identiteta lokalnih katolika, prvenstveno Mađara jer nastave na mađarskom jeziku u riđičkoj školi nema već odavno, a veći dio hrvatskog življa iseljen je devedesetih godina prošloga stoljeća. Kalvarijske postaje i kapela na groblju obnovljeni su posljednjih godina i redovito se na blagdan Žalosne Gospe, 16. rujna, održava proštenje. Za mjesne vjernike crkva nije samo građevina vjerske, kulturne i povijesne vrijednosti nego i međusobnog djelovanja i poveznica živućih generacija s preminulima.

Duhovna obnova Franjevačkog svjetovnog reda

Duhovna obnova Franjevačkog svjetovnog reda održana je od 5. do 7. svibnja u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila u Subotici, u organizaciji Franjevačkog svjetovnog reda i Manje braće ovog samostana. Duhovna obnova bila je namijenjena pretežito franjevačkim svjetovnjacima, ali i svim simpatizerima franjevačke duhovnosti, te je bila otvorena za sve vjernike grada Subotice.

Na poziv OFS-a duhovnu obnovu je predvodio karizmatik i duhovnik vlč. Dražen Radigović. Velečasni Dražen dolazi iz Zagrebačke biskupije, a trenutačno službuje u Mariji Bistrici, nama vjernicima iz Subotice osobito poznatom i dragom mjestu. Na poziv da održi duhovnu obnovu u Subotici, vlč. Dražen rado se odazvao i pored brojnih obveza i poziva, odgovorio riječima: *Mislím da naši Hrvati u Subotici zaslužuju da im se iziđe u susret.* Vlč.

Na kraju, OFS je radostan i zadovoljan odazivom vjernika koji su bili kroz tri dana na ovoj duhovnoj obnovi s radnim naslovom „Budite milosrdni kao što je Otac vaš milosrdan“ (Lk 6,36). Osluškujući srca vjernika, za i nakon duhovne obnove, stječe se dojam da su i vjernici zadovoljni voditeljem vlč. Draženom Radigovićem, komu smo osobito zahvalni. Također velika hvala i Vokalno instrumentalnoj zajednici „Proroci“ koji su prihvatili animirati susrete svojom glazbom. Zahvalu OFS dugujemo i našoj braći u svetom Franji i domaćinu, gvardijanu Zdenku Gruberu i svoj ostaloj braći koja su bila na raspolaganju za ispovijed, misu i sve druge potrebe. Neka ih sve blagoslovi dobri Bog i neka ih vodi putevima providnosti. /*Silvester Bašić Ofs*/

Blagoslov motora na Bunariću

Treći put zaredom, 23. travnja u Marijanskom svećištu Bunarić okupili su se bajkeri kako bi njihova vozila bila blagoslovljena. Motore i aute blagoslovlili su vlč. Slavko Večerin i o. Petar.

Blagoslov je sastavni dio moto susreta u Horgošu i organizira ga moto klub „Old bikers“. Nakon molitve i prigodnih riječi, svaki motor je blagoslovljen. Vozači motora pozvani su prije svega na sigurnu i odgovornu vožnju.

I. B.

Blagoslovom žita počela Dužijanica 2016.

Misnim slavljem u crkvi sv. Josipa radnika u Đurđinu, koje je predvodio mons. Andrija Anišić uz koncelebraciju vlč. Miroslava Orčića, u ponedjeljak, 25. travnja, na dan svetog Marka evanđeliste obilježen je svečani početak ovogodišnje *Dužijance*.

Nakon svete mise, po ustaljenom obredu, uslijedila je svečana procesija do njive koja je u vlasništvu župe sv. Roka, na kojoj će biti upriličeno natjecanje najboljih *risara*. Predsjednik UBH-a *Dužijanica* Andrija Anišić je blagoslovio žito, moleći za obilat rod i dobre vremenske uvjete. Okupljenim žiteljima Đurđina i njihovim uvažanim gostima, među kojima su bili generalni konzul RH u Subotici **Velimir Pleša**, predsjednik DSHV-a **Tomislav Žigmanov**, te predstavnici hrvatskih institucija, obratio se direktor UBH-a *Dužijanica* **Marinko Piuković**: *Nastojat ćemo da na ovoj njivi u Đurđinu svake godine organiziramo natjecanje risara,*

jer nam je želja imati jedinstvenu lokaciju na kojoj planiramo izgraditi risarski salaš sa svim pripadajućim i potrebnim objektima.

Držeći se tradicije, sudionici procesije su ubrali nekoliko stručaka mladog žita koje se čuva sve do vremena blagoslovljenog klasa *Dužijance*. Potom su se svi zaputili do etno salaša, koji se nalazi pokraj župne crkve, gdje je uslijedilo prigodno druženje. /**Prema HR, N. S./**

Markovdan u Lemešu

Blagoslovom mladog žita 25. travnja, Lemešani su obilježili blagdan sv. Marka, Markovdan, koji vrijedi za jedan od prvih proljetnih paorskih zapovjednih blagdana, kojim se otvara ciklus blagdana usko vezanih za poljodjelce, kruni *Dužijancom* a završava 20. listopada na spomendan sv. Vendelina.

Popodnevnu euharistiju predslavio je lemeški župnik vlč. **Antal Egedi** u crkvi Rođenja BDM gdje su se okupljeni vjernici uz pjesmu i molitvu utjecali za Božji blagoslov i pozor nad svim usjevima, ljudskim radom, trudom i mukotrpnim zalaganjem. Po završetku mise vjernici su u procesiji trebali izaći do žitnog polja obitelji **Aladžić**, ovogodišnjih domaćina

posvete, što je međutim izostalo. Lemeš je i ove godine pogodila rana proljetna suša koja je okončana blagorodnom kišom na sam blagdan sv. Marka pa je stoga procesija otkazana, a neizmerna hvala s radošću upućena nebeskom Ocu.

Po riječima starijih koji pamte, obilježavanje Markovdana u Lemešu nekada je imalo iznimno veliki značaj i okupljao je veliki broj vjernika pa je tako crkva uvijek bila dupkom puna. Bilo je nezamislivo obrađivati atar i baviti se poljoprivredom a izostati s posvete žita. Misa se služila u ranim prijepodnevnim satima tako da se po završetku radilo, tj. nije se svetilo a svaki vjernik pojedinačno je nosio mlado žito na blagoslov, što znači da se nije organizirao ophod i nije se izlazilo na polje. Bio je to pravi mali obiteljski ritual, tko će izaći u atar i nakositi mladog žita te ga u lijepoj kotarici, ili pak među žuljavim rukama čvrsto stisnutog donijeti na posvetu. Posljed-

njih petnaestak godina obilježavanje Markovdana iniciraju članovi HBKUD „Lemeš“, nositelji crkvene „manifestacije“, a sada već u suradnji s ostalim lokalnim udrugama i vjernicima laicima, koji su donijeli par lijepih otkosa žita pred oltar. Koliki je značaj Markovdana i njemu u čast organiziranog ophoda u katoličkoj crkvi govori činjenica da ga je papa Grgur Veliki 590. godine proglasio sastavnim obredom za cijelu zapadnu crkvu nakon što su razne bolesti, suše ili poplave, pošasti i nedaće nahrpile na puk koji je opet isprosis milosrđe organizirajući procesije baš na blagdan sv. Marka. Inače, u starom Rimu 25. travnja bio je posvećen bogu Robigusu i boginji Robigo. Kako bi crkva istisnula njihovo štovanje i procesije njima u čast, preuzela je ophod, uvela ga na Markovo i time mu dala kršćanski karakter. /**Željko Zelić/**

Krizmanje u tavankutskoj crkvi

U nedjelju 24. travnja u tavankutskoj župnoj crkvi misno slavlje predslavio je mons. Slavko Večerin, generalni vikar Subotičke biskupije. Tom prilikom on je podijelio sakrament sv. Potvrde učenicima osmih razreda koji pohađaju nastavu katoličkog vjeronauka u školi. Krizmanike je za ovaj važan čin u njihovu životu pripremio župnik Franjo Ivanković koji je ujedno i kateheta u školi.

Misno slavlje uzveličao je župni zbor pod ravnanjem **Zorana Đerega**, koji je ujedno i nastavnik matematike i razredni starješina 8. a odjela. Na ovom važnom događaju bilo je i nekoliko nastavnika i ravnateljica škole „Matija Gubec“ u Tavankutu, **Stanislava Stantić Prčić**. Važno je naglasiti da su krizmanici po-

kazali veliku ozbiljnost u pripremi kao i u samom slavlju. Oni su dan ranije detaljno spremili crkvu, maksimalno se uključili u slavlje te svojim ponašanjem i odijevanjem pokazali da su shvatili važnost i značenje ovoga sakramenta. /F. I./

Krizmanje u Đurđinu

U župnoj crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu 15. svibnja svečano je podijeljen sakrament sv. Potvrde. Ovom sakramentu duhovne punoljetnosti pristupilo je desetero mladih, učenika 8. razreda.

Sakrament sv. Krizme je podijelio vlč. **Atila Zsellér**, župnik župe sv. Ivana Krstitelja na Hajdukovu. Misno slavlje je uz uvaženog gosta suslavio i domaći župnik vlč. **Miroslav Orčić**. Krizmanici su se lijepo pripremili na župnom i školskom vjeronauku. Mnoštvo župljana na sv. misi, obitelji, gosti i kumovi krizmanika, zaželjeli su ovim mladima da ih Duh Sveti i dalje prati i vodi kroz život.

Verica Dulić

Prva pričest u Đurđinu

Nakon više hladnih i kišnih dana, osvanuo je i jedan prelijepi sunčani dan, u nedjelju, 22. svibnja. U župi sv. Josipa Radnika, taj dan su željno iščekivali naši prvopričesnici.

Premda ih je bilo samo troje, slavlje je bilo veoma lijepo. Ove godine Isusa u svetoj hostiji su prvi puta primili: **Marija Stantić**, **Ružica Dulić** i **Ivan Šarčević**. Njih troje su sve 'radili', jer je to bio njihov dan! Čitali su misna čitanja, molitvu vjernika, recitirali su i pjevali. Njihove brojne obitelji te rodbina i župljani, sudjelovali su svi skupa na ovoj svečanosti. U prigodnoj homiliji župnik im je poželio revnost i u daljnjem vjerskom životu župe, a napose njihov osobni rast u vjeri. /*Verica Dulić*/

Bračni jubilej Vece i Ljubice Rudić

U svojoj rodnoj župi Srca Isusova u Tavankutu, 8. svibnja 45. obljetnicu braka proslavili su **Veco i Ljubica Rudić** (rođ. Ostrogonac.)

Veco i Ljubica vjenčali su se 7. svibnja 1971. godine. Na svetoj misi bile su i njihove dvije kćeri i dva sina te zetovi i snahe, 9 unučadi i rodbina. Zahvaljujemo dragom Bogu za sve milosti koje su primili u životu i molimo za daljnji blagoslov i zdravlje, a cijelom svijetu mir. Svim bračnim parovima savjetujemo da poštuju jedno drugo i da znaju i mogu opraštati.

Marina Vereb

Prva pričest u Tavankutu

U tavankutskoj župi slavljen je 8. svibnja Prva pričest. Prvopričesnici su se obukli u svečane haljine u prostorijama župe prije misnog slavlja. Od župe do crkve prvopričesnike je dovela ravnateljica škole Stanislava Stantić Prčić. Na vratima crkve prvopričesnike je dočekaio župnik Franjo Ivanković.

Prvopričesnici su za vrijeme misnog slavlja bili aktivno uključeni čitanjem liturgijskih čitanja, prinosjenjem darova i drugim aktivnostima. Prema tradiciji, prvopričesnici su za vrijeme misnog slavlja bili u polukrugu oko glavnog oltara. Bilo ih je lijepo vidjeti kada su sa zapaljenim svijećama obnavljali svoja krsna obećanja kao i kada su zajedno sa župnikom, držeći se za ruke, molili Oče naš. Pos-

lije misnog slavlja prvopričesnici su se okrijepili u prostorijama župe, a svi župljani i gosti imali su priliku provesti neko vrijeme u dvorištu župe uz malu zakusku i „čašicu razgovora“./F. I./

Prva pričest u crkvi Rođena BDM u Subotici

Na svečanoj svetoj misi na hrvatskom jeziku u crkvi Rođenja BDM u Subotici, 8. svibnja jedanaestero vjeronaučenika primilo je Prvu pričest. Misu je predslavio župnik Gábor Baráth, a preč. mr. sc. Mirko Štefković, tajnik Subotičke biskupije, propovijedao je i dječju potaknuo na vjernost Isusu.

Za susret s Gospodinom Isusom u Euharistiji prvopričesnici su se savjesno i marljivo pripremali. Na samoj misi su obnovili krsni zavjet, a poslije pričesti zahvalili su svome božanskom gostu i obećali mu vjernost i čistoću. Oni su čitali čitanja, molitvu vjernih, recitirali. Svojim aktivnim sudjelovanjem na svetoj misi i svojom čistom dušom obradovali su

Isusa i sve nazočne. Molimo i dalje za njih da često i pobožno primaju euharistiju i da se rado prihvaćaju svakoga dobra.

s. M. *Hermina Kovács*

Prva pričest u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru

Desetero mališana, šest dječaka i četiri djevojčice, pristupilo je prvi put euharistijskom stolu i blagovalo tijelo Kristovo 24. travnja u župi Uzvišenja sv. Križa u Somboru.

Osim župljana i roditelja, svečanosti je nazočila i mnogobrojna rodbina. Uz prigodne pjesme i recitacije sakrament Prve pričesti ostat će u dugom sjećanju djece. Radost i ushićenje će podijeliti sa svojim vršnjacima i biti svjedoci ljubavi Božje, pozivajući ih na druženje s Isusom.

Marica Mikrut

Prvopričesnička radost u crkvi sv. Roka u Subotici

Posebno je bilo svečano 8. svibnja u crkvi sv. Roka u Subotici gdje je svoju prvopričesničku radost doživjelo četrnaestero djece koju je za ovaj veliki događaj pripremila s. Silvana Milan .

Kako je među njima i dobrih pjevača, njihova je pjesma bila pravi dar crkvi koja je toga dana dijelila njihovu radost. S njima se posebno radovao njihov župnik mons. Andrija Anišić.

Radost je nakon mise preseljena u župno dvorište gdje je, makar s malim kašnjenjem, s. Silvani upućena imendanska čestitka pa je radost bila dvostruka.

/Zv/Foto: *Zoran Vukmanov Šimokov/*

Proštenje i krizma u Maloj Bosni

Na svetkovinu Presvetog Trojstva, 22. svibnja, proslavljeno je proštenje u Maloj Bosni, prigodom kojeg je podijeljen sakrament krizme učenicima osmog razreda župne kateheze.

Slavlje je predvodio mons. dr. Zoltán Rokay, svećenik Subotičke biskupije, profesor filozofije na Teološkom fakultetu u Budimpešti i naslovni prepozit. Suslavili su župnik Dragan Muharem, te nekadašnji župnici vlč. Lazar Novaković i vlč. Željko Augustinov. Svetu misu prenosila je i Radio Marija. Na kraju slavlja župnik je uputio čestitke roditeljima, kumovima devetero krizmanika, a njih potaknuo na živo sudjelovanje u župnoj zajednici. Uz zahvale svećenicima, domaćin je zahvalio svima koji su sudjelovali u pripremi ovoga slavlja, napose župnom Pastoralnom vijeću i suradnicima. Pozdravio je i nazočne predstavnike hrvatske zajednice, generalnog konzula R. Hrvatske u Srbiji Velimira

Plešu, predsjednika HNV-a dr. Slavena Bačića, predsjednika DSHV-a i zastupnika u srbijanskom parlamentu prof. Tomislava Žigmanova te predsjednika HKC „Bunjevačko kolo“ Marinka Prčića. Slavlje je nastavljeno prigodnim domjenkom u obitelji Slavka i Kate Peić Tukuljac.

Zv

Podjela nižih redova karmelskim bogoslovima u Remetama

U samostanu otaca karmelićana u Remetama, 7. svibnja tijekom jutarnjih pohvala, u službu lektora postavljena su dva bogoslova Hrvatske karmelske provincije svetog Josipa, br. Danijel Marija od Agonije Srca Isusova, Katačić (podrijetlom iz Berega, na fotografiji) i brat Marko od Duha Svetoga, Maglić.

Oni će u liturgiji imati dužnost čitanja Svetog pisma, s iznimkom Evanđelja. Njihova služba će prema potrebi uključivati poučavanje vjernog puka za dostojno primanje sakramenata, te pripremu drugih vjernika koji će povremeno biti ovlašteni čitati Sveto pismo u liturgijskim činima. Također su u službu akolita na misi koju je istog jutra predslavio karmelski provincijal o. Srećko Rimac, postavljena šestorica karmelskih kandidata. I čitačka i

akolitska služba prijelazna je, te je uvjet da bi se moglo pristupiti đakonskom i prezbiterском ređenju.

www.karmel.hr

Prva pričest u Aleksandrovu

Velika radosti bila je 8. svibnja u župi Marija Majka Crkve, kada je sakrament Prve svete Pričesti primilo osamnaestero djece ove župe.

Za ovaj veliki sakrament, djecu i njihove roditelje pripremio je kapelan Dražen Dulić. Pjesmom i stihovima prvopričesnici su uzveličali svečano misno slavlje, za koje su ih pripremili vjeroučiteljica Danica Mlinko i kantor Mario Bonić.

I. B.

Koncert marijanskih pjesama u znak jubileja

Šestu godinu zaredom, a prvi u nizu brojnih ovogodišnjih događanja u okviru proslave 300. obljetnice Biskupijskog svetišta Gospe Tekijske u Petrovaradinu, tekij-ski je Koncert Marijanskih pjesama svečano priređen u subotu 7. svibnja u crkvi Svetiš-ta, pod geslom jubileja *Što god vam rekne, učinite!* (Iv 2,5).

Koncertnom je programu, prema običaju, prethodila svečana sveta misa na početku koje je ravnatelj svetišta, vlč. **Ivan Rajković**, poželio dobrodošlicu okupljenoj braći i sestrama kao i predvoditelju liturgijskoga slavlja, srijemskom biskupu **mons. Đuri Gašparoviću**, podsjećajući uz to da je mjesec svibanj na poseban način posvećen Bogorodici Mariji.

Čast da započnu koncert imali su članovi mješovitog pjevačkog zbora župe Presveto Trojstvo iz Sr. Karlovaca kojima je dirigirala **prof. Vlasta Malešević**. Bogatstvo i raznovrsnost žanrova duhovne glazbe koji se tradicionalno njeguju na Koncertu marijanskih pjesama bilo je i ovoga puta očito, na-pose u nastupu najmlađeg, ali veoma iskusnog pjevača hrvatske suvremene duhovne glazbene scene **Zvonimira Kalića** iz Vrpolja i njegova benda iz Vin-kovaca. Prilikom nastupa pred čudotvornom sli-kom svoje Gospe imali su i domaćini – Petrovara-dinci aktivni u radu Hrvatskog kulturno-prosvjet-nog društva „Jelačić“ čiji je mješoviti pjevački zbor pod ravnanjem **prof. Vesne Kesić Krsmanović** vi-šeglasno izveo Marijanski himan *Zdravo, Zvijezdo mora* autora **Stanislava Prepreka** i skladbu *Nek ori* koju je u čast Gospi Tekijskoj napisao i skladao znameniti srijemski poligraf i ravnatelj njezinoga svetišta, opat **Ilija Okrugić Srijemac**.

Četvrta točka programa koncerta bila je posvećena nedavno preminulom ravnatelju svetišta vlč. **Stjepanu Barišiću** koji je s velikom ljubavlju i posvećenošću neumorno radio na pripravi svečane proslave velikog jubileja svetišta. Njemu u spomen zvu-

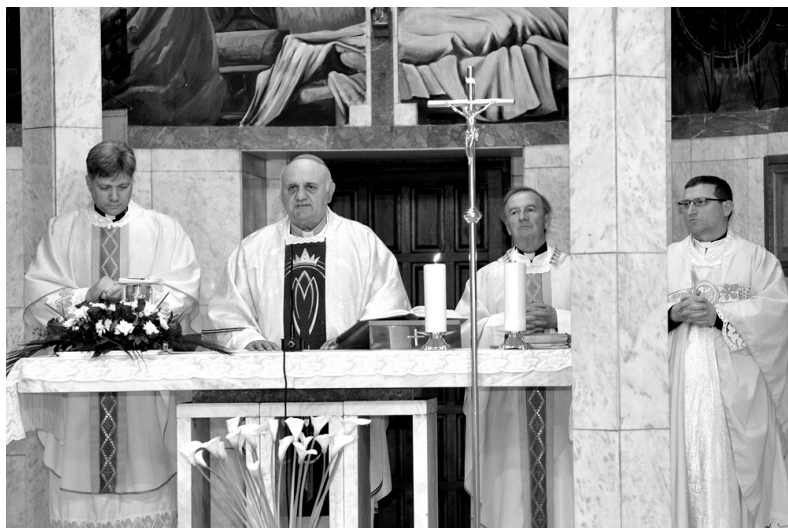
čno je reproducirana snimka polifone izvedbe Okrugićeve skladbe *Isuse, Bože moj* koja je, uz sve ostale Okrugićeve tekij-ske, uskrnske, svetootajstvene i božićne skladbe, zvučno snimljena 2014. godine i na taj način sačuvana za vječnost, zahvaljujući vlč. Barišiću.

Završetak glazbenog programa koncerta bio je sjajan zahvaljujući izvanrednom nastupu subotičkog katedralnog zbora „Albe Vidaković“ s interpretacijama litur-gijskih skladbi *Sav raj te slavi, Kraljice, Nebeskog dvora poslanik* i *O Marijo, zvijezdo mora*.

O dojmovima posjetitelja koncerta najbolje govore njihovi snažni i dugi aplauzi po završetku svake glazbene točke, a biskup Gašparović je istaknuo kako je uvjeren da se svaki sudionik ovogodišnjega Koncerta poput kamenčića ugra-dio u svojevrsni mozaik jubilarnih događanja koji se slaže već nekoliko godina.

Nakon što su im uručene zahvalnice i pri-godni darovi, pred oltarom su svi okupljeni za-jednički zapjevali najpoznatiju pjesmu svetišta *Oj Tekijska Gospo sveta*.

Tekst: Petar Pifat
Fotografije: Aleksandar Miškov
/Prema: <http://www.tekije.com/>

Uz biskupa i ravnatelja svetišta, kraj oltara Gospe Tekij-ske bili su i dekan petrovaradinskoga dekanata **preč. Marko Loš** i hrtkovački župnik vlč. **Ivica Živković**. Liturgijsko pjevanje predvodio je katedralni zbor „Albe Vidaković“ iz Subo-tice, pod ravnanjem **mo. Miroslava Stantića** i orguljsku pratnju **mr. Kornelija Vizina**.

Posvećenje barskog nadbiskupa mons. Rroka Gjonlleshaja

Dosadašnji svećenik Prizrenske apostolske administrature i župnik u župi sv. Antuna u Prištini, don Rrok Gjonlleshaj, primio je 14. svibnja nadbiskupsko posvećenje u konkatedrali sv. Majke Tereze iz Kalkute u Prištini, i istodobno se oprostio od vjernika, prezbitera i biskupa matične biskupije.

Glavni posvetitelj bio je dosadašnji barski nadbiskup mons. Zef Gashi SDB, a suposvetitelji mons. Juliusz Janusz, apostolski nuncij u Sloveniji i apostolski delegat za Kosovo, te mons. Dodë Gjergji, apostolski administrator Prizrenske apostolske administrature. Na misnom slavlju sudjelovali su i odrinariji susjednih (nad)biskupija, kao i mnogobrojni hodočasnici s Kosova, iz Crne Gore i Albanije. Mons. Gjonlleshaj preuzeo je službu od umirovljenog nadbiskupa Gashija i ustoličen je kao 62. nadbiskup po redu, u katedri barskih nadbiskupa i primasa Srbije, u konkatedrali sv. Petra apostola u Baru dana 28. svibnja 2015., tijekom svečanog euharistijskog slavlja.

Barska nadbiskupija utemeljena je davne 1034. godine, dakle prije velikog crkvenog raskola. Obuhvaća najveći dio

Crne Gore. Sjedište joj je u Starom Baru, uz dosadašnju konkatedralu u Podgorici i novoizgrađenu u Baru. U njoj živi nešto više od 12.000 katolika organiziranih u 19 župa i 3 dekanata, o kojima pastoralno skrbi 14 svećenika, od kojih su polovica dijecezanski a polovica redovnici. U Nadbiskupiji djeluje i 30 redovnica. Liturgijski jezik u najvećem broju župa je albanski, dok se u nekoliko koristi i hrvatski. Barska nadbiskupija ne pripada ni jednoj crkvenoj pokrajini, već je neposredno podložena Svetoj Stolici. /Marko Tucakov/

Proslava u Hetinu

Na blagdan Presvetoga Trojstva, 22. svibnja, u batarskom selu koje graniči s Rumunjskom, Hetinu, proslavljeno je prošćenje. Svečanu svetu misu predslavio je i propovijedao salezijanac Janez Jelen, a zahvalne riječi izrekao je domaći župnik Pál Szemerédi.

Kako opada broj stanovnika u Hetinu vidi se prema popisu iz 1948. kada je selo imalo 2263 stanovnika, dok ih je prema popisu iz 2011. ostalo samo 537. Ako gledamo katoličko stanovništvo, slika je još poraznija. Kada čovjek malo pogleda po selu, vidi dosta napuštenih kuća, neke se urušavaju, budući da godinama nemaju stanovnika. Usprkos tomu, neke obitelji dobro uspijevaju, jer obrađuju dovoljno zemlje. U takvim prilikama, kada se mnogo stanovnika iseljava u inozemstvo, osobito u Mađarsku i Njemačku, nije ni čudo da svečanoj blagdansknoj misi nije nazočio veliki broj vjernika, ali oni koji su ondje došli, bili su srcem i dušom. Prema Isusovim ri-

ječima, *Gdje su dvoje ili troje sabrani u moje ime, dat će im moj Otac, što god zamole!*, bilo nas je u crkvi nekoliko puta više – i zato se smijemo nadati da će Nebeski Otac uslišiti naše ponizne molbe na blagdan Presvetoga Trojstva, kada nama je osobito blizu. /Janez Jelen/

Hod kroz nedjelje

Župnik Blaž Zmaić je od 8. do 16. travnja u Domu kulture u Irigu bio dionik 44. smotre amaterskih kazališta Srijema (FEDAS) do nedjelje Dobrog pastira, 17. travnja, koju smo slavili u naša tri mjesta s blagoslovom usjeva u Šatrincima i Dobrodolu. Razmišljanje je bilo o Kristu – naš vođa k životu: *Nikada i nitko ih neće ugrabiti iz moje ruke – ruke koje čine zlo – biti u Božjim rukama: biti u Kristu – Ti ne možeš nikad dublje pasti nego li u Božje ruke.* Petu vazmenu nedjelju, 24. travnja slavili smo u Irigu i Vrdniku s blagoslovom usjeva uz razmišljanje i poruku: *Kršćanin i zajednica mora se radovati promjeni: događaj obraćenja – početi drugačije živjeti, trajna obnova: življenje budućnosti uz prepoznatljiv znak: Tko Boga ljubi, taj ljubi također ljude a tko ljubi ljude, taj susreće Boga.* Šestu vazmenu nedjelju, 1. svibnja slavili smo u tri naša mjesta, a župnik ističe govor o vjernosti u promjenama *da budemo uvijek vjerni Kristovoj riječi i otvoreni Božjoj ljubavi.* Blagdan Uzašašća slavili smo samo u Irigu. Jedina poruka nade za sve:

Čovjek je pozvan na život. A gdje je nebo? Nebo je svugdje gdje je ljubav, poručio je župnik. U subotu, 7. svibnja vjenčali su se u Dobrodolu Leonard Putica i Jovana Benežan, pravoslavne vjere, uz želju župnika: *Predajte Isusu vodu svakidašnjice da ju on pretvori u vino njegove ljubavi.* Sedmu vazmenu nedjelju, 8. svibnja slavili smo u Irigu i Vrdniku (misa za pokojnu obitelj Babnik) i razmišljanje o nedjelji kao obiteljskom danu, danu zajedništva, sidru vremena društva s navodom: *Jedan tjedan bez nedjelje bio bi kao kuća bez prozora, drvo bez plodova, juha bez začina, nebo bez zvijezda, život bez ljubavi, pustinja bez oaze, vrt bez cvijeća, riba bez vode, ptica bez krila,* poručio je župnik za naredno vrijeme. Naša najmanja filijala Dobrodol proslavila je svoj crkveni god 15. svibnja, svetkovinu Duhova. Misa je služena za Sándora Feketea uz godišnjicu smrti i njegova rođendana, a nazočila joj je i njegova kćerka Magdalena iz BRD. Domaćin slavlja bio je župnik preč. Blaž Zmaić koji je zanosno govorio o novoj i posvema stvarnoj snazi Duha Svetoga koji nas želi voditi u čežnju za uspješnim životom, a završio je riječima molitve: *Oživi me svojim Duhom. A tada me pošalji... /f.f./*

Održan prvi Nacionalni hod za život

U subotu, 21. svibnja održan je prvi Nacionalni Hod za život. Pod geslom „Za život, obitelj i Hrvatsku“ hodalo se od Trga kralja Tomislava do Trga bana Jelačića. Hod je organizirala građanska inicijativa „Hod za život“ koju čine brojni pokreti, udruge poput SKAC-a, U ime obitelji, Molitvene zajednice Srce Isusovo, Neokatekumenski put te brojne obitelji i pojedinci.

Svi oni ovim miroljubivim hodom žele izraziti optimizam i svratiti pozornost na dostojanstvo i vrijednost svakog ljudskog života od začeća do prirodne smrti te potrebu da država konkretnim društvenim i ekonomskim mjerama podupire djecu, žene i muškarce koji žele biti roditelji, omogućujući svima onima koji vole i žele djecu – da ih i imaju. U povorci je prema procjenama policije sudjelovalo više od 15.000 ljudi.

Uz Zagrepčane, na Hodu za život sudjelovali su i stanovnici drugih hrvatskih gradova koji su autobusima te privatnim prijevozom stigli iz svih dijelova Hrvatske.

Okupljanje je započelo na Trgu kralja Tomislava u Zagrebu gdje su mnogi okupljeni pjesmom doprinosili slavljeničkom raspoloženju sudionika prvog nacionalnog Hoda za život.

Moje je srce, na primjer, počelo kucati samo tri tjedna nakon začeća, prije nego je moja majka uopće znala da je trudna. I to isto srce i danas kuca u mojim grudima. Ove iste noge kojima smo danas hodali i ruke kojima smo nosili ove divne zastave počeli smo pomicati samo 6 tjedana, mjesec i pol dana nakon začeća. Hodom za život dijelimo sa ljudima oko nas znanstvene istine o životu svakog čovjeka i tražimo da društvo pomogne svakoj ženi u prihvaćanju i brizi o njezinom sinu ili kćeri. 75 posto žena koje su napravile pobačaj kao povod navode ekonomske razloge i pritisak okoline. To smatramo potpuno neprihvatljivim u jednom razvijenom društvu, naglasila je Hajdi Begović.

Istraživanja pokazuju da žene, kad izađu iz dobi za rađanje, žale da u prosjeku nisu imale jedno dijete više. Dakle, u prosjeku – žena koja ima jedno dijete žali da nije imala dvoje, a žena koja ih ima dvoje, žali da nema troje djece, rekla je Marija Burazin te pojasnila: U Hrvatskoj ima puno ljudi koji vole djecu i žele ih imati – iskustva brojnih zemalja pokazuju da uvođenje konkretnih mjera obiteljske i populacijske politike – koje Hrvatska u ovom trenutku nema – daju već unutar 4 godine prve rezultate.

Crkva u Hrvata / Crkva u svijetu

Naši očevi i mnogi branitelji žrtvovali su svoje zdravlje i živote da bismo mi danas mogli živjeti kao slobodni ljudi u našoj Domovini. Moj muž i ja želimo ovdje, u Hrvatskoj, podizati obitelj i odgajati djecu. Ulaganje u djecu i obitelj najbolja je i najisplativija investicija. Želim da hrvatsko društvo, na svim razinama i kroz sve institucije – počne prepoznavati i priznavati da svako dijete nije samo najveća radost i ljubav svojih roditelja, već je i objektivno, pa ako hoćete i ekonomsko dobro cijelog naroda. Ako se slažemo da je čovjek najveće bogatstvo onda i žena koja ga nosi devet mjeseci pod svojim srcem, rađa, njeguje, čuva i odgaja uz podršku i ljubav svog muža ima pravo i na podršku cijelog društva, rekla je Ana Marija Marković te zaključila: Nadam se da ćemo za godinu dana, kad se nađemo na Drugom nacionalnom hodu za život moći nabrojati mnoge konkretne mjere za djecu, ženu i obitelji u Hrvatskoj! / IKA/

Francuski biskupi protivni zakonu o razvodu bez mišljenja suca

Francuski biskupi usprotivili su se izmjeni nacrtu zakona kojom se predlaže mogućnost razvoda bez odluke suca. Spomenuti amandman predlaže da se u slučaju sporazumnoga razvoda postupak može obaviti bez obiteljskoga suca, ako su oboje supružnika suglasni.

Razvod se tako može utvrditi kod bilježnika, privatnim spisom, te arhivirati u zapisniku. Svrha je amandmana, ističu predlagatelji, pojednostavljenje postupka za supružnike, što bi također rasteretilo sudove.

„Razvod bez suca, nacrt protivan interesima obitelji i društva“, naslov je priopćenja koje je 12. svibnja objavio biskup Jean-Luc Brunin, predsjednik Biskupskoga vijeća Obitelj i društvo, u kojemu objašnjava da se biskupi protive tom amandmanu zbog toga što je riječ o prividnom pojednostavljenju, budući da je već danas u slučaju sporazumnoga razvoda postupak jednostavan. Ipak, pitanje brzine postupka ne može se ograničiti na pitanje procedure. Rastava, naime, nakon višegodišnjega zajedničkog života nije nikada jednostavna, istaknuo je biskup, stoga je intervencija suca korisna kako bi se ustvrdila stvarna suglasnost supružnika, usklađenost dogovora, te teškoće u primjeni zakona.

Međutim, ono što je najviše na srcu francuskim biskupima, jest zaštita najslabijih, posebno djece. Suca vode upravo interesi djeteta, budući da razvod ima stvarni utjecaj na njegov život, napomenuo je biskup te upitao tko će se staviti u zaštitu djece ako bude prihvaćena izmjena nacrtu zakona? Valja napomenuti da amandman predviđa zabranu korištenja

takvoga oblika razvoda u slučaju da dijete zatraži da ga sudac sasluša. Međutim, riječ je o nerealnom predviđanju, jer komu će dijete reći da želi biti saslušano, primijetio je biskup. Kako se može zajamčiti da ga roditelji neće obeshrabrili u tomu, nesumnjivo misleći da tako rade dobro? Tko može preuzeti odgovornost za tu odluku kada je u pitanju dijete?

One pak koji misle da takav postupak manje košta, biskupi upozoravaju na naknadu koju traže bilježnici te ističu da, naprotiv, valja dati više sredstava sucima kako bi zajamčili pravnu zaštitu najslabijima, i poduprli obitelj u njezinu svakodnevnom životu. Voditi brigu o obiteljima znači voditi brigu o društvu, poručuju francuski biskupi. /IKA/

Italija ozakonila homoseksualna životna partnerstva

Donji dom talijanskog parlamenta izglasao je zakon kojim se definitivno u toj zemlji ozakonjuju homoseksualna civilna partnerstva.

Glasovanje u parlamentu kulminacija je javnih rasprava o kontroverznom zakonu kojemu se suprotstavila Katolička Crkva i pojedine političke stranke. Zakon je ipak izglasan, s 369 glasova za i 193 protiv, a talijanski premijer Matteo Renzi izjavio je nakon toga kako je *danas radostan dan za mnoge*, te da Italija *ispisuje novu stranicu svoje povijesti*. U raspravi u parlamentu Renzi je rekao kako se s *usvajanjem toga zakona više nije moglo čekati*.

Neposredno pred glasovanje o tom zakonu, parlament je glasovao i o povjerenju vladi, što je prošlo dobro po Renzija. Riječ je o političkom manevru kojim je potpora zakona vezana uz potporu vladi, s čime je premijer htio osigurati prolazak zakona koji je izazvao brojne sporove.

Ovim se zakonom istospolnim zajednicama daju prava slična onima koji su u braku. Iz zakona je ipak izbačena odredba kojim je istospolnim parovima bila omogućeno i posvajanje djece. Nadbiskup Sicilije Michele Pennisi izjavio je kako je ovaj zakon nametnut unatoč tome što je većina građana protiv njega, a način na koji je proguran opisao je kao 'puzajući fašizam'. Pojedini političari najavili su inicijativu za potpisivanje referenduma o opozivu zakona.

Katolički biskup otet i mučen satima

Katolički biskup Cuddapaha, mons. Gallela Prasad, otet je prije nekoliko dana, te je pušten nakon što se skupina razbojnika cijele noći izvivljavala na njemu.

Biskup je napadnut tijekom povratka iz Karunagarija gdje je služio misu, kada su nepoznate osobe presrele njegov auto, pretukle vozača, a biskupu stavili povez preko očiju te ga cijelu noć tukli na nepoznatoj lokaciji. Ujutro su ih obojicu pustili. Točan razlog napada još uvijek nije poznat.

Nevjerojatno je da je takav nasilan zločin počinjen nad starijim članom manjinske zajednice. Osuđujemo nemilosrdan napad na osobu koja je cijeli svoj život posvetila Bogu te onima koji su marginalizirani i u potrebi rekao je u izjavi za medije nadbiskup Hyderabadada, Thumma Bala. Kardinal je također osobito istaknuo biskupovu borbu za ženska prava, osobito pravo na obrazovanje, pomoću različitih oblika stipendiranja i stručnih tečajeva dostupnim djevojkama koje do 15 godine nisu išle u školu, a takvih je u tom dijelu Indije mnogo.

Kršćani u Indiji česta su meta napada od strane hinduističke većine i indijskih muslimana, ali do sada su većinom napadani obični ljudi, dok su zločini nad crkvenim prelatima bili iznimno rijetki. /Bitno.net/

Redatelj kultnog filma Egzorcist: Dopustili su mi snimiti pravi egzorcizam u Rimu

William Friedkin, redatelj „Egzorcista“, jednog od najpoznatijih i najupečatljivijih horor-filmova svih vremena, održao je predavanje u sklopu Filmskog festivala u Cannesu, te izjavio kako je početkom svibnja boravio u Rimu gdje je snimao kompletni obred na poziv jednog egzorcista.

Vatikanski egzorcist pozvao me da snimim i fotografiram pravi egzorcizam... koji je jedva vidjela nekolicina ljudi i kojeg nitko nikada nije fotografirao, poručio je ovaj ugledni redatelj u čijem se opusu nalaze i uratci poput „Francuske veze“ za koji je dobio i nagradu Oscar. *Ne govorim ovdje o nikakvom kultu, već o egzorcizmu Katoličke Crkve u Rimu*, precizirao je Friedkin.

Ono što ga se posebno dojmilo bila je nevjerojatna sličnost između filma na kojem je radio 1973. i stvarnog egzorcizma koji je snimao 43 godine poslije: *To me se posebno dojmilo. Smatram, otkako sam svjedočio tom nevjerojatnom događaju, kako više nikada neću biti isti*.

Tijekom predavanja u Cannesu, William Friedkin dotaknuo se i svog filma koji je iz temelja promijenio žanr horora i koji je temeljen na stvarnom događaju. Redatelj je istaknuo kako je jedina promjena s obzirom na original bio spol glavnog lika koji je postao žensko, kako bi se zaštitio identitet stvarno opsjednute osobe. Friedkin je također istaknuo kako je, nakon što je pročitao dnevnik svećenika koji je vodio egzorcizam, ali i svu liječničku dokumentaciju te izjave medicinskih sestara i liječnika, *povjerovao u cijelu priču*. /Bitno.net/

Vodeni gmazovi (zmije i kornjače)

Piše: *Marko Tucač*

Gmazovi su toploljubive životinje, što znači da ne mogu same regularati tjelesnu toplinu, već za to pomoć traže izvana – od sunčevih zraka, koje ih doslovno održavaju u životu i pokreću njihov organizam. Pošto ovdje, za sada, govorimo samo o životinjama vodenih staništa, moramo znati da gmazovi koji žive u našim vodama vrlo velik dio svog vremena, onda kada se ne hrane ili ne razmnožavaju, provode odmarajući se izvan vode. Mjesta na kojima se odmaraju su objekti koji se nalaze na vodi, ali iznad površine (lišće vodenih biljaka, panjevi, grane palog drveća, kamenje, gusta izdignuta vegetacija, ali i komadi ljudskog smeća), kao i osunčana mjesta izvan vode, ali blizu nje. To mogu biti putovi na obali, ali i vikendice, mjesta na kojima pecamo, čamci i drugi objekti neposredno pokraj vode, no svakako i livade, proplanci, pješćani fragmenti, golo tlo, pa čak i betonske strukture. Nabrajamo sva ova staništa stoga jer odmah želimo reći kako skrupćana zmija, na koju možemo i sigurno hoćemo naići pokraj vode, nije baš nikakva opasnost! U najvećem broju slučajeva to je bezopasna bjelouška, koja se uopće ne želi susresti s nama, kao što se ni mi, najčešće, ne želimo susresti s njom.

Iako ćemo o zmijama i ljudima još govoriti, moramo reći da naši ljudi, napose nešto stariji, a vrlo često i vjernici, osim što ne žele zmije u svojoj blizini, često čvrsto vjeruju kako njihova pojava, pa i određeni oblici ponašanja, slute neku negativnu pojavu, događaj u osobnom životu i u zajednicama. Puno je razloga za to, neke je teško i dokučiti, no vrlo često se spominje uloga zmije u Knjizi Postanka. Činjenica je da je zmija prva životinja spomenuta u Bibliji, i to u čuvenom susretu Boga s Adamom i Evom u Edenskom vrtu (Post 3). Što je točno biblijskog pisca navelo da zmiju predstavi kao osobnog delegata đavla ne znamo, no znamo da je zmija bila inteligentno superiornija od svih životinja, „lukavija od sve zvjeradi“ (Post 3,1), te da je imala i sposobnost govora, ali i da u razgovoru s Bogom jedina nije na drugoga svalila odgovornost za svoj postupak. Grijeh nije učinila zmija, nego prvi ljudi, po kojima je on ušao u naš svijet, i iz korijena iskvario odnos Stvoritelja i stvorenoga. Zmije danas imaju daleko „niži“ oblik egzistencije nego

zmija u Edenskom vrtu, trpeći, baš isto kao i ljudi, Edensko prokletstvo (Post 3,14) na svoj način. One jednostavno žive svoje zmijske živote i nisu „krive“ za događaje u našim životima.

Kakvi su ti zmijski životi kod vodenih zmija? Kod nas žive dvije vrste: bjelouška (*Natrix natrix*) i ribarica (*Natrix tessellata*).

Bjelouška obično nije dulja od 120 cm. Ženke su veće od mužjaka, često i duplo dulje, a tek izlegnuti mladunci dugi su do 22 centimetara. Snažnog je izgleda i istaknute ovalne glave na kojoj su oči s okruglim zjenicama. Na stražnjem dijelu glave ima karakteristične polumjesečaste svijetle mrlje s tamnim obrubom po kojima je i dobila ime. Gornja strana životinje često je sive boje, no lako se može naići na maslinasto smeđe, zelenkaste te crne primjerke. Trbušna je strana bjelkasta ili siva s crnim mrljicama ili pak potpuno crna. Jedna je od naših najčešćih zmija. Živi u blizini vodenih i vlažnih staništa. U potrazi za hranom zalazi u šumska prostranstva, livade, morske obale, vrtove, parkove i ostala staništa pod utjecajem ljudi. Aktivna uglavnom danju, često u zoru i sumrak, a može ju se vidjeti i noću. Nije otrovna, stidljiva je i rijetko grize kad je suočena s opasnosti. Brani se ispuštanjem izmeta ili glumi da je mrtva. Jede najčešće odrasle žabe, punoglavce, vodenjake, ribe. Parenje počinje u travnju nakon hibernacije, kada se može naići na velike grupe u kojima mužjaci pokušavaju osvojiti ženke. Između srpnja i kolovoza ženka liježe između 30 i 50 jaja, najčešće među trulo drveće i bilje, iz kojih nakon šest do deset tjedana izlaze mladi – ponekad i preko 3000 zbog mnoštva ženki koje se zajedno skupe prije izlijeganja.

Ribarica može narasti do 150 cm ukupne duljine. Mladunci su dugački do 25 centimetara. Vitka je zmija s izraženom trokutastom glavom i karakterističnim ispupčenim očima s velikom okruglom zjenicom. Odozgo uglavnom sivkasta, maslinastozelena, smeđa, žućkasta ili crna s karakterističnim kockastim uzorkom koji zna biti prilično raznolik. Donja strana je svjetlija. Mladunci kontrastnije obojani od odraslih jedinki, najčešće sivi ili žućkasti. Voli toplinu i blizinu vodenih tijela, pogotovo

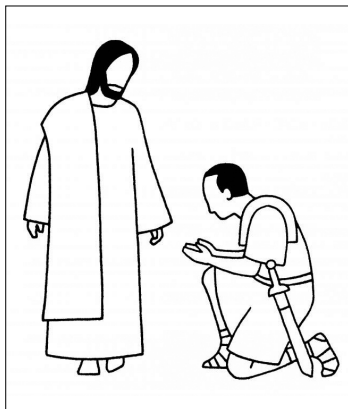
rijeke, jezera i potoke, a posebno voli pliće dijelove te vegetaciju. Može dugo ostati pod vodom, vrlo je brza, kako u vodi tako i na kopnu. Nije otrovnica i ne grize kad ju se pokušava uhvatiti, ali ima taktiku glumljenja smrti kao obranu od predatora. Hrane se gotovo isključivo ribama. Ženka izlegne jaja 8 do 10 tjedana nakon oplodnje i to između 5 i 25 jaja koje smjesti na vlažno stanište, često oko trulog bilja.

Osim zmija, predstaviti ćemo i **barsku kornjaču** (*Emys orbicularis*), jedinu vrstu vodenih kornjača u Srbiji.

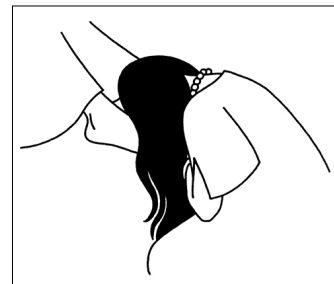
Naseljava staništa sa sporotekućom ili stajaćom vodom. Aktivna je tijekom toplog dijela godine, dok zimi pada u zimski san. Po izlasku iz hibernacije kornjače se pare i polažu jaja, u jednom ili dva navrata. Za gniježđenje koriste rastresitu podlogu nedaleko od vodenog staništa u kom žive. Ishrana im se sastoji od bolesnih i uginulih riba, vodenih beskralježnjaka i, u manjoj količini, biljaka. Osim mnogih ugrožavajućih čimbenika koji muče druge gmazove, puštanje egzotičnih kornjača (npr. crvenouhe kornjače, *Trachemys scripta*) u staništa barske kornjače posebno ju ugrožava. Crvenouhe kornjače su dugo bile veoma popularni kućni ljubimci. Kod nas su se najčešće prodavale kao mladunci, i trgovci su nerijetko tvrdili da će i ostati tako male. Međutim, ove kornjače brzo rastu: nakon nekoliko godina dostižu veličinu i preko 25 cm! One zahtijevaju više prostora za život, pa ih često njihovi vlasnici puštaju u prirodu, u nadi da će im tamo biti „ljepše“. Crvenouhe kornjače koje prežive ovo puštanje nanose velike štete prirodi. Kada su u velikom broju, po prirodi agresivnije crvenouhe ugrožavaju autohtone barske kornjače. Ove dvije vrste se nadmeću za hranu i za mjesta za sunčanje i gniježđenje. Crvenouhe kornjače imaju kraći period zimske neaktivnosti od autohtonih vrsta, a mogu i prenijeti niz parazita i bolesti na domaće životinje, čiji se imuni sustav ne može efikasno izboriti s egzotičnim bolestima.

29. 5. 2016.

**9. nedjelja
kroz godinu***1Kr 8,41-43;
Gal 1,1-2.6-10;
Lk 7,1-10*

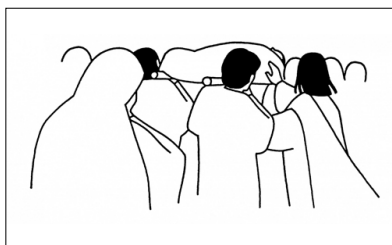
Gospodine, nisam dostojan da uniđeš pod krov moj – ovim riječima Isusu se obraća satnik, poganin, čiju će vjeru Gospodin potom pohvaliti. Ove riječi izgovaramo i mi na svetim misama prije nego što Gospodin u svetoj Pričesti uđe „pod krov“ naše duše. Što je to Isus pohvalio u vjeri tog poganina? Taj čovjek sebe smatra nedostojnim da primi Isusa. On ne traži milost za sebe, nego za drugog. Uvjeren je da Isus samo jednom riječju može iskazati traženu milost, ozdraviti, iscijeliti. Nije potrebna niti njegova fizička prisutnost, dodir, gesta, dovoljna je samo riječ. Molimo i mi za takvu vjeru, koja ne traži vidjeti, dodirnuti, osjetiti, nego se u potpunosti pouzda u Gospodina koji nas iscjeljuje i dolazi pod krov naše duše da nam daruje vječni život.

12. 6. 2016.

**11. nedjelja
kroz godinu***2Sam 12,7-10.13;
Gal 2,16.19-21;
Lk 7,36 – 8,3*

Nakon što je Isus farizeju koji ga je primio na objed ukazao na njegovo licemjerje, ženi grešnici obratio se utješnim riječima: *Vjera te tvoja spasila! Idi u miru!* Za razliku od farizeja, koji se bavi drugima, žena iz ovog odlomka ne obraća pažnju na druge, niti se želi baviti tuđim stvarima. Ona traži Spasitelja, traži onoga koji će je spasiti, koji će joj pomoći da ustane iz svoga gliba jer sama to nije u stanju. Ne zanima je što drugi o tomu misle, kako gledaju na nju. Ona je sama pred Gospodinom, za nju je pred njom samo On: njezin Spasitelj. Farizej pak ne treba Spasitelja. On je dostatan samome sebi. Pozvao je Isusa da bi se pred drugima pokazao, da bi o tomu drugi govorili. Budući da se i on nije sposoban baviti samim sobom, vlastitim životom i svojom nutrinom, jako mu je važno što će drugi o njemu zboriti, pa zato zove tako uzvišenog gosta. No, u svemu tomu taj gost nije ništa drugo, nego sredstvo kojim on izgrađuje svoj „ugled“. Pred Gospodinom nam nije potreban ugled, nije važno što drugi o nama misle, potrebno je samo da ga istinski susretnemo.

5. 6. 2016.

**10. nedjelja
kroz godinu***1Kr 17,17-24; Gal 1,11-19;
Lk 7,11-17*

Božja riječ pred nas stavlja sliku udovice koja gubi svoje jedino dijete. Rječita je to slika čovječanstva zao-grnutog samoćom, zasjenjenog mračnom budućnošću. Ostavljena, bez ikakve nade i snage, bez izgleda da će osjetiti toplinu prisutnosti koja život znači. Što sve osoba proživljava u trenucima tjeskobe kad pred sobom više ne uspijeva vidjeti svjetlost? No, baš tamo gdje je nadi iščeznuo i posljednji tračak svjetla, sam Bog dolazi i uvijek se iznova saginje nad ovim slabim i jadnim čovječanstvom, taj Bog koji je osjetljiv na vapaj svoga naroda. On se tako saginje i nad svakim od nas, kad zavapimo, kad Njemu prepustimo da rasvijetli tmine naših obzorja ovijena tminama. Svaki put kad Bog rasprši naše tmine i ogrije nas svjetlom oprostjenja grijeha, u nama uskrsava život, te i samo možemo duge privući svjetlu kojim smo obasjani.

19. 6. 2016.

**12. nedjelja
kroz godinu***Zah 12,10-11; 13,1;
Ps 63,2-6.8-9;
Gal 3,26-29;
Lk 9,18-24*

A vi, što vi kažete, tko sam ja – to pitanje Isus upravlja svojim, upravlja onima koji su uz njega, onima kojima povjerava blago svoga poslanja u svijetu. Zamislimo samo šutnju koja je uslijedila nakon ovog Isusovog pitanja. Lako je govoriti o drugima, ali kad se o nama radi, tad stvari postaju vrlo ozbiljne, tad znamo ostati bez riječi. Da, kad Isus traži moj osobni angažman, onda ne mogu biti ležeran, bezbrižan. Isusova riječ protresa cijelo moje biće, jer znam da je On uvijek tu, da ne traži samo riječ, nego traži život, traži djela, traži žrtvu i bezrezervno predanje. Isus je svjestan da traži odricanje, ali još više je svjestan što daruje zauzvrat, i to ne kao zaslugu nego kao nezasluzenu nagradu. Poput prijatelja, Isus traži prijateljstvo, a ne uslugu, on traži vjeru koja obiluje djelima, a ne rituale bez duše. Obnovimo danas svoje prijateljstvo s Isusom i ponovno mu ispovjedimo tko je On za mene osobno.

29. svibnja

Blažena Elija od svetog Klementa

(* 17. siječnja 1901. + 25. prosinca 1927.)

- Na krštenju dobila lijepo ime ● treće od devetero djece ● u najranijem djetinjstvu osjetila duhovno zvanje ●
- dominikanka ● voljela je Euharistiju i molitvu ● čitala životopise svetaca ● posveta ispisana svojom krvlju ●
- odgojiteljica s velikim srcem ● sakristanka ● strpljiva u bolesti ● umrla na Božić ●

Blažena Elija je rođena 17. siječnja 1901. godine u Bariju. Rodila se kao treće od devetero djece u svojih pobožnih roditelja. Njezino je krsno ime Teodora Fracasso. Nosila je znakovito ime: Božji dar. I zaista je cijelim svojim životom bila Božji dar ljudima i Crkvi. Kao mala djevojčica sanjala je kako jedna žena u njihovom vrtu hoda, a onda je nestala u velikoj svjetlosti. Mati joj je rekla da je to bila blažena Gospa, koja joj je došla u snu, kako bi ju pozove u časne sestre. O tome koliko je Teodora težila za duhovnim životom svjedoči i činjenica da je 1915. godine položila zavjete u Dominikanskom svjetovnom redu (Treći red).

Gajila je duboku pobožnost prema Euharistiji i molitvi. Čitala je životopise svetaca.

Najdraža joj je knjiga bila Terezije od Djeteta Isusa *Povijest jedne duše*. S 19 godina je 8. travnja 1920. godine ušla u karmelićanski samostan svetog Josipa u rodnom gradu. Nakon toga je 24. studenog iste godine, na dan kad se tada slavio blagdan svetoga Ivana od Križa, obukla redovničko odijelo. Dobila je novo, redovničko ime: sestra Elija od svetog Klementa. Na dan svete Barbare, 4. prosinca 1921. godine položila je svoje prve zavjete u Karmelu. U Karmelu je proživljavala nesebično predanje Gospodinu. O svome životu i predanju u Karmelu napisala je 8. prosinca 1924. godine izjavu svojom rukom i to vlastitom krvlju. Svojom je krvlju potvrdila svoje potpuno prikazanje Gospodinu i zavjet da će živjeti najsavršenije. Još prije nego što je položila vječne zavjete 11. veljače 1925. godine Eliju je oduševljavao uzor (Male) svete Terezije od Djeteta Isusa. Ali je čitala i djela svete Terezije od Isusa (Avilske). Trudila se oko duboke sabranosti i uvijek živjeti u Isusovoj blizini.

U sklopu samostana nalazio se dom za djevojčice. Njima se Elija posve posvetila. Njezin blag nastup prema djevojčicama, služenje malenima, koje je bilo puno ljubavi i razumijevanja nije se dopadalo nadređenoj sestri. Dvije je godine Elija živjela i radila u domu, a onda su je sestre premjestile. Dobila je dužnost sakristanke. Tada je sestra Elija puno vremena provodila u svojoj sobi moleći i meditirajući.

Jednoga se siječanjskog dana razboljela od gripe. A kad je ozdravila od gripe, počela ju je mučiti glavobolja. Bolovi nisu jenjavali sve do Božića 1927. godine. Elija se nije žalila na jake bolove u glavi. Nije uzimala ni lijekove. Kod Elije je gripa prešla u upalu mozga. Bolest joj je dijagnosticirana 21. prosinca. Od te je bolesti na Božić 1927. godine preminula. Blaženom ju je 18. ožujka 2006. u katedrali u Bariju proglasio papa Benedikt XVI. Tijelo blažene Elije počiva u karmelićanskom samostanu svetoga Josipa u Bariju.

Srce progovorilo pismom

U jednom je pismu sestra Elija ovako pisala svome ocu: „Ti kažeš: mila moja kćeri! Ti ništa nisi uživala od ovoga svijeta.“ Ipak, to nije istina. Puno sam uživala, jer sam u srcu znala da radosti i prolazna sreća u ovom svijetu ne mogu zadovoljiti moje srce. Moje je srce u usporedbi s radostima

ovoga svijeta jako veliko. Zato se ono željelo baciti u taj ocean mira, u nebesku domovinu. Moje je srce mogao ispuniti samo Karmel. Karmel me je posve ispunio tako što mi je darovao Isusa i s Isusom sreću. Tata moj! Kakvu mi je samo prednost dao dobri Bog po svojoj ljubavi! Zahvaljuj mu u moje ime, zato što ćemo jednom u nebu bolje razumjeti veliku milost zvanja. Dobri moj tata, pokušaj živjeti od moje sreće u od moga mira, pa ćemo se po presvetom Srcu uvijek bolje razumjeti i ljubiti...

Dragi tata, za žrtve koje si ti podnio za dobru Prudenciju, dobit ćeš jednoga dana u nebu veliku nagradu. Nagradu ćeš dobiti u onom lijepom nebu, gdje ćemo svi biti okupljeni i sjedinjeni u vječnom zajedništvu. Tamo ćemo pjevati o Božjem milosrđu. Ja upravo gorim od želje da ti javim moju veliku sreću. Ali, kolikogod ja to htjela učiniti, nikada mi neće poći za rukom da ti opišem svu puninu moje radosti. Dragi moj tata! Moja radost nije nešto površno. Moja je radost duboko u mome srcu, kao proljetni cvijet. I na koncu, za sve što sam primila od Gospodina, ništa mi ne preostaje osim toga da zapjevam svoju pjesmu zahvalnosti.

Polazeći od Elijinog krsnog imena Teodora – Božji dar, vjerujemo da je svatko od nas dar Božji. Svatko od nas je uvijek i na svakom mjestu okružen Božjom ljubavlju. To treba nam treba biti na pameti posebno onda kada slavimo svetu Euharistiju, to veliko zajedničko zahvaljivanje Bogu. Gospodine, ti si nam objavio ljubav Boga Oca. Zahvaljujući tebi mi znamo da je Bog ljubav. Oprosti nam kad mi ne vjerujemo u tvoju ljubav prema nama.

Na spomendan blažene Elije od svetoga Klementa u svetoj misli karmelićani mole ovu molitvu:

„Bože, ti si primio samopredanje blažene djevice Elije od svetoga Klementa. Na njezin zagovor daj nam da, nahranjeni euharistijskim kruhom, tvoju volju ustrajno i vjerno izvršujemo.“

Blažena Elija od svetoga Klementa je zaštitnica koja pomaže kod glavobolje. Zaštitnica je karmelićanki, sakristanki i odgojiteljica.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Milosrdnost Boga (5)

Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

U svemu skroman: u govoru, u društvu, u radnji, u patnji u cijelom ponašanju. Smjerno lice, smjieran govor, sličan ljudima, osim u grijehu. Mogao je kazati. „Učite se od mene, jer sam krotka i ponizna Srca.“ Tko može naslikati Tvoje lice?¹

Kratke, jezgrovite i poticajne misli Gerardova razmatranja u duhovnim vježbama 1928. predstavljaju nam Isusa skromnog, poniznog i milosrdnog. Dopusimo da nas o. Gerard uvede u riznicu Srca Isusova da i mi izaberemo one dragocjenosti Srca koje su prikladne za svakoga od nas da ih nasljedujemo.

Sunca sjajnost, tamnost spram Tvoje Lica. Tvoj je govor najugodnija pjesma. Tvoje svako micanje: srca uživanje. Sretni su bili koji su Te vidjeli. Sretan Josip i Marija, jer su te vidjeli, čuli, s Tobom molili i radili. Ja svega toga nisam dostojan. Ipak, vjerujem da kad na ovo mislim bit ću zadovoljan. Ta na ovo mislit znači spašen bit. Putem spasa putuje tko se ovako zagrije. Tvoja lijepa slika nek je moja dika. Kad ne vidim ljepotu, pomislit ću na Tebe lijepog, kad vidim žalost, pomislit ću na Tvoje lice radosno. Kad čujem larmu, mislit ću na Te ćutećeg. Kad štogod od mene teško žele, mislit ću na Tvoje muke velike. Tako ću naučit slijediti najljepši ponašaj, da svakoj nepokornosti bude kraj. Ta da samo mali prst pokažeš, pazio bih kud upućivaš da odmah tamo krenem i od svega pobjegnem. Od svega moram bježati što će mi savjest grickati. Sve to moram opaziti. Dakle, pazenje, moje poslovanje. Tvoj primjer ne pokazuje samo dobro, nego i čini i svakog na to navodi. Tvoj primjer neka budu one stope koje će raskidat na meni sve ploče (sveze). Stani na njih neka se kidaju da me nikad ne trzaju. Ovako odriješen od svega slijedit ću Tebe Propetoga. Ta za svakog si lijep primjer, a u bolovima junački cimer. I tko se s ovim cimerom nakiti, toga patnje neće unesrećiti. Patnja je sjeme iz kojeg raste neuvelo cvijeće. Lako ću ja Tebe slijedit, ako ću drage volje patiti i paziti! Tko pažljivo sebe hrabri, toga sotona nikad ne ugrabi. Tvoje slijedenje Isuse, vazda dobro hrabrenje! Dobre su misli, inače = O, da sve bude milosrdno i kraj nek bude takvom ništetnom mišljenju: Dakle, u tom slučaju, mislimo

milosrdnije, na se i na svakog, pa nećemo poslije smrti dobiti kandije.²

Vjera u ljubav koja se objavila po Isusu otvara nam put prema Licu Boga koji je praštanje, onoga koji nosi grijeh cijeloga svijeta. Bojati se da nam Bog ne oprašta, znači ne shvaćati Boga koji nosi grijeh svijeta. Sve dok ne prihvatimo Lice Boga koji oprašta, koji nam je u žrtvi Isusovoj oproštenje jednom zauvijek darovao, nećemo upoznati Boga kakav on jest. Otac Gerard upire svoj

Tvoj primjer ne pokazuje samo dobro, nego i čini i svakog na to navodi. Tvoj primjer neka budu one stope koje će raskidat na meni sve ploče (sveze).

Stani na njih neka se kidaju da me nikad ne trzaju.

Ovako odriješen od svega slijedit ću Tebe Propetoga.

Ta za svakog si lijep primjer, a u bolovima junački cimer.

I tko se s ovim cimerom nakiti, toga patnje neće

unesrećiti. Patnja je sjeme iz kojeg raste neuvelo cvijeće.

pogled u Srce Boga koji oprašta. U milosrdno Srce. Pomno pazi na Isusove pokrete, na mali prst, kamo ga upućuje, da odmah tamo krenem. Gerardov bijeg, nije bijeg od svijeta, jer je Bog sve divno stvorio. On bježi od svega što će mi savjest grickati. Dobro pazi na čistu savjest.

Naša grešnost, naša slabost trebali bi nam otvoriti put prema Licu milosrdnog Boga, a ne da se usmjerimo na nas same. Zatvaranje u sebe grijeh je protiv vjere. Pristup milosrdnom Ocu koji nam je Isus otvorio ne može se više zatvoriti.

Njegovo pazenje je ujedno i sveto poslovanje. Odlučuje slijediti Isusov primjer i stope. Doziva Isusa da njegove stope razbiju sve ploče (sveze). Nevaljale sveze koje trgaju njegovu dušu i tijelo i čine ga nesposobnim ljubiti, opraštati i milosrdan biti. Oslobođen od neurednih sveza lakše će slijediti Lice Propetoga. Želi drage volje trpjeti iz ljubavi prema Raspetome za spas duša. Želi biti milosrdniji

prema svakome, pa i prema sebi samome.

Otac Gerard se divi Josipu i Mariji što su izravno gledali Isusa, s njime živjeli i radili. *Ja svega toga nisam dostojan.* Vjerom upire svoj pogled na Isusa, na njega misli, i to za njega znači *spašen bit.* Naša grešnost, naša slabost trebali bi nam otvoriti put prema Licu milosrdnog Boga, a ne da se usmjerimo na nas same. Zatvaranje u sebe grijeh je protiv vjere. Pristup milosrdnom Ocu koji nam je Isus otvorio ne može se više zatvoriti.

Živjeti od vjere znači na neki način juriti na Boga zatvorenih očiju svoje savjesti, koja nas osuđuje i koja nam želi zatvoriti pristup Bogu. Za onoga tko vjeruje u Isusa Sina Božjega, ta savjest koja gricka, kako kaže o. Gerard, nema nikakvu važnost pred Bogom. Važnost pred

Bogom ima samo njegov Sin Isus, koji nam otvara neposredni pristup Ocu. S Bogom povezani međusobnom ljubavlju imamo pristup Ocu. U ljubavi je potpuno ispunjenje naše vječne sudbine, poručuje nam o. Gerard.

(nastavlja se)

¹ *Milosrdnost*, 004839, (3).

² *Isto.*

Karmelićani u Somboru uređuju crkvu i kapelu

Potpورا sa sviju strana

Piše: *Zlata Vasiljević*

Karmelska zajednica u Somboru koja brine o crkvi svetog Stjepana kralja (Karmelićanska crkva) i kapeli na Velikom katoličkom groblju uspela je osigurati sredstva za radove na obnovi ovih dvaju crkvenih objekata. Mijenja se kompletno krovšte na crkvi, što su najobimniji radovi od izgradnje crkve, a na kapeli su u tijeku radovi na krovštu koji su poduzeti kako bi se kapela zaštitila od prokišnjavanja.

je potrebno naći i načine financiranja ovog zahtjevnog pothvata, kaže prior Karmetskog samostana u Somboru otac Stjepan Vidak. On dodaje da s 90 posto potrebnih sredstava sudjeluju inozemni donatori, ustanove koje inače po cijelom svijetu pomažu crkvama.

– Onih 10 posto pomoći realizirano je kroz ovih osam godina priprema. Spomenut ću proračun grada Sombora, sredstva iz pokrajinskih natječaja, dona-

bez obzira na loše vrijeme i oborine, biti okončani do kraja lipnja. Crkva će tada imati novo krovšte, s novom drvenom građom iz Slovenije i crvenim biber crijepom. U novom ruhu crkva će tako dočekati i blagdan Gospe Karmelske 16. srpnja.

Crkva svetog Stjepana kralja građena je od 1860. do 1901. godine. Crkva je izgrađena u osnovi kao trobrodna bazilika s dva monumentalna tornja visine 73,5 metra. Crkvu su 1904. godine preuzeli karmelićani. Zanimljivo je da je Sombor bio mjesto odakle se Karmelski red širio u Hrvatsku. Karmelski samostan u Somboru i crkva svetog Stjepana kralja dio su Hrvatske karmelske provincije svetog oca Josipa.

Do sada najobimnija obnova

Skela i kranovi u centru Sombora postavljeni prije nekoliko tjedana nisu ostali nezapaženi među Somborcima, pa i onima koji su u Sombor navratili samo kratko. Svi su se pitali što se to radi na crkvi, ali kada je počelo postepeno skidanje crijepa i građe, svima je postalo jasno da će crkva uskoro dobiti potpuno novo krovšte. Od izgradnje crkve bit će to najobimniji radovi na njejoj obnovi.

– Kompletna obnova krovšta znači da će biti zamijenjena drvena građa i crijep. Sugrađanima koji su vidjeli da se nešto radi na crkvi sigurno se čini da se nešto iznenada radi, ali pripreme za ove radove praktički su počele još 2008. godine. Primijetila su se oštećenja crkvene građe i stručnjaci Instituta za ispitivanje materijala Građevinskog fakulteta Sveučilišta u Beogradu su prvo utvrdili stanje drvene krovne konstrukcije. Nakon toga prišlo se izradi projekta, koji je uradila ista ustanova. Uz taj stručni dio bilo

cije u građi i crijepu poduzeća, kao i donacije vjernika, kaže otac Stjepan. On naglašava da je cijeli projekt vrlo zahtjevan s obzirom na to da je crkva velika, pa se cijelom poslu pristupilo vrlo pažljivo kako ne bi bilo nužno barem naredno stoljeće raditi bilo što na krovštu.

Rok za okončanje radova je dva mjeseca, pa se očekuje da će radovi,

Briga o neogotskoj ljepotici

Skele su i na kapeli na Velikom katoličkom groblju o kojoj od polovice 70-ih godina prošlog stoljeća brinu somborski karmelićani. U tijeku su radovi na obnovi krovšta, dok će obnova ostatka kapele pričekati da se osiguraju sredstva za to.

– Mi kažemo kapela, a zapravo je to grobnica koju su karmelićani na uporabu dobili prije više od 40 godina. To znači da su svi karmelićani, koji su preminuli poslije 70-ih godina prošlog stoljeća sahranjeni u ovoj kapeli. Kapela je u prilično lošem stanju, kako izvana, tako i iznutra i zaista je krajnji čas da se obnovi. Uz Božju pomoć i naravno pomoć vjernika, nadamo se da ćemo skupiti potrebna sredstva za njenu potpunu rekonstrukciju. Prva faza je obnova izvana kako bi se se zaustavilo prokišnjavanje i zaštitili vanjski ukrasi, a sve kako bi ova kapela ponovno zasjala u svom punom sjaju, kaže otac Stjepan Vidak. Za sada će biti obnovljeno samo krovšte, a unutar, koja je također planirana, pričekat će da se prikupe sredstva.

Karmelićanski mauzolej je u neogotskom stilu podigao somborski župnik **Gyula Fejér** kao obiteljski mauzolej. U kripti kapele Fejér je 1914. godine i sahranjen. U kapeli je bio sahranjen i

Sluga Božji o. **Gerard Tomo Stantić**, dok mu posmrtni ostaci nisu preneseni i sahranjeni u Karmelićansku crkvu. Gyula Fejér bio je svećenik i na koncu XIX. i na početku XX. stoljeća bio jedna od najistaknutijih ličnosti grada Sombora, ali je njegovo ime danas skoro zaboravljeno.

– Posljednjeg desetljeća XIX. stoljeća upravljao je školom za njegovateljice u Somboru. Tih godina se počeo zalagati za osnivanje glazbene akademije u Somboru, ali za tu ideju nije dobio potporu gradskih vlasti. Razočaran, sam je kupio zgradu, na današnjem Vijencu vojvode Radomira Putnika, kako bi osigurao prostor za njegovanje crkvenog pjevanja i crkvene glazbe (Spomen-ploča i danas postoji na zidu kuće, op. a.). Uz financijsku potporu imućnih obitelji osnovao je 1904. godine dobrotvornu zajednicu za dnevni boravak djece siromašnih obitelji. U toj zajednici dnevno je na bo-

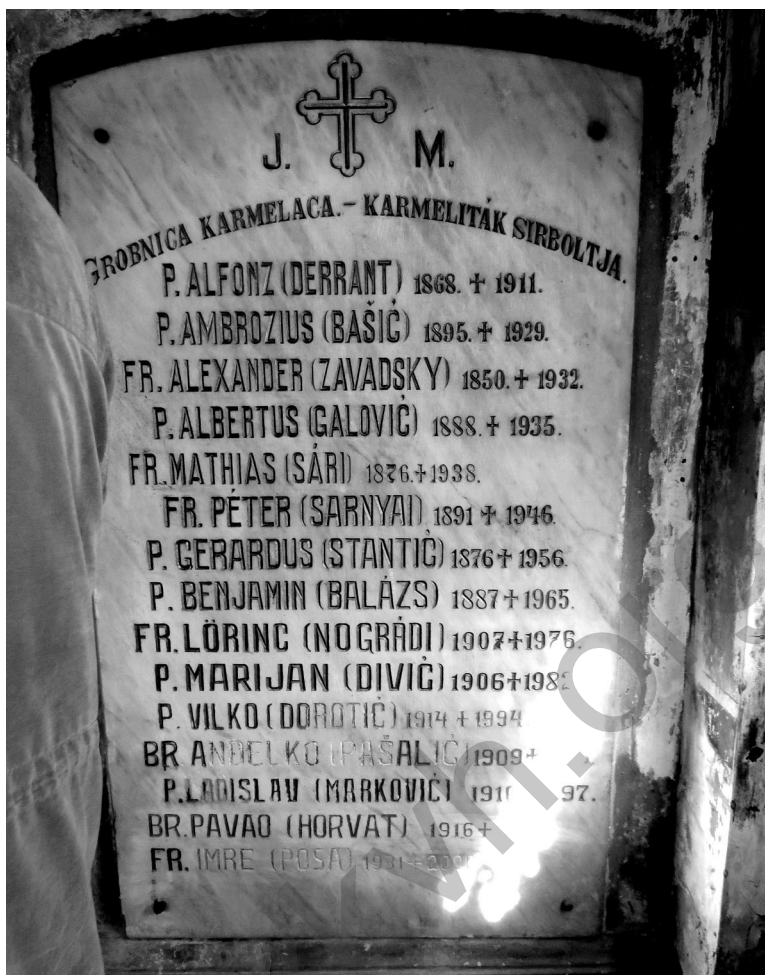

Natpis na nekadašnjoj kući G. Fejéra:

Haec domus est fundatio Julii Fejér Abb Parochi Zomboriensis ad colendam sacram musicam ad majorem Dei gloriam. / Ezen ház Fejér Gyula zombori apát plébános alapítványa az egyházi ének és egyházi zene művelésére s Isten nagyobb dicsőségére. / Ova kuća je zadužbina župnika opata Gyule Fejéra za njegovanje crkvene glazbe i crkvene pjesme i za veću slavu Božju.

ravku i objedu bilo stotinjak djece. Sahranjen je u kapeli koju je izgradio na Velikom katoličkom groblju, kaže **Zsuzsanna Cirkl**, novinarka i somborska kroničarka.

Kapela se danas za vjernike otvara tri puta na godinu – na Svi svete, na drugi dan Karmelske Gospe i na blagdan pokojnika karmelskog reda.

Razgovor s Karolinom Biacsi, restauratoricom i kiparicom

Spomenik nas podsjeća da smo svi mi sinovi i kćeri jednoga Boga

Razgovarala: *Katarina Čeliković*

Grad Subotica jedan je od onih starih i vjerom bogatih gradova koji se mogu pohvaliti dvjestogodišnjim spomenikom Presvetom Trojstvu. Kakva je sudbina ovog spomenika i kako je tekla njegova restauracija saznat ćemo u razgovoru s restauratoricom i kiparicom Karolinom Biacsi, dipl. ing. zaštite spomenika.

Zvonik: Pratimo premještanje kipa-spomenika Presvetom Trojstvu u Subotici od rujna (septembra) 2014. godine. Kako ste dobili posao restauracije i u kakvom ste stanju zatekli ovaj spomenik?

□ Osobno, od 2009. godine pratim stanje ovoga spomenika. Pri svakom mom dolasku u Suboticu fotografirala sam Presveto Trojstvo pokraj katedrale i uvijek sam ga zaticala u sve lošijem stanju i konstatirala u sebi kako ovom spomeniku nije mjesto ovdje, zbog prevelike zasjenčenosti ulice, ali i zbog toga što je skriven ne samo od turista, već i od vjernika i građana Subotice. Moji fotografski snimci iz tog doba pokazuju da je kompozicija od kamena na površini prekrivena debelim slojem mahovine, lišaja i raznih bioloških slojeva, i da je kamen u jako lošem stanju, osobito na mjestima cementnih popravaka iz šezdesetih godina. Čula sam za inicijativu premještanja spomenika na izvorno mjesto i javila sam se na javnu nabavu koju je raspisalo Mađarsko nacionalno vijeće.

Zvonik: Koje faze ste kao restauratorica prošli u ovom poslu? Pretpostavljamo da ste morali dobro proučiti povijesni dio koji je pratio spomenik. Koju ste literaturu koristili?

□ Svaka restauracija, a tako i ova, zahtijeva da se udubim u njenu povijest. Doduše, u ovakve se poslove i kreće nakon povijesnog istraživanja, dakle prije javnih nabava i prije svakog fizičkog posla, što čine državna tijela i institucije zadužene za zaštitu kulturnih dobara. Međutim ovdje nije bilo tako; nije bilo povjesničara, ili povjesničara umjetnosti, i nije bilo temeljno ispitano s čime se suočavamo. Stoga, otkrivši razne interesantne podatke i dokumente, posumnjala sam u dotada napisane radove u kojima nije bilo ni spomena o tomu da je ova sakralna građevina nekada bila mnogo viša i impo-

zantnija. Najviše sam koristila građu Subotičkog arhiva, potom knjige Dezsőa Csúszóa *Könyörgésünk színterei* (Életjel, 2008.) i Ödöna Dudása *Szabadka Város története* (Életjel, 1991.) kao i materijal iz drugih arhiva. Tražila sam dokumente čak i u arhivu biskupije u Kalači. Sve se to radilo nakon što je spomenik već bio demontiran, i kada je postojalo rješenje da se vrati na izvorno mjesto ispred Gradske kuće. Znači, malo kasnije nego što je trebalo. O fazama mogu reći da se sav postupak sastajao od 4 faze: demontaža spomenika, konzervacija i restauracija originalnih dijelova; montaža na određenom (starom) novom mjestu i rekonstrukcija nekadašnjih baroknih figura sa simbolima.

Zvonik: Što ste saznali o razlogu njegova postavljanja? Naime, jedno izvješće kaže kako su građani u znak zahvalnosti podigli spomenik, dok drugo kaže kako je sudac Matija Vojnić (Mátyás Bajsai Vojnity) osobno platio spomenik kao spomen na svog umrlog sina.

□ I jedno i drugo. Znamo da su se Subotičani u to vrijeme borili protiv blata i močvarnog terena u tom dijelu grada. Sudac Matija Vojnić, koji je u to vrijeme imao najvišu poziciju (političku, kulturnu, moralnu, odmah poslije gradonačelnika) i sam je bio vjernik koji je to mogao financijski sebi dopustiti. Tu činjenicu potvrđuje i ploča na prednjem dijelu spomenika, koja je, iako puknuta, na sredini sačuvala informacije u koje ne možemo sumnjati. O njemu se zna da je bio Bunjevac, mecen, odnosno darovatelj ne samo subotičkog Presvetog Trojstva već i mnogih drugih sakralnih objekata, današnjih spo-

Sándor Kerekes, predsjednik Komisije za podizanje i održavanje javnih spomenika na teritoriju Grada Subotice pratio je radove...

menika, tako i Kalvarije i bolnice za siromašne u Bajši itd. Bila je to jedna veoma složna obitelj koja je ostavila tragove, a čiju smo ostavštinu dužni i mi sačuvati.

Zvonik: Ovo nije prva selidba spomenika. Postavljen je davne 1815. godine na centralnom gradskom trgu, na mjestu tržnice. Kakve je promjene doživio tijekom selidbi?

□ Nažalost, sudbina spomenika je veoma loša. Već nakon samo nekoliko desetaka godina po njegovu postavljanju bilo je pokušaja premještanja, a kao razlog navedeno je ometanje prometa na glavnom subotičkom trgu. No, vjernici, pogotovo žene su se uvijek pobunile protiv ovakvih namjera, uspjele su se izboriti da on ostane na svom mjestu. Ovaj spomenik je dakle uspio preživjeti burne godine i planove, sve do oholog komunizma, protiv čije upornosti i agresivnosti u uništavanju svega vjerskog (bilo katoličkog bilo pravoslavnog ili neke druge vjere) nije mogao. Sto pedeset godina je uspio preživjeti i u lošem stanju, ali komunistička vlast se nije smilovala. Zato je zabilježba na ploči na hrvatskom i mađarskom jeziku o okolnostima premještanja, u kojoj se navodi da je premješten sporazumom tadašnjih građanskih i crkvenih vlasti laž i prikrivanje istine. To potkrjepljujem time što sam potražila ljude, stručnjake koji su svojedobno sudjelovali u odluci premještanja spomenika. Na moja pitanja o okolnostima premještanja reagirali su agresivno i spuštali telefonsku slušalicu. To čine ljudi s grijehom u duši prema ovom spomeniku i ljudi kojima vjerojatno i danas smeta vraćanje spomenika na izvorno mjesto. Ako ćemo otvoreno o ovom pitanju, sve dok među nama žive ljudi koji imaju takav stav prema vjeri, ne možemo biti mirni što se tiče sudbine naših spomenika i uopće kulture. Njihova agresivnost i uvrijeđenost govori o tome da još nismo okončali taj period. Presveto Trojstvo je izgubilo svoje stube prilikom dopunjavanja terena, no one su ostale i sačuvane su pod zemljom, a tijekom preseljenja na prostor pokraj crkve izgubljen je i barokni zid ispred oltara, o čijem nestanku ne znamo ništa. A najgore je u svemu što su izgubljeni svi originalni barokni kipovi a dobili smo nove ne baš barokne betonske kipove.

Zvonik: Simboli na spomeniku imaju također svoju priču. Nisu se svi restauratori držali prvobitnog stanja. Možete li nam opisati sam spomenik sa stručne strane?

□ Na spomenicima posvećenima Presvetom Trojstvu osim kipova Oca i Sina i Svetoga Duha u obliku goluba, mogu se nalaziti različite figure. Uvijek je prisutna Bezgrješna Marija tj. Immaculata na frontalnom središnjem dijelu malo izdig-

nutom iznad ostalih figura. Ovisno o veličini, različit je broj kipova svetaca i anđela. Subotički spomenik je trokutaste osnove, koja je do 2-2,5 m visine s krakovima bez sužavanja, a iznad toga je prateći trokutastu formu obelisk koji se sužava i visok je oko 7 metara. U najvišem dijelu su Otac, Sin i Duh Sveti, u središnjem Bezgrješna Marija, a na tri kraka postavljeni su anđeli vjere i ljubavi i sv. Matej. Matej evanđelist, pretpostavljam zbog investitora Matije Vojnića. Čitav spomenik je u zatečenom stanju bio visok 9,25 m, a izvorno stanje naravno bilo je više za otprilike 1,5 m. Kipovi koji su kao „rekonstrukcije“ bili postavljeni na spomenik više ne odgovaraju očekivanjima današnje struke. Njih su Slovenci odlili od razne frakcije kamena i bijelog cementa. Osim toga što se nisu svi kipovi stilski odlikovali baroknim duhom, ovdje pogotovo mislimo na draperije, imali su velike anatomske pogreške kao što je na primjer dvaput prelomljena i predugačka ruka sv. Mateja, kao što je izvrnuta noga anđela vjere, male glave, uski vrat sv. Mateja i mnoge druge. Najveći je problem bio to da su tadašnji izrađivači novih kipova, za koje vjerujemo da su najvećim dijelom, bez obzira na anatomske i stilске pogreške, ipak pratili osnovne forme i veličine originalnih kipova, međutim lišili su ih simbola, tj. anđelima su iz ruku izvađeni križ i sidro a evanđelistu pero. O njihovu postojanju možemo čitati u više izvora, možemo vidjeti na skicama (iako se ni one nisu ostvarile) a možemo naći i u dokumentima u kojima imamo točan opis prvih restauracija iz 19. stoljeća. To znači da u odnosu na originalno stanje, umjesto spomenika visokog oko 11 m, s platom promjera čak 8 metara sa 7 plus 3 stube unutar baroknog zida pred oltarom, i originalnim kipovima sa simbolima, kao zatečeno stanje imamo samo jedan prepolovljeni spomenik, kojem je „noga odsječena“, a simbolika uništena. Ta simbolika daje značaj, srž, cijelog crkvenog kiparstva i u prošlosti i sada.

Zvonik: Na kakve ste poteškoće nailazili tijekom ovog posla? Zašto je došlo do kašnjenja u njegovu postavljanju pred Gradskom kućom?

□ Istraživanje pravog stanja spomenika zahtijevalo je mnogo vremena i napora, nakon čega koje je slijedilo upoznavanje stručnjaka sa situacijom u koju oni nisu vjerovali, niti su ju poznavali. Stavljani su svi dokazi na stol pred tzv. konzilij koji je trebao odlučiti koje će se stanje spomenika vratiti na glavni trg. Za mene je bilo evidentno da se mora vratiti originalno stanje a takva je odluka i donesena. Međutim, zbog različitih stavova više strana napravljen je kompromis i tako je vraćeno stanje iz 1916. godine, stanje nakon preuređenja trga a poslije izgradnje nove Gradske kuće. Nisam zadovoljna ovom odlukom i sada smatram da je čitav spomenik trebao dobiti originalne stube, napose stoga što su one i nađene. U ovom je projektu nedostajao stručnjak – arheolog, što se i pokazalo. Mi restauratori imao dužnost i obvezu sva stanja jedne kulturne baštine, sva mijenjanja oblika kao i izvorno stanje staviti pred stručnjake i investitore. Sada nakon svega, nedostatak stubišta vide i stručnjaci a traže ih i Subotičani. Stoga se planira jedan novi projekt – odradit će se iskop ispred spomenika, srediti neravnina i problem terena, te staklom i odgovarajućim osvjetljenjem pokazati da je ovo nekada zaista bilo na stubama.

Praktičnih problema imali smo kod demontaže, kada smo vidjeli da je jezgro cijelog spomenika od betona, iz tog razloga smo iz tri puta mogli uraditi demontažu koja bi inače bila gotova za dan-dva. Konzervatorski i restauratorski radovi su protekli u redu bez problema ali s velikim izazovima struke. Međutim, sastaviti spomenik nije bilo lako.

Ravnateljstvo za izgradnju grada raspisalo je javnu na-

bavu i tek nakon nekoliko neuspješnih nabava posao je prihvatilo poduzeće „Javornik“, koje međutim nije imalo iskustva i znanja na ovom području graditeljstva. Stoga sam se i ja uključila i sve vrijeme stručno vodila radove kod sklapanja spomenika.

Kašnjenje u samom postavljanju je prouzrokovalo i kašnjenje radova na rekonstrukciji triju kipova i ma koliko smo se trudili nismo uspjeli nadoknaditi izgubljene mjesece u čekanju rezultata javne nabave. Možda je sve to trebalo tako biti, jer smo na kraju ipak na najdostojniji blagdan – Presvetoga Trojstva – uspjeli blagosloviti spomenik i predati ga Subotičanima.

Zvonik: Vi imate svoj tim, svoju tvrtku. Koliko ljudi s vama radi i koliko je ovaj posao fizički zahtjevan?

□ Naš tim, ako usko gledamo, ima četiri člana skupa sa mnom, a u širem smislu u projektu su sudjelovali i razni umjetnici kolege i tvrtke svojim stručnim radom, recimo kod izrade simbola, nabave novih kamenih dijelova itd.

Ovaj posao je fizički veoma zahtjevan. U ateljeu se radilo prosječno oko 16 sati na dan zbog kratkih rokova, što je jako puno. A ne manje je i psihički zahtjevan zbog ogromne odgovornosti samog restauratora.

Zvonik: Do sada ste radili i na obnovi sakralnih građevina. Što ste obnovili i kako je stanje katoličke baštine u našoj Subotičkoj biskupiji?

□ Do sada sam radila na više stručnih spašavanja po Vojvodini, bila sam glavni restaurator na obnovi kapele Pála Biacsija u Banatu, a i horgoški sv. Ivan Nepomuk je svoje sadašnje stanje dobio radom mojih ruku. Prostor Subotičke biskupije bogat je kulturnom baštinom, koja je velikim dijelom katolička, ali je, općenito rečeno u lošem stanju. Loše stanje rezultat je nepažnje i nemara, bez obzira na to što znamo da je ono što stoji pod otvorenim nebom podložno propadanju i „zubu vremena“. Ono što smo naslijedili, a za što smo i odgo-

vorni, ima zadatak podsjećati nas da smo svi mi sinovi i kćeri jednoga Boga i da sve naše ovisi o njemu, i zato ne smije tek tako nestati s ovoga svijeta, ostavljajući za sobom prazan prostor u koji prodire druga kultura i agresivnija vjera, što sada možemo vidjeti na zapadu starog kontinenta.

Zvonik: Koliko je uopće važno redovito održavanje spomenika i kako izgleda održavanje ove baštine? Hoće li biti potrebno održavati spomenik Presvetomu Trojstvu na ovom prostoru, koliko i kako?

□ Održavanje je veoma bitno i svugdje podsjećam vlasnike, investitore, inicijatore da je mnogo lakše obaviti jedno čišćenje, konzervaciju, male popravke, nego dočekati da jedan spomenik dođe do kritičnog stanja kada treba mnogo više ulagati u njega. Spomenik Presvetom Trojstvu će se također morati redovito održavati – svake tri godine pregledati i po potrebi fino očistiti. Želim napomenuti da bi ga zimi trebalo pokriti. Po velikim europskim gradovima možemo vidjeti različite načine zaštite od zimskih vremenskih uvjeta, što bi trebalo primijeniti i ovdje. Ako se plava fontana pokriva zimi, onda i ovaj spomenik od 200 godina to isto zaslužuje.

Zvonik: Kako se danas ophodimo prema spomeničkoj baštini? Trebamo li više raditi na obnovi ili možda na postavljanju novih spomenika?

□ Prema naslijeđenoj baštini trebamo se ophoditi prije svega s poštovanjem i sviješću da to što nismo mi sami stvorili nemamo pravo ni uništiti, ni premjestiti, niti bilo što drugo uraditi iz bilo kakvog uvjerenja. Svakako smatram da trebamo dobro promisliti o tome komu i kakve spomenike postavljamo, odnosno vraćamo. Oni su simboli vrijednosti koje su nam preci ostavili da ih čuvamo i ostavljamo onima koji dolaze poslije nas. No, ne podržavam postavljanje spomenika na svakom ćošku, kako to sve češće vidamo oko sebe. Također moram napomenuti kako svaki postavljeni spomenik treba naći svoje mjesto. Jer dobar kip na lošem mjestu može biti samo predmet fotografiranja turistima.

Zvonik: Kakvi su Vam planovi nakon ovoga zahtjevnog posla?

□ Donedavno sam radila u muzeju „Katona József“ u Kecskemétu, gdje sam provela tri godine u svojstvu nadzora i odgovorne osobe za muzejsku baštinu Bács-Kiskun županije, koja obuhvaća 52 institucije, među njima i rodnu kuću najvećeg mađarskog pjesnika Sándora Petőfija u Kiskeresu. Više sam puta bila u parku kipova pokraj njegove rodne kuće u kojem su kipovi od bronce njegovih prevodilaca. Njegova je poezija prevedena na 50 jezika, a u parku je 17 kipova, među kojima je i Jovan Jovanović Zmaj. Bilo bi lijepo da se tamo postavi i spomenik hrvatskom prevoditelju Beli Horvatu, možda neka hrvatska institucija, čime bi se posvjedočila zajednička kulturna povijest, a Hrvatska je prvi susjed Mađarske te je lijepo kada se na ovaj način narodi odnose jedni prema drugima.

Sada nastavljam svoj doktorski studij na Akademiji likovne umjetnosti u Budimpešti, a nadam se da ću imati prilike ostvariti i nekoliko svojih radova na javnim trgovima. Prvenstveno ovdje u Vojvodini, jer sam ja Vojvođanka i želim raditi na očuvanju postojeće kulturne baštine i na stvaranju novih kako bismo sačuvali svoje korijene i stvarali šansu za neku ljepšu budućnost.

Zvonik: Hvala na razgovoru sa željom da vašu osobnu posvećenost poslu kojim se bavite možete i dalje raditi na korist svih nas.

Blagoslovljen vraćeni spomenik Presvetom Trojstvu na prvotno mjesto

Na svetkovinu Presvetog Trojstva, 22. svibnja, u Subotici je na svoje prvotno mjesto vraćen obnovljeni spomenik Presvetom Trojstvu. Taj spomenik podignut je u centru grada 1815. godine kao prvi javni spomenik u gradu. Godine 1964., odlukom komunističkih vlasti grada Subotice, premješten je u park pored katedrale. A na svoje prvotno mjesto vraćen je uz suglasnost Subotičke biskupije i, kako stoji na urezanoj ploči na spomeniku: „Povodom jubileja 200. godišnjice od postavljanja, uz potporu vlade R. Mađarske i grada Subotice. Spomenik su restaurirali i vratili na izvorno mjesto Grad Subotica i Mađarsko nacionalno vijeće. (Siječanj-rujan, 2015. godine)“. Obnovljeni spomenik plod je umjetničkog i stručnog rada diplomirane kiparice-restauratorice Karoline Biacsi.

Blagoslov obnovljenog spomenika obavio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**, u nazočnosti nekolicine katoličkih svećenika, redovnika i redovnica te predstavnika Srpske pravoslavne crkve, Evangeličke crkve, Reformirane kršćanske crkve i Židovske zajednice te lijepog broja vjernika i građana Subotice.

U ime donatora, Vlade R. Mađarske, svečani govor održao je **dr. Péter Szilágyi**. O značaju ovoga događaja govorili su i predsjednik Mađarskog nacionalnog vijeća u R. Srbiji **Jenő Hajnal** te gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**. On je podsjećajući na povijest toga spomenika istaknuo da spomenik koji je gradu darovao Mate Vojnić simbolizira slogu i jedinstvo građana Subotice u vrijeme kada je stanovništvo zajedničkim naporima isušivalo i nasipalo močvarne dijelove grada, te dodao: *Iskazujem poštovanje toj slozi i jedinstvu koje Subotičani do današnjeg dana čuvaju u duši. Njegovo ponovno postavljanje na prvobitno mjesto predstavlja povijesni trenutak i neka nas podsjeća na to da umjesto rušenja, zajedničkim snagama gradimo našu zajednicu i pridonesemo poboljšanju multikulturalnosti našega grada.* Gradonačelnik Maglai je svoj govor zaključio pozivom građanima Subotice da čuvaju vrijednost toga spomenika jer *tako ćemo zajednički jačati i obogatiti suživot u gradu. Zato svi čuvajmo ovaj spomenik kao simbol ljepše budućnosti. Spomenik Svetog Trojstva je kršćanski*

simbol i želim da vas u životu vode tri božanske krjeposti: vjera, nada i ljubav, zaključio je gradonačelnik.

Slavlje blagoslova uzveličali su članovi katedralnih zborova „Albe Vidaković“ i „Sveta Terezija“ pod ravnanjem **Miroslava Stantića**, a kao solistica je nastupila **Monika Csapó**.

U svom obraćanju okupljenima na Trgu, mons. Beretić je istaknuo: *Dragi sugrađani i dragi vjernici, okupili smo se ovdje u središtu našega grada oko obnovljenog kipa Presvetog Trojstva. Spomenik je dao podići 20. kolovoza 1815. godine Subotičanin plemeniti Mate Vojnić od Bajše. Oko spomenika su Subotičani kupovali i prodavali, dok gradska tržnica nije premještena na drugo mjesto. Mnogi gradovi i sela imaju sličan spomenik u svome središtu. Trojedini Bog je i znak zajedništva i ravnopravnosti. Otac, Sin i Duh Sveti jedan su Bog. Tako su svi građani Subotice bez obzira na svoju narodnost ili vjeru jedan grad. Oko ovoga kipa su se okupljali ljudi koji su tražili posao. Ovdje su poslodavci nalazili radnike sve do šezdesetih godina dvadesetoga stoljeća, kad je spomenik premješten na prostor oko katedrale. Oko stupa ovog spomenika se nalaze četiri kipa: tu je lik Presvete Bogorodice. Tu je jedan anđeo kao simbol nade i drugi kao simbol vjere. Tu je i kip svetoga Mateja evanđeliste – zaštitnika Mate Vojnića, koji je financirao podizanje prvoga spomenika,* zaključio je mons. Beretić. /A. A./

Posjet župi Ruzsa i Mórahalomu

Zajednica „Paulinuma“ s vremena na vrijeme ide u posjete i susrete ne samo po našim biskupijama, nego i u susjedne zemlje. Početkom svibnja sjemeništarc i učenici „Paulinuma“ bili su na jednodnevnom posjetu župi Ruzsa i Mórahalomu.

Po prelasku državne granice posjetili smo crkvu Krista Kralja na Kelebiji (Mađarska), koja je građena u neogotskom stilu, a nekada je bila u službi vlastelina. Kada smo stigli u župu Ruzsa, ispred crkve nas je dočekaio župnik **Zoltán Negyela** sa suradnicima. On nam je kratko ispričao povijest crkve i župe, a zatim je slijedila svečana sveta misa. Svetu misu je predvodio

naš rektor **mons. József Miocs** u koncelebraciji mjesnog župnika. Predvoditelj mise je u propovijedi naglasio značaj molitve, a zatim je govorio o zajedništvu i povezanosti crkve, koja jednako služi svim narodima. Nakon propovijedi o svom životu svjedočio je **Attila Katona**. Liturgiju su animirali, vodili čitanja, molitve i pjesme sjemeništarc i. Poslije svete Pričesti uz duet na flauti i jednu recitaciju imali smo glazbeno – meditativno razmatranje.

Nakon svete mise župnik Negyela, koji je i sam bio „paulinac“, izrazio je svoju radost što su sjemeništarc i posjetili nje-govu župu i zajedno s njim slavili svetu misu. Slijedilo je druženje s mladima i razgovor s vjernicima te zajednički agape u župnoj dvorani.

U poslijepodnevnom satima, najprije smo posjetili crkvu u Öttömösu, a nakon toga smo otišli u glasovitu, ljekovitu banju Mórahalom. Tu smo u Aqua parku proveli cijelo poslijepodne, a vratili smo se kući u večernjim satima.

Zajednica „Paulinuma“ je zahvalna župniku Zoltánu Negyeli i njegovim suradnicima za nezaboravan susret po župa-ma, a pogotovo u banji Mórahalom.

Na predavanju u židovskoj zajednici

U Gimnaziji „Paulinum“ vjeronauk je jedan od glavnih predmeta. Na satovima vjeronauka, osim teorijskog predavanja, imamo i aktivne susrete i predavanja i u drugim vjerskim zajednicama. Tako smo 5. svibnja bili na predavanju u židovskoj zajednici, gdje nam je **prof. Robert Kovač** tumačio povijest židovskog naroda. On nam je pobliže objasnio događaje Staroga zavjeta, izlazak Židova iz Egipta i događaje sa zajednicom do danas. Poslije toga izvadio je svitke iz svetišta i predočio nam hebrejska pisma na pergamentu.

O subotičkoj židovskoj zajednici je rekao da je ona danas mala, ali je aktivna i složna. Sastaje se svakog petka, a na velike blagdane dođu vjernici iz cijele Vojvodine kako bi slušali Božju Riječ.

Još jedan „paulinac“ postao biskupom

Prvotna zadaća sjemeništa i gimnazije „Paulinum“ je odgajati svećenike i crkvene službenike. Ovo potvrđuje 53. godišnje postojanje „Paulinuma“, jer najveća većina subotičkih svećenika su nekada bili „paulinci“. Ovo se odnosi

čak i na ostale susjedne biskupije. „Paulinum“ je ponosan što je do sada dao četiri biskupa! Početkom travnja obradovala je profesore, odgojitelje i učenike vijest o imenovanju petog po redu „paulinca“ za biskupa. Sveti Otac papa imenovao je **vlč. Rroka Gjonlleshaja** za barskog nadbiskupa.

Vlč. Gjonlleshaj je rođen 1961. godine u Veleshi u Apostolskoj administraturi Prizren. Nakon osnovne škole, maturirao je u Biskupijskoj klasičnoj gimnaziji „Paulinum“. Teološke studije je završio na Visokoj bogosloviji u Rijeci. Godine 1987. je zaređen za svećenika u Prizrenu. Bio je župni vikar, župnik, zatim ravnatelj Radio Marije na albanskom jeziku i suradnik vjerskog lista *Drita*. Pred imenovanje bio je župnik Svetog Antuna u Prištini i ekonom Apostolske administrature Prizren.

Bivšem „paulincu“, novom nadbiskupu čestitamo na imenovanju i želimo mu Božji blagoslov za njegov budući apostolski rad.

Školski sat u kelebijskoj šumi

Škola u prirodi ponajprije pruža priliku da, s jedne strane, što bolje upoznamo prirodnu sredinu u kojoj živimo, a s druge strane, da se rekreiramo. U tom smislu, bili smo na školskom satu u kelebijskoj šumi. Naš profesor zemljopisa **Ottó Csorba**, koji predaje još u dvjema gradskim školama, veoma dobro poznaje mjesta i prirodu gdje se mogu izvoditi školski satovi u prirodi.

Pod njegovim vodstvom proveli smo školski sat u kelebijskoj šumi. Centar šume se zove Majdan. To je zaštićeno područje, gdje se nalaze posebne biljke i drveće, kao i jedno jezero

u pijesku, s prozirnrom bistrovom vodom. U ovom nam je ambijentu profesor Csorba tumačio zemljopisne, biološke i zoološke posebnosti kelebijske šume i okolice.

Sajam obrazovanja

U organizaciji subotičke Samouprave i srednje Tehničke škole „Ivan Sarić“ priređen je deseti Sajam obrazovanja. Sajam je održan u sportskoj dvorani Tehničke škole 20. i 21. travnja 2016.

Na sajmu je bilo predstavljeno više od dvadeset srednjih i visokih škola. Među ostalim školama, kao i prijašnjih godina, predstavila se i Biskupijska klasična gimnazija „Paulinum“. Cilj Sajma obrazovanja je dati informacije „osmašima“ o upisu u srednje škole, a maturantima srednje škole za upise na visoke škole i fakultete.

Posjetitelji Sajma mogli su dobiti uvid u život i rad i naše gimnazije. Na našem štandu dežurali su maturanti i davali informacije zainteresiranima. Nadamo se da će predstavljanje naše gimnazije pomoći nekim „osmašima“ da odaberu za daljnje učenje našu gimnaziju.

Postani i Ti dio zajednice Paulinuma!

Završavaš osmi razred i pitaš se što ćeš dalje? Aktivan si u župi i osjećaš klicu Božjeg poziva? Želiš stjecati znanje iz mnogih zanimljivih predmeta? Dođi i postani dio zajednice Paulinuma! Ukoliko si zainteresiran, svoju odluku kaži svećeniku ili vjeroučitelju i oni će ti pomoći. U dogovoru s Upravom gimnazije i sjemeništa Paulinum, možeš doći pogledati zgradu, prostorije, školski program, dnevni red i pitati što god te interesira.

Paulinum je zgrada u kojoj su smješteni internat i škola.

Škola je registrirana kao Biskupijska klasična gimnazija. Predmeti su isti kao i u drugim gimnazijama, osim što je veći naglasak na klasičnim jezicima, vjeronauku i povijesti. Nakon položene mature, može se upisati bilo koji fakultet, napose filozofsko – teološki. Osim što Paulinum nudi intelektualnu formaciju, velik je naglasak i na duhovnoj formaciji. To znači da Paulinum poučava i odgaja i jedina je takva katolička institucija na našim prostorima.

Sve detaljne informacije glede upisa i potrebnih dokumenata možeš pitati putem

telefona: +381 (0)24 555- 340, zatim e-maila: paulinum@tippnet.rs

Sve što te zanima možeš naći i na **web stranici: www.paulinum.edu.rs**

Budi hrabar i odlučan! Radujemo se Tvome dolasku!

Vjeronauk u Vajskoj i Plavni

U ovom broju *Zvonika* nastavljamo s predstavljanjem školskog vjeronauka u školama naše biskupije. Izvještaj nam je poslala vjeroučiteljica Marija Trusina o osnovnim školama u Vajskoj i Plavni.

OŠ „Aleksa Šantić“ u Vajskoj

Škola u Vajskoj broji 311 učenika. Ovoj školi pripada i područni odjel u Bođanima, koji pohađaju učenici od 1. do 4. razreda. U ovoj školi je vjeronauk najprije predavao **vlč. Josip Kujundžić**, a od prije 5 godina sam ja imenovana kao vjeroučiteljica. Na katoličkom vjeronauku je ove školske godine upisano 140 učenika i svake godine se broj povećava. Svaki četvrtak jutro mi počinje zagrljajem djevojčica koje me s nestrpljenjem dočekuju na ulazu u školu u Bođanima... divan osjećaj. Kako učenici doživljavaju vjeronauk reći će oni sami.

● Na vjeronauku mi se dopada...

– ...kako učimo, gledamo biblijski crtani film, bojimo i pričamo o Isusu. – **Helena Mišković I₁**

– ...kada vjeroučiteljica priča o Bogu i o anđelima. – **Miroslav Mišković III₁**

– ...kada gledamo biblijski crtani film i najviše volim ovaj sat. – **Slađana Mišković IV₁**

– ...kada pišemo, bojimo, rješavamo osmosmjerke i kad nam vjeroučiteljica priča o događajima iz Starog zavjeta. – **Marina Mišković V₁**

– ...to što je vjeroučiteljica dobra, draga i uživa u radu s nama. Sviđa mi se što učimo o Starom zavjetu i što nas podseća na Boga. – **Andrea Šimunović VI₂**

– ...to što svaki sat radimo novo i učimo o našoj vjeri, gledamo kršćanske filmove, čitamo poučne priče. – **Dajana Eilhardt VI₂**

● Vjeronauk je važan u školi (jer)...

– ...učimo o Bogu, Isusu i Mariji. – **Slobodanka Vanja Juhas I₂**

– ...učimo o Bogu, kako da se ponašamo, da ne psujemo i da se ponašamo kulturno. – **Srđan-Srki Mišković II₁**

– ...učimo moliti se Bogu i da treba da idemo u crkvu svake nedjelje. – **Nina Bobinac III₂**

– ...zato što je vjeronauk bolji od drugih satova i zato što učimo i molimo se Bogu. – **Slađan Mišković V₂**

– ...zato što tu učimo poučne stvari, učimo kako biti bliži Bogu, da budemo tolerantni, širimo kršćanstvo... – **Anita Lovrić VI₁**

– ...da bismo znali više o Bogu, poštivali ljude druge vjere i nacije, da učimo o lijepom ponašanju i ponašanju u crkvi. I sve što učimo je poučno. Jednostavno djeca vole vjeronauk. – **Tatjana Nađ VI₁**

– ...zato što nas čini boljim ljudima i daje nam više znanja o Bogu, jer kad ne bi imali dobre osobine i ne bismo poka-

zivali ljubav prema Bogu, bili bismo okrutni i cio svijet bi bio mrzovoljan. – **Anđela Marinović VII₁**

– ...da bi se djeca ponašala kulturnije, da bi postali bolji ljudi, molili se Bogu i redovito odlazili u crkvu. – **Valentina Kovačev VII₂**

– ...zato što tu učimo o Bogu, Isusu, o svim svecima koji nas čuvaju. Učimo da budemo dobri, poštteni, pobožni, da vjerujemo u Boga i učimo tko je zapravo Bog. – **Katarina Barđić VII₂**

– ...da naučimo koristiti Bibliju kao i da nam bude glavna literatura za čitanje. – **Marija Troner VIII₁**

OŠ „Ivo Lola Ribar“ u Plavni

Škola ima ukupno 82 učenika. Na katolički vjeronauk upisano ih je 37. U ovoj školi sam počela raditi od ove školske godine, nakon višegodišnjeg rada **vlč. Josipa Štefkovića**. Još se upoznajem s djecom, ali za njih mogu reći da su

sjajni i puno mi govore njihova nasmijana lica kad im dajem nove zadatke i što im nijedan zadatak ne pada teško.

● Na vjeronauku mi se dopada...

– ...kad bojimo, crtamo, gledamo biblijski crtani film, učimo o Isusu, Bogu i anđelima. – **Katarina Bereš I**

– ...zato što puno radimo i sve što radimo je jako zanimljivo, rješavamo osmosmjerke, križaljke, gledamo biblijske filmove. – **Slavica Vađina IV**

– Meni se vjeronauk veoma sviđa zbog mnogo toga a naročito kada rješavamo osmosmjerke i križaljke. – **Dajana Maroš V**

– ...zato što je nastavnica uvijek nasmijana i zato što radimo zabavne igre. – **Matej Šimić V**

– ...zato što rješavamo osmosmjerke, gledamo filmove i zato što svaki put radimo nešto drugačije a samim tim ćemo naučiti ono što je potrebno u životu. – **Ksenija Križan VII**

● Vjeronauk je važan u školi...

– ...zato što djeca moraju znati o svojoj vjeri. A vjeronauk je važan kao i svi ostali predmeti. – **Andrej Danilovac V**

– ...zato što učimo o Bogu a to je veoma važno da znamo, kao i da naučimo da ne treba da griješimo nego da vjerujemo i poštujemo Boga. – **Tamara Čanadi V**

– ...zato što učimo o Bogu, Njegovom Sinu i svim svecima a važan je i da bi naučeno mogli primijeniti u daljoj budućnosti. – **Luka Šimić VII**

– ...da bismo mogli naučiti o svojoj vjeri i o drugim vjerama. **Mateo Andrić VII**

– ...da bismo stekli znanje o Bogu, poštovanje prema drugim vjerama i ljudima, kao i da bismo širili vjeru i stečeno znanje o Bogu. – **Antonio Danilovac VIII**

Vjeroučiteljica Marija Trusina

Prorok Izaija

(III. dio: Deutero-Izaija)

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

„Sluga Božji“

(52,13-53,12)

Propast sjevernog kraljevstva, Izraela (god. 721. pr. Kr.), i odlazak južnog kraljevstva, Jude u Babilonsko sužanjstvo (god. 587. pr. Kr.), postavio je veliko pitanje Židovima, naročito prorocima, pismoznancima, kako će Bog ispuniti obećanje, koje je dao u ono vrijeme kralju Davidu: *Podići ću tvoga potomka nakon tebe, koji će se roditi od tvoga tijela i utvrdit ću njegovo kraljevstvo* (II. Sam 7,12). Zajednica, njezini članovi, poglavari stoljećima nemaju drugo iskustvo osim realnosti dekadencije, sve propada, nikako da se vrati vrijeme Davida ili njegovog sina Salamona. Gdje je Jahvin blagoslov? Gdje je u konkretnosti njegova prisutnost? Ono što ateisti znaju ironično postaviti – osobito patniku – „Gdje je tvoj Bog?“ Ili čovjek sebi, koji već dugo na križu. Ovaj tekst u sužanjstvu ima samo jedan odgovor: *Gle, uspjeh će sluga moj!* (Iz 52,13) Ali kako?

Nalazimo se na raskršću života jednog naroda: baš takvog, na kakav nailazi čovjek koji u jednom trenutku uviđa svoju pogrešku, i od svijeta se okreće prema Bogu. Sve do sužanjstva Židovi su zapravo površnog i nevjerničkog duha. Samo u ovome svijetu može doći Jahvin blagoslov. No, ropstvo u Babilonu ne prebacuje očekivanja u neku budućnost... Ono donosi nešto dublje i daleko realnije. Po deutero Izaiji, Bog patnju stavlja pred oči Jude i u njoj nalazi onaj blagoslov što ljudi u lancima traže.

On je naše bolesti ponio, naše je boli na se uzeo... Za naše grijehe probodoše njega... Na njega padne kazna – radi našeg mira – njegove nas rane iscijeliše (Iz 53,4-5). Jahve sve ono što je ljudima grozota: bolest, bol, probadanje, kazna, rane... – sve to podiže na oltar pokazujući da to nije prokletstvo, nego su sredstva spasenja. Ovo je bio pravi duhovni šok onima koji su očekivali osobu s krunom, koja će ih izvesti, i osigurati im nekakvu zemaljsku slavu.

Jahvi se svidje da ga pritisne bolima, žrtvuje li život svoj... vidjet će potomstvo... (Iz 53,10) Žrtvovanje samoga sebe – u najdubljem smislu je Božji blagoslov. Zamislimo samo roditelje koliko li se stvari odriču dok podižu svoju djecu. Učitelje, profesore koji prenose znanje bez toga da čuju: „Hvala!“ Ili bolesnike, koji prikazuju svoje patnje za članove obitelji, itd. U ovoj knjizi Jahve poziva Židove da ne bacaju pogled u budućnost, kada tu, pred njihovim nogama leži blagoslov: patnja, kao izvor života. *Sluga moj pravedni opravdat će mnoge i krivicu njihovu na sebe uzeti* (Iz 53,11). Progna-nici u Babilonu bi još prihvatili nekog pojedinca koji u nekoj konkretnoj povijesnoj situaciji žrtvuje samoga sebe: prorok, kralj... Ali nikako nisu mogli ovo prigrliti kao princip života. Za Židovstvo ovo je do današnjeg dana duhovni šok, zato tekst ni nema mesijanski, tj. spasonosni karakter. U ona prastara vremena netko je opisao jednu iznimku... Ali to nije važeće za zajednicu, koja još dan danas očekuje kralja s krunom... Moramo priznati da Bogu vrijeme nije problem, ali čov-

jeku jest. No, onome što Jahve izriče treba proces sazrijevanja, naročito u ljudskom srcu.

Otprilike 450 godina poslije ove Objave, Bog sam kreće u akciju dokazati kako je patnja izvor života. Šalje svoga Sina, Isusa iz Nazareta, koji ne donosi ljudima nešto imaginarno, nadu u budućnost, nego: *Tko hoće ići za mnom... neka uzme svoj križ. ... Tko izgubi radi mene svoj život, naći će ga* (Mt 16,3-35). Isus je točno ovo uradio: uzeo je svoj križ, izgubio život, ali ga je dobio natrag od svoga Oca. Kršćanstvo uči da čovjeka realno očekuje Kraljevstvo Božje, ali kršćanin živi u sadašnjosti: ovdje, njegova svagdašnja patnja stvara život. Smirivanje duha, kada nešto ne uspijeva na radnom mjestu, kada su perspektive života tamne. Kada stoji uz bolesnika, stare i nemoćne osobe, kada podržava nezaposlenog ili na ulici kupi kruh za beskućnika... – da ne redamo dalje.

Kao malo retoričko pitanje: je li „šok“ podići palog, slabog čovjeka, ili je rast nutarnjeg života i bogatstvo srca? Tko je samo jedanput iskreno pružio ruku drugome kao Isus, taj je sigurno stekao uvjerenje da križ ne ubija čovjeka, nego diže. Katolik je razumio – iz svog iskustva – da žrtvovati vrijeme, živce, novac za drugoga, njega čini najvrednijim stvorenjem nakon Boga, tj. jednakim Isusu. Vjernik zna da je njegov život blagoslov. Ne traži Boga u budućnosti: imat će ga sigurno. Ali on ga već tu ima kada je bilo koji mali križ, žrtvu prihvatio za bližnjega. Time odgovara na pitanje: „Gdje je tvoj Bog?“ Tu je, u mojim djelima, u mojoj nutrini!

Godina milosrđa (6)

Korupcija – grijeh koji uništava slabe i guši najsiromašnije

Piše: o. Mato Miloš, OCD

Tu prije svega mislim na muškarce i žene, pripadnike neke od zločinačkih organizacija. Za njihovo dobro molim da promijene život. Tražim od njih u ime Sina Božjega, koji, premda je odbacio grijeh, nije nikada odbacio varo grešnika (Lice milosrđa 19).

Papa Franjo, jasno i bez ikakva straha opominje gore navedene organizacije, ljude i žene, da ne žive u prividu i strašnoj zamci, kako ovaj život ovisi samo o novcu i da se kroz novac vrednuje ljudski život i dostojanstvo čovjeka. Smrt pogađa svakog čovjeka i kada umremo ništa od ovoga svijeta nećemo nositi sa sobom na drugi svijet. Tijelo će nam obući u odjeću i s četiri daske staviti u grob. Pitanje je gdje će duša? Pred lice Božje dolazi se djelima ljubavi, kako lijepo piše sv. Ivan od Križa: „U predvečerje našega života, bit ćemo suđeni po ljubavi“. Novac i imetak stečeni pravedno dobro su nam došli u vlastitom životu obitelji i u pomaganju siromašnima, inače ne mogu potpuno zasititi dušu. Često puta iza velikih i krasnih vila, luksuznih automobila i bankovnih računa skriva se praznina u duši, podijeljenost u obitelji, pomanjkanje ljubavi, nezadovoljstvo životom. Papa Franjo osuđuje nasilje koje se čini radi gomilanja bogatstva koje je često puta natopljeno krvlju i ne čini čovjeka ni besmrtnim ni moćnim. Za sve muškarce i žene, za sve zločinačke organizacije prije ili kasnije dolazi Božji sud kojega nitko neće moći izbjeći. To je jedina pravica na svijetu – Božji sud. Na zemlji se preko ljudskih sudova i parnica može proći mitom i korupcijom, ali Božji sud ne poznaje ni mito ni korupciju, nego čistu Božju pravdu. Katekizam Katoličke crkve br. 1039 kaže: *Pred Kristom koji je Istina bit će konačno iznesena istina o stavu svakoga čovjeka prema Bogu. Posljednji sud će otkriti, do zadnjih posljedica sve što je tko za svoga zemaljskog života dobra učinio ili propustio učiniti.* Isti Katekizam donosi

dio govora sv. Augustina biskupa, o pravednoj raspodjeli dobara koje posjeduju bogataši: *Sve je zlo koje čine opaki zabilježeno, da oni to ni ne znaju. U dan kad Bog neće šutjeti (Ps 50,3) (...) okrenut će se prema zlima: Ja sam, reći će im, na zemlju postavio svoje siromahe, zbog vas. Ja sam, njihov gospodar, stolovao na nebu zdesna svojega Oca, a moji su udovi na zemlji bili gladni. Da ste dali mojim udovima, vaš bi dar bio došao sve do Glave. Kad sam postavio svoje siromahe na zemlju, učinio sam ih vašim dostavljačima, da donose vaša dobra djela u moju riznicu: vi niste ništa položili u njihove ruke, zato kod mene ništa ne posjedujete (str. 279).* Dodamo li ovome Isusove riječi: *Lakše je devi kroz uši iglene nego bogatašu u kraljevstvo Božje (Mt 19,24)*, valja nam se duboko zamisliti nad Katekizmom i ovim Isusovim riječima.

teška okorjelost srca koje zamjenjuje Boga prividom da je novac Bog i moć. Korupcija je djelo tame. Ona se hrani sumnjom i spletkarenjem. Nitko nije imun na tu napast. Za iskorjenjivanje toga zla iz osobnoga i društvenoga života potrebna je mudrost odozgor, budnost da ne padnemo u napast korupcije, čestitost i hrabrost ukazivati na korupciju i mito. Imamo li kao kršćani hrabrosti boriti se protiv korupcije i mita? Ne borimo li se protiv tih zala prije ili kasnije postat ćemo sudionicima korupcije koja će na koncu uništiti i sam naš život. A to je strašno zlo. Izvanredna godina Milosrđa je poziv da se promijeni dosadašnji krivi život. Dopuslimo da milosrđe Boga koji je postao čovjekom dirne naša srca. Ispitujmo svoju savjest i svoj dosadašnji život. Kad otkrijemo da smo počinili zlo, pa čak i teške zločine, to je prilika da poslušamo vapaj nevinih

Papa Franjo osuđuje nasilje koje se čini radi gomilanja bogatstva koje je često puta natopljeno krvlju i ne čini čovjeka ni besmrtnim ni moćnim. Za sve muškarce i žene, za sve zločinačke organizacije prije ili kasnije dolazi Božji sud kojega nitko neće moći izbjeći. To je jedina pravica na svijetu – Božji sud. Na zemlji se preko ljudskih sudova i parnica može proći mitom i korupcijom, ali Božji sud ne poznaje ni mito ni korupciju, nego čistu Božju pravdu.

Strašna je korupcija i mito. Papa Franjo ih naziva „gnojnom ranom društva“. To je grijeh koji vapi u nebo. To je grijeh koji potkopava same temelje osobnoga i društvenoga života. Korupcija sprečava nadu da gledamo u budućnost. To je grijeh oholosti i pohlepe koji uništava planove slabih i gazi one najsiromašnije. To je zlo, to je javna sablazan koja se ugnježđuje u radnje i poslove svakodnevnog života i širi se na sve strane. Korupcija je

ljudi kojima su oteta njihova dobra, dostojanstvo, osjećaji, sam njihov život (Lice milosrđa, br. 19). Ne priznati svoje grijehe i svoje zločine znači ustajati na putu prijevare i promašenosti života. Bog neprestano pruža svoju ruku prema nama, spreman oprostiti nam, samo ako prihvatimo ponudu obraćenja i podvrgnuti se pravdi u ovoj Godini milosrđa. Ako danas glas mu čujete, ne budite srca tvrda!

Kratke crtice iz bogate povijesti Reda

Piše: s. Blaženka Rudić

Sveti Dominik je umro samo pet godina nakon utemeljenja Reda. Za njegova života održana su dva Opća zbora na kojima su postavljeni čvrsti temelji Reda. I Red je mogao nesmetano nastaviti svoj hod nakon smrti svoga utemeljitelja. Prvi Opći zbor sastao se 17. svibnja 1220., a drugi 30. svibnja 1221. Dominik je umro 4. kolovoza 1221.

Širenje Reda

U to vrijeme Red je imao 8 provincija, oko 20 prioralnih samostana i oko 300 braće. Također su bile 4 zajednice sestara. Na koncu stoljeća Red je imao oko 13.000 članova.

Brzom širenju Reda pridonio je čvrsti osjećaj vlastitog identiteta. Svojstva tog identiteta bila su: duh molitve, žar za spasenjem duša, ljubav prema Svetom pismu, važnost studija i svijest poslanja propovijedanja.

Širenju Reda pridonijeli su sveti i učeni ljudi, nasljednici sv. Dominika. Bl. Jordan Saski bio je prvi nasljednik sv. Dominika. Rođen je koncem 12. stoljeća u Burgbergu u Vestfaliji. U Parizu je 12. veljače 1220. primio habit Reda iz ruke bl. Reginalda. Petnaest godina se brinuo za braću i sestre riječju, primjermom, pismima, uređenjem Konstitucija. Često je pohađao braću i sestre i odnosio se prema njima s velikom blagošću. Svetim životom i darom rječitosti posebno je pridonio širenju Reda. Sinovsku pobožnost prema bl. Djevici Mariji prenio je na braću i sestre odredbom da se nakon Povečerja pjeva antifona Zdravo Kraljice.

Drugi nasljednik sv. Dominika bio je sv. Rajmund Penjafortski. U Red je ušao kao svećenik barcelonske Crkve. Vrlo školovan i učen čovjek, pobožan i svet. Službu Učitelja vršio je dvije godine, pa se odrekao, i u tome razdoblju pokazao se odvažnim apostolom. Za privlačenje novih članova u Red osobito je zaslužan bl. Reginald iz Orléansa. Bio je učitelj prava i predavao u Parizu. Kad je susreo sv. Dominika, oduševio se za njegov Red. Nakon što mu je bl. Djevica Marija čudesno vratila zdravlje, primio je habit Reda koju mu je ona pokazala. On je svojim primjermom i oduševljenjem privukao u Red mnogo mladih i učenih ljudi.

Kriza

No, kao što svako djelo dođe na kušnju i u krizu, tako je kriza zahvatila i dominikanski Red u 14. stoljeću. Bilo je to doba opće krize u Crkvi, vrijeme nesigurnosti i raskola, papa i protupapa. Osim toga i kuga je pokosila mnoge živote i ispraznila samostane braće i sestara.

Dok je Red imao manje članova, lakše je bilo obdržavati ideal siromaštva koji je posebno bio zacrtan od sv. Dominika i početaka Reda. Zato se red naziva „prosjakčki“ jer nije imao stalnih i sigurnih izvora prihoda. Kako se povećavao broj članova, bile su i veće materijalne potrebe braće što se tiče života i studija. Tako su se počeli tražiti stalni izvori prihoda, što je dovelo do opadanja duha siromaštva i podijeljenosti među braćom po pitanju obdržavanja prvotnog duha. Red je trebao obnovu koja se i počela provoditi odmah nakon znakova pada i slabljenja zanosa i žara. Put kojim je krenula nije bio učinkovit. Zabrane, kazne i opomene nisu donosile željene plodove.

Duhovna obnova Reda

Prava obnova Reda započela je sa sv. Katarinom Sijenskom i bl. Rajmundom iz Kapue. Bl. Rajmund je radio na postavljanju čvrstih temelja kontemplativnom životu. Nastojao je ojačati zanos za molitvu i sabranost u zajednicama, redovničku disciplinu, dragovoljno odricanje i neprestani nauk. Rajmund je obnovu provodio na dobrovoljnoj bazi, ne prisilno. Tražio je da se u pojedinim

provincijama nađu samostani koji će promicati strogo opsluživanje i braća koja će biti nositelji obnove. Nastali su tako „reformirani“ i „konventualci“. Iako je bilo opiranja i ometanja obnove, u Redu se nikad nije dogodila trajna podijeljenost i kidanje Reda. Malo po malo tijekom 15. stoljeća cijeli Red je prihvatio obnovu.

No, također su se morali čitati znakovi vremena. Ideal dragovoljnog siromaštva bez ikakvih posjeda zajednice iz 13. stoljeća više nije mogao opstati. U Redu je sazrelo mišljenje da braća trebaju imati stalna dobra radi uzdržavanja i potreba apostolata. Taj problem je konačno riješio papa Siksto IV. 1475. kada je dopustio ili čak naredio da samostani braće trebaju imati posjede. Ta je promjena oslobodila braću neprestane brige oko traženja sredstava za svakodnevni život i studij, i otvorila više prostora apostolatu.

Pod utjecajem svetosti Katarine Sijenske u 15. stoljeću niču mnoge zajednice trećoredica. Zanos i žar se obnavljaju, istina, ne u onoj mjeri kao na počecima Reda. No, Red je mogao nastaviti svoj hod i suočiti se s novim izazovima koje će donijeti protestantizam i otvaranje misijskom djelovanju.

Sveci i mučenici

Treba spomenuti imena svetaca Reda koji su dali izvanredni doprinos Crkvi, teologiji, znanosti, umjetnosti, mistici: sv. Albert Veliki i njegov učenik sv. Toma Akvinski, sjajni umovi i teolozi; sv. Vinko Fererski i Jeronim Savonarola, propovjednici pokore; bl. Angelico, umjetnik; sv. Antonin iz Firence, najbolji moralist; Eckhart i Ivan Tauler, rajnski mistici; sv. Katarina Sijenska, naučiteljica Crkve.

Red je ubrao i cvjetove mučeništva. Sv. Dominik je sam želio postati mučenik. Sv. Petar Veronski je prvi mučenik Reda ubijen od krivovjeraca 1252. Sv. Ivan iz Kölna i 118 mučenika pobijeni su od strane kalvinista koncem XVI. stoljeća. Sv. Franjo de Capillas i kineski mučenici pogubljeni su tijekom razdoblja od 1648. do 1748. Šesnaest japanskih mučenika pogubljeno je 1633./34. i 1675. u Nagasakiju. Bl. Mihael Czartorysky i bl. Julija Rodzinska mučenici su II. svjetskog rata.

Otvorena „Bunjevačka soba“

U prostoru Hrvatskoga kulturnog centra „Bunjevačko kolo“ u Subotici 19. svibnja za javnost je svečano otvorena postavka *Bunjevačke sobe* u kojoj su izloženi eksponati koji su krasili nekadašnju zasebnu prostoriju u brojnim kućama bunjevačkih Hrvata.

Zahvaljujući entuzijazmu jedne skupine ljudi predvođenih nositeljem projekta **Ivanom Piukovićem**, uz osigurana nužna financijska sredstva, zainteresirani posjetitelji će od sada imati priliku pogledati autentični izgled tzv. „čiste sobe“. U radovima oko opremanja i dotjerivanja *Bunjevačke sobe* osim Ivana Piukovića sudjelovali su **Grgo Piuković**, **Marga Lendvai**, **Ružica Šimić** i **Senka Davčik**.

Dio sobe opremljen je zahvaljujući darovima i posuđenim eksponatima iz kolekcija Grge Piukovića i Marge Lendvai, sakupljačima starih etno stvari, no najveći dar dao je **Pajo Evetović** – kompletno opremljenu *Bunjevačku sobu* iz svoje kuće u Keru.

Projekt je realiziran sredstvima iz državnog proračuna Hrvatske namijenjenog za programe i projekte udrugama Hrvata izvan RH, uz potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske i Veleposlanstva Hrvatske u Srbiji, sredstvima donatora iz HKC-a „Bunjevačko kolo“ i volonterskim radom navedenih ljudi. /Prema HR, **Dražan Prčić**/

Noć muzeja u Subotici

Strossmayer – graditelj i mecena u ZKVH-u

Za Noć muzeja, u subotu, 21. svibnja, u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici otvorena je izložba tematskih fotografija *Strossmayer – graditelj i mecena*. Riječ je o fotografijama iz fundusa Muzeja Đakovštine iz Đa-

kova, priređenih u suradnji sa Strossmayerovom galerijom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti iz Zagreba. Izložbu su otvorili predsjednik Organizacijskog odbora *Strossmayerovi dani* Đakovo **Ivica Mandić** i zamjenik gradonačelnika Đakova **Mirko Čurić**. Prigodom otvorenja nastupio je Festivalski tamburaški orkestar HGU *Festival bunjevački pisama* pod ravnanjem prof. **Mire Temunović**. Izložba se može pogledati do konca kolovoza.

Bunjevačka soba i izložba u HKC-u

U Noći muzeja sudjelovao je HKC „Bunjevačko kolo“. Osim postava *Bunjevačka soba*, u Centru je priređena i izložba članova Likovnog odjela „Bunjevačkog kola“ koja će biti postavljena u svečanoj dvorani. Izložena djela su nastala na Međunarodnoj likovnoj koloniji *Bunarić* koja će ove godine biti XX. po redu.

Cro Art u Noći muzeja

Petogodišnjica rada HLU „CroArt“ obilježena je i prigodnom izložbom u sklopu *Noći muzeja* u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici na kojoj je predstavljen izbor djela nastalih na Umjetničkoj koloniji *Stipan Šabić* u periodu od 2011. do 2015. godine.

Posljednjih 30 godina Dužijance u Tavankutu

Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu u Noći muzeja priredila je izložbu fotografija i kruna od slame Posljednjih 30 godina Dužijance u Tavankutu. U programu otvorenja sudjelovale su pjevačke skupine „Kraljice Bodroga“ i „Bodroški bečari“ iz Monoštora.

Izložba Nikole Tumbasa Vjera – Subotički hramovi

U okviru Noći muzeja u Art kinu Lifka otvorena je izložba digitalnih radova Nikole Tumbasa na temu vjere, odnosno subotičkih hramova. Izložbu je otvorio vlč. **Dragan Muharem**.

Održan Međunarodni okrugli stol Urbani Šokci 11 u Osijeku

U organizaciji „Šokačke grane“ Osijek, „Vinkovačkih šokačkih rodova“, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha u Osijeku i Vinkovcima je 6. i 7. svibnja održan međunarodni znanstveni skup „Urbani Šokci“ koji je ove godine tematizirao zemlju.

Predsjednik „Šokačke grane“ dr. sc. **Marko Josipović** govorio je i o temi ovoga skupa: *Na ovogodišnjem međunarodnom okruglom stolu se iz aspekta književnika, stručnjaka i znanstvenika govorilo o zemlji. Zemlji kao domovini, zemlji kao tlu na kome živimo, zemlji što je čovjek ovoga prostora živio, što živi i osjeća prema njoj. Svim onim blagodatima i svim poteškoćama koje sa zemljom proživljava. Radove koje smo slušali ovih dana objavit ćemo u zborniku koji će biti predstavljen sljedeće godine kada se bude održao dvanaesti po redu međunarodni okrugli stol.*

Ove su godine na skupu radove predstavila 22 sudionika različitih znanstvenih

disciplina, među kojima je bilo petero sudionika iz Subotice. Prvog dana u Osijeku, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** govorio je o zemlji kao motivu u dijalektalnom pjesništvu bunjevačkih Hrvata, a o pjesništvu **Alekse Kokića** govorila je menadžerica za kulturu ZKVH-a **Katarina Čeliković**. Drugoga su dan u Vinkovcima govorile: povjesničarka umjetnosti **Ljubica Vuković – Dulić** (*Zemlja kao motiv u slikarstvu bunjevačkih slikara*), **Nevena Mlinko** (*Zemlja u Pančičevoj poemi Subotica*) i **Aleksandra Prčić** (*Klas žita – plod zemlje i simbol Dužijance*).

/prema HR, Z. V. i A. P./

Koncert zbora Vila Velebita u Subotici

Koncert Mješovitog zbora Glazbenog društva **Vila Velebita** uz pratnju tamburaškog orkestra Glazbene škole iz Požege u Hrvatskoj, održan je 8. svibnja u velikoj vijećnici Gradske kuće u organizaciji Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i HGU „Festival bunjevački pisama“.

Ovo je još jedna potvrda da se kulturnim iskorakom, pokretanjem jedne točke, jednog događaja, pokreću i drugi. Naime, ova priča počinje teći 18. veljače kada je u Požegi predstavljena knjiga ravnatelja ZKVH-a **Tomislava Žigmanova** *Bunjevački put križa*. Ideja o gostovanju Mješovitog zbora Ličkog zavičajnog društva **Vila Velebita** iz Požege u Subotici tada se rodila. S obzirom na to da ovaj Mješoviti zbor redovito nastupa uz pratnju komornog tamburaškog orkestra Glazbene škole u Požegi, lako se stvorila poveznica s Hrvatskom glazbenom udrugom *Festival bunjevački pisama* koja je i suorganizator koncerta.

Mješoviti pjevački zbor kojega prati tamburaški orkestar Glazbene škole na svojim koncertima predstavlja izvornu slavonsku, ličku, dalmatinsku glazbu, publici ne samo u Hrvatskoj već i izvan nje, kazao je predsjednik Ličkog zavičajnog društva „Vila Velebita“ u Požegi **Josip Fajdić**. Društvo, kako je naglasio Fajdić, nastoji stvoriti poveznicu s enklavama Hrvata izvan granica Hrvatske.

Uz nekoliko obrada narodnih pjesama za mješoviti zbor i tamburaše, subotičkoj publici se predstavilo i nekoliko vokalnih solista koji su oduševili ličkim i slavonskim pjevanjem. U drugom dijelu koncerta Tamburaški kvarteti požeške glazbene škole izveli su nekoliko točaka klasične literature, a u trećem dijelu programa publika je uživala u izvedbama poznatih pjesama uz tamburu samicu, zbor i orkestar. Komorni orkestar Glazbene škole s Ličkim zavičajnim društvom surađuje oko 4-5 godina, saznajemo od dirigenta tamburaškog komornog ansambla Glazbene škole Požega **Saše Botičkog**. Dirigentica ličkog zavičajnog društva „Vila Velebita“ iz Požege je **Monika Sakač Botički**.

Izravna posljedica ovog gostovanja, kako su rekli predstavnici Glazbenog društva „Vila Velebita“, bit će uspostava čvrste suradnje te će već krajem ove godine orkestar HGU FBP na poziv udruženja Ličana gostovati u Požegi na tradicionalnom *Božićnom koncertu*.

/Prema: HR, Nela Skenderović/

Uredila: *Katarina Čeliković*

Uspjeh na kraju

Zvončići i Zvončice!

Približava se kraj školske i vjeronaučne godine, čega neki još nisu svjesni. Dobro je misliti na kraj jer još ima dovoljno vremena za popravljivanje nekih pogrešaka ili onih „klinaca“ koji se skrivaju u školskim dnevnicima.

No, ima i takvih koji su postigli velike uspjehe, kako u učenju tako i u slobodnim aktivnostima, od recitiranja, folklora, glume, sviranja do sportskih aktivnosti. Puuuno je takvih! Od srca im čestitamo! Tko je dobro sijao – dobro će i žeti. Tako kažu naši „stari“, ali evo ostvaruje se.

I Zvončići su bili uspješni u mnogo područja. To želimo ovdje pokazati. Makar djelić.

Idemo i ususret Danu o. Gerarda u Somboru – 24. 06. – to je dan njegova nebeskog rođendana. Ove ćemo go-

dine obilježiti svečanom svetom misom 140 godina njegova rođenja i 60 godina njegovog rođendana za nebo. Dođimo svi u Sombor, u karmelićansku crkvu gdje nas radosno očekuje Gerardov Mali Isus, ali i naš susret na kojem ćemo saznati tko su pobjednici na natječaju u Godini milosrđa.

**Čestitke uspješnima,
a sve vas radosno očekujem u Somboru!**

Zvončica

O. Gerard Tomo Stantić piše o milosrdnosti

U Svetoj godini Božjeg milosrđa posegnuli smo za tekstovima o. Gerarda, karmelićanina, koji je lijepo pojasnio kakav je naš Bog, kakvo je njegovo milosrđe.

Čak i kada griješimo, Bog ostaje milosrdan! Evo što nam poručuje o. Gerard!

** Što mogu učiniti, a Ti ćeš milosrdan bit. Čim opazim da nisam pazio, barem ću onda paziti. Tako uzdajući se u Tvoju milosrdnost, zabavljat ću se, nepažljivost popravljat, po mogućnosti, po Tvojim volji sve počimati i nastavljati, na to misleći koliko mogu.*

** Mene Tvoja milosrdnost vazda hrabri!*

** U dvojbi me liječi Tvoja milosrdnost, znajući da si mi grijehe zaboravio. Ako se Tebi povratim Ti si me već zagrljio. Ako Tebe ne prezirem, po milosrdnosti Tvojim mogu da Te vazda milujem. Ovo milovanje, Tvoje milosrdnosti djelovanje.*

Kerske kraljice ljeljale usprkos kiši

Iako je kiša onemogućila kerske *Kraljice* da i ove godine „zaljeljaju“ po ulicama i domovima u Subotici, nije ih spriječila da se obuku u narodnu nošnju, stave krune te da nakon popodnevne nedjeljne svete

mise na *Dove*, blagdan Duhova, zapjevaju vjernicima ispred oltara u crkvi.

Posjetile su i župnika vlč. **Andriju Anišića**, časne sestre i starice u samostanu sestara Kćeri milosrđa.

Kerske *Kraljice* uvježbala je **s. Silvana Milan** da se nastavi tradicija i ne zaboravi ovaj lijepi običaj Hrvata Bujevaca.

Velika tvornica riječi

predstava „malih“ glumaca u HKC „Bunjevačko kolo“

U Hrvatskom kulturnom centru „Bunjevačko kolo“ u Subotici rođena je nova predstava dječjeg dramskog odjela, premijerno izvedena 10. svibnja. Predstavu *Velika tvornica riječi* po tekstu istoimene slikovnice *Agnés de Lestrade* dramatizirala je **Nevena Mlinko**, dodajući pjesme znamenitih hrvatskih književnika **Zvonimira Baloga**, **Zlate Kolarić – Kišur** i **Stanislava Femenića** koje je na melodije suvremenih hitova uglazbio **Darko Temunović**.

Uspjeh predstave i glumaca nije došao bez truda – glumci su vježbali gotovo četiri puna mjeseca! A kada ih vidimo kako uživaju u glumi i igri, čini se tako jednostavno! Uspjeli su publici prenijeti poruku o vrijednosti riječi jer su i samo shvatili koliko su riječi „skupe“.

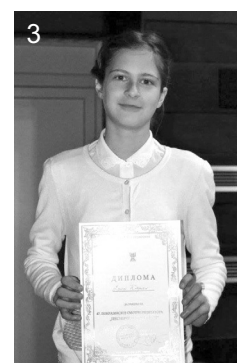
Uspjeh predstave i glumaca nije došao bez truda – glumci su vježbali gotovo četiri puna mjeseca! A kada ih vidimo kako uživaju u glumi i igri, čini se tako jednostavno! Uspjeli su publici prenijeti poruku o vrijednosti riječi jer su i samo shvatili koliko su riječi „skupe“.

Preporuka: pogledajte ovu predstavu, ako niste u Subotici, raspitajte se – možda dođu u vaše mjesto!

Tri zlatne diplome za recitatore na hrvatskom jeziku

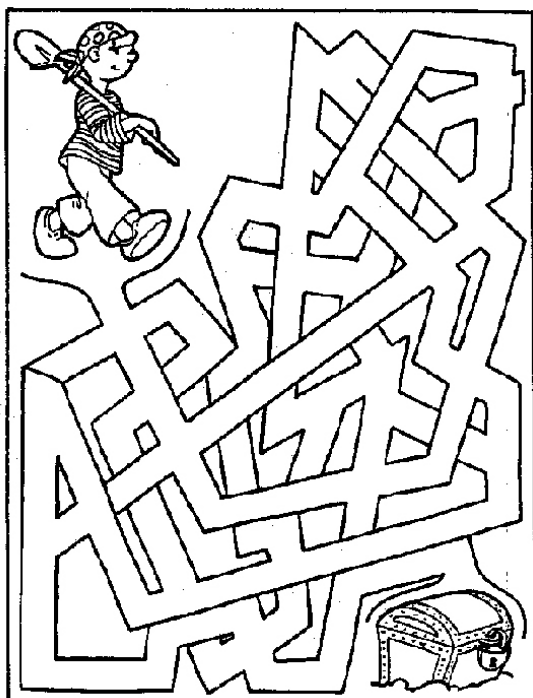
Claudia Karan¹ (OŠ „Matko Vuković“, Subotica) i **Davorin Horvacki**² („Hrvatska čitaonica“, Subotica) plasirali su se na Republičku smotru recitatora, koja je održana 24. svibnja u Valjevu, dok je **Donna Karan**³ („Hrvatska čitaonica“, Subotica) osvojila zlatnu diplomu. Naši zlatni recitatori zaslužuju čestitke za veliki uspjeh, a na pokrajinskoj razini nastupili su i **Petar Pečerić**, **Lucija Vukov**, **Katarina Ivanković Radaković**, **Ivan Huska** i **Augustin Žigmanov**.

Ponosni smo na njihov uspjeh.

Malo se igramo... 😊

labyrinth / Pronađi skriveno blago!

Riješi osmosmjerku!

L	C	A	T	O	G	D	S	E
J	A	K	I	M	O	U	I	Ž
U	L	O	J	C	S	Š	I	O
B	K	S	E	I	P	A	T	B
L	R	V	L	J	O	K	E	K
J	I	I	O	E	D	U	V	R
E	S	J	U	L	I	M	S	V
N	T	E	S	O	N	A	M	A
I	N	T	R	M	S	E	B	R
Đ	E	U	I	N	Č	E	J	V

BESMRTNI, BOŽE,
CIJELOM, DUŠA, GOSPODIN,
ISUS, JAKI, KRIST, KRV,
LJUBLJENI, MUKA, NAMA,
OTAC, SMILUJ SE, SVETI,
SVIJETU, TIJELO, VJEČNI

Bogati svibanj

Mjesec svibanj, iako proljetni, više je ličio na jesen i zimu ali je bio iznimno bogat blagdanima i događajima u crkvi. Slavili smo Isusovo Uzašašće, svetog Leopolda Bogdana Mandića (jednog od zaštitnika Svete godine milo-

srđa), Pedeseticu, Presveto Trojstvo, Tijelovo, a imali smo i duhovnu obnovu u crkvi sv. Roka i franjevačkoj crkvi. Zaista nam je Bog podario bogati mjesec. U ovom mjesecu smo se pripremali za dalje. Imali smo dovoljno slavlja kako bismo „napunili baterije“ i dalje nastavili biti vjesnici Isusova Uskrsnuća. Uskrs je za nama, ali ne i naše poslanje. Iako u svijetu vlada ekonomska kriza, ratovi, glad, upravo sada moramo biti ti koji će se kao Kristovi izaslanici u svijetu boriti za mir. Budimo ponosni kršćani, ali ne bahati ili oni koji ne prihvaćaju druge. Često ne znamo što ćemo sami sa sobom ali mala gesta ili osmijeh nekome može uljepšati dan. I na taj način ćemo biti bolji i obogaćivati svoj život. Također, iza nas je Marijin mjesec i svima koji su kroz ovaj mjesec svakodnevno molili kronicu preporučam da to nastave preko cijele godine. Svim osnovnoškolcima i srednjoskolcima želim uspjeh na polaganju mature i prijemnih ispita. Bog Vas blagoslovi! ☺

Larisa

Obavijesti

- Vjeronauk za mlade ● kada: nedjeljom u 18,30 sati gdje: u župi sv. Roka u Subotici
- Emisija za mlade ● kada: srijedom od 21,30 sati gdje: na Radio Mariji
- Emisija „Na slobodu pozvani“ ● kada: svakog drugog ponedjeljka u 21,15 sati

Veličanstveno duhovno bdijenje u župi sv. Roka

U crkvi sv. Roka u subotu 14. svibnja, od 16,30 do 22,30 održano je veličanstveno Duhov-

jima; hvala njegovoj supruzi **Kristini** i sinu **Franu** na zajedništvu. Hvala vlč. **Károlyu Vajdi** i p. **Mati Milošu**, koji su satima ispovjedali... Hvala našim PROROCIMA – na organizaciji i duvnom pjevanju i slavljenju. Slavimo Duha Svetoga. Pjevajmo mu, kličimo mu, plješćimo mu... Zazivajmo ga: Dođi, dođi, dođi Duše Presvete – i ne samo danas, nego uvijek! Duh Sveti je predivan. Drugo ime mu je LJUBAV a treće :) NJEŽNOST!

vlč. AA

sko bdijenje – Evangelizacijski susret „SVI SE NAPU NIŠE DUHA SVETOGA“. Bio je to „mini“ doživljaj prvih Duhova. Aleluja. Hvala na divnom zajedništvu. Hvala **Draženu Bušiću** na nadahnutim poukama i potica-

Jesmo li dovoljni sami sebi?!

Kada bismo mi sve mogli, Bog nam ne bi ni bio potreban. Je li uistinu tako?! Možemo li zaista bez Njegove pomoći?! Ili bez pomoći drugih?! Prekrasni su trenuci provedeni u crkvi, s obitelji, prijateljima, kolegama.

Istina je i to da je samoća ponekad najbolji prijatelj. Ne postavlja pitanja, a daje najbolje odgovore. Samoća i izdvojenost su dobri, ali ne zadugo. Lijepo je, korisno je izdvojiti se, razmisliti, donijeti neke odluke, meditirati. No, ni tada nismo sami. Bog je s nama.

Papa Benedikt XVI. rekao je da je mladost vrijeme koje Bog daje kako bi se otkrio smisao postojanja. Tada se „tražimo“, pronalazimo svoj put, svoje ciljeve, gradimo budućnost. Učimo se umijeću malih koraka – sitnih, ali upornih. Bog, koji nas je stvorio, zna i što će s nama. Ako bježimo od Njega, On nas neće juriti, ali će nas čekati. U Kristu pronalazimo odgovore i ciljeve za koje doista vrijedi živjeti. On nam daje snagu za dan, utjehu za suze i svjetlo za put. S Njim je sve na pravome mjestu. U patnjama nas ne napušta.

Osim Boga, u nevolji su nam potrebni i drugi. I ne samo u nevoljama, nego svakodnevno. Da činimo djela milosrđa, ljubavi, da pomognemo drugima, a i oni nama. Drugi bi od nas odlazili bolji i zadovoljniji. Sreću trebamo stavljati u srca drugih. Ne samo u srca onih koje ljubimo, nego i u srca onih koji su nam manje simpatici. Jer, na kraju života ćemo biti suđeni po ljubavi.

Prijateljstvo nije primanje, ono je puno više davanje. U pravom prijateljstvu nema sebičnosti. Svatko od nas ima nešto dati drugima. Nitko nije toliko siromašan da drugima nema što dati. Biti bez novaca je prolazno stanje, a biti siromašan je stanje duha.

Treba svjetlost donositi u tuđe živote. Tada ni mi nećemo ostati u sjeni. Nesebično davanje znači i obilno primanje zauzvrat. Ne trebamo ništa očekivati, ali ako drugima uljepšamo život – i naš će biti lijep. Cijeli život je neprestana borba. Tajna života nije da živimo, nego zašto živimo. Bijemo bitke za konačnu pobjedu, za Božje, Nebesko Kraljevstvo.

Nemojmo biti sebični, ravnodušni jedni prema drugima. Kao noj zabiti glavu u pijesak i ne osvrtni se na druge. Misli samo na sebe i svoju ugodnost. A često to radimo. Kako nas drugi ne bi povrjeđivali, ometali – radije ostajemo sami – bez prijatelja, kolega, pa i obitelji. Mislimo na svoju udobnost, ugodnost, da je nama dobro. Tada često skrenemo s pravog puta. Pazimo da kada kujemo svoju sreću ne udaramo bližnje po prstima. Da težimo ka svetosti. Jer bez svetosti ništa nećemo postići, ništa uraditi.

Budimo uz druge, podupirimo ih u vjeri; činimo djela milosrđa, ljubavi; volimo, ljubimo jedni druge; nemojmo biti siromašni duhom; molimo za druge; stvarajmo i čuvajmo iskrena prijateljstva; poštuju svoje kolege, a iznad svega svoju obitelj. Ne osvrćimo se na prošlost, na ono što smo već učinili, nego gledajmo naprijed i mislimo na ono što još trebamo učiniti. Učiniti za druge kako bismo im pomogli, za sebe kako bismo se spasili, i za Boga kako bismo Ga proslavili. Bog na prvom mjestu, a onda i drugi. Pažljivo birajmo osobe koje su nam bliske. Da to ne budu osobe koje će sprječavati našu svetost, koje će nas voditi u tugu, depresiju, razočaranja, sebičnost, ravnodušnost. Neka to budu osobe u koje ćemo imati povjerenja, kojima ćemo biti zahvalni. Iako i iz loših iskustava učimo, potrudimo se da uz nas, oko nas budu osobe koje će ostavljati tragove, a ne ožiljke.

Jelena Pinter

10 savjeta za mladog katolika

1. Biti mladi katolik znači pridržavati se načela sv. Crkve. Danas je teško ostati svoj u svijetu koji ti pruža mnoštvo toga, teško je biti čvrst u svojim vjerovanjima i razmišljanjima. Teško je suprotstaviti se ponekad i svojim prijateljima zbog njihovih nepromišljenih ideja. Ali, kao što je to zapisano u Bibliji davno prije, Isus i nama danas poručuje: „Ohrabrite se: ja sam pobijedio svijet!“ Zato se ne brini, jer, pravi prijatelj te neće odbaciti zbog tvoje pobune na zlo, neće te osuditi, dok oni prolazni hoće, a trebaju li ti prolazni prijatelji u životu?!

2. Ako si mladi katolik ne znači da moraš biti uštogljen i ozbiljan 24 sata na dan. Dapače, biti mladi katolik znači širiti radost i sreću, zračiti ljubavlju prema drugima. I činjenica da si mlad, a uz to vjernik, ne znači da ne smiješ izlaziti sa prijateljima i zabavljati se, ne znači da ne smiješ plesati, ponekad i popiti nešto... Mlad čovjek treba opuštanje, treba zabavu... ma i kada nisi mlad, trebaš biti otvoren prema svijetu da bi znao cijeniti samog sebe i ono što imaš, da bi znao kako uputiti svoje dijete na pravi put jednoga dana.

3. Svi smo mi pozvani slijediti Krista, širiti ljubav, mir i radost u ovome svijetu. A ima li veće ljubavi nego li one Kristove, koji je iz svoje ljubavi prema nama, dao svoj život? Nema! Budimo onda radosni, širimo našu vjeru, neka oni koji nisu slušali Božju riječ još od malih nogu upoznaju tu istinsku Ljubav – neka upoznaju Krista, neka nas ljudi prepoznaju po našem osmijehu koji im svaki put darujemo, neka svatko tko od nas ode, bude obogaćen makar jednom česticom radosti i ljubavi, i to će biti dovoljno da možda nekome učinimo dan lijepim ili mu damo hrabrosti i snage za dalje.

4. Biti katolik znači opraštati, i sebi i drugima! Što to znači u stvarnosti? To znači da bi trebali pustiti

stvari koje smo nekada davno prije loše ili pogrešno učinili, oprostiti sebi na nekoj lošoj odluci, na nepromišljenoj izjavi ili brzopletosti. To znači i oprostiti svojim bližnjima, bili mi bliski s njima ili ne, uvrijedili nas oni namjerno ili slučajno, svjesno ili nesvjesno. Nije lako uvijek opraštati, ali opraštanjem čistimo svu onu negativnost koja nam se često nakupi. Isto tako, i Bog nama oprašta naše grijehe i čisti našu dušu, pa se nakon tog opraštanja osjećamo slobodnije. Stvoreni smo na sliku Božju, potrudimo se da ta slika o nama s godinama postaje ljepša i vedrija.

5. Obično uz mladost vežemo i prve ljubavi, zaljubljenost, duge ili kratke veze i prve ozbiljnije osjećaje za suprotni spol. Ono što je važno za svaku mladu osobu danas je da poštuje onog drugoga. Kad prvenstveno poštuješ njega ili nju kao osobu, nećeš smoći snage, ma neće ti ni pasti na pamet da njega/nju povrijediš ili njemu/njoj učiniš nešto loše zbog čega bi se kajao poslije. A najvažnija stvar današnjeg društva, koju vežemo uz veze, ljubav i bliskost između dvoje ljudi je da ljubav nije spolni odnos, ljubav nije požuda! Ljubav je odricanje, žrtva, radost za tu posebnu drugu osobu. Ljubav polako gubi svoju vri-

jednost, nemoj dozvoliti da i u tvom životu bude polovna i jeftina!

6. Kad si mlad, maštaš o puno stvari, puno bi toga htio ostvariti, i pokušavaš naći svoje mjesto pod suncem, kako bi neki rekli... Ono što je važno za napomenuti je da treba slijediti svoje snove, treba slušati svoje srce! Ako te je Bog pozvao da Ga slijediš, nemoj taj Njegov glas utišavati, odvaži se i slijedi Ga. Možda se to mnogima neće sviđjeti ili će ti se smijati; ali bez obzira na njih, slijedi svoj san, učini ono na što te Bog poziva, ostvari Njegov plan!

7. Rekli smo već da mladi katolik treba biti radostan, da treba širiti vjeru na one koji nisu osjetili Kristovu ljubav. Ali, osim približavanja drugih k Bogu, potrebno je nekad i pokoju izgublenu ovčicu vratiti k Bogu. Potrebno je ponekad svoju izgublenu prijateljicu, zaludenu za dečka koji je iskorištava ili zaludenu za izlascima i tulumarenjem, podsjetiti na ono što joj Bog pruža, otvoriti joj oči, prodrmati je, podsjetiti je što su prave vrijednosti u životu. Ne dižite ruke od svojih prijatelja ili poznanika, vratite ih k Bogu!

8. Puno puta te ljudi povrijede, puno puta osjećaš kao da više nemaš snage za ići naprijed, i ponekad si bezvoljan, i ponekad ne želiš niti ustati iz kreveta ujutro. I svaki taj put tražiš utjehu, zaklon, tražiš ljubav, razumijevanje, pa se znaš i deprimirati jer nemaš nikoga tko bi te razumio u tom trenutku, tko bi shvatio tvoje probleme. I svaki taj put, jedinu snagu, jedinu utjehu, jedino istinsko razumijevanje i jedini zagrljaj možeš dobiti od Boga. Da, rekli bi neki, ali sve to možeš dobiti i od dečka/djevojke, od sestre ili prijateljice. Ali nijedan dečko ili djevojka neće biti s tobom zauvijek, nitko od njih neće i ne može s tobom biti od kad si bio malo nemoćno stvorenje u majčinoj utrobi pa sve dok se ne pridružiš nebu. Jedini Bog hoće i jedini Bog može, zato traži snagu u Njemu!

9. Dođu tako nekada trenutci u životu, kad čovjek pomisli, pa Bože moj, do kada više, ima li kraja? Nešto silno želim, a nikako da dođem do toga. Silno želim završiti školu, silno želim pronaći djevojku, silno želim stvoriti pravog prijatelja koji će biti uz mene uvijek... a nikako ne dolazim do toga. Pa se nekad i naljutimo na Boga. „Pa što sam to učinio, zašto mi ne pomazeš?“ A On tiho odgovara – „lijepo moje stvorenje, nisi još spreman za to, ne još!“ Zato, mladi prijatelju, ne požuruj ništa u životu, Bog ti sve šalje u pravi trenutak i za sve što ti se ne dogodi ili dogodi postoji RAZLOG. Vjeruj Bogu, on zasigurno ima prave razloge za sve!

10. I za kraj, želim ti reći – čuda se događaju! Želim ti reći da se nikad

ne zakopaš u svoju tvrđavu, u svoje obaveze, da zanemariš one sitnice koje čine tvoj život ispunjenim. Mi ljudi gotovo cijeloga života tragamo za srećom, a zapravo je sreća u nama samima. Nemoj si dopustiti da propustiš one male sitnice koje Bog za tebe čini svakodnevno kako bi ti ispunio život. Nemoj si dozvoliti da propustiš osmijehe ljudi koji ti žele dobro, ne dozvoli si da zaboraviš na ljude koji bi život dali za tebe; ne zanemari svoje bližnje. Bog tebe nikad ne zanemaruje, nikad ne zaboravlja na tebe, a već smo rekli da si stvoren na Njegovu sliku i priliku... zato ne zanemari ni ti Njega, ni svoju braću i sestre na zemlji!

mladikatolici.net

O hodočašću

Još kod starih Grka, Rimljana, pa čak i Germana arheolozi i povjesničari pronalaze dokaze o putovanjima ka udaljenim hramovima i svetinjama. Tako se i u kršćanstvu već u drugom stoljeću javljaju putovanja prema grobovima mučenika, te odavanje poštovanja uz molitvu. U četvrtom stoljeću vjernici počinju putovati prema mjestima u Svetoj zemlji, odnosno mjestima vezanim za život Isusa Krista. Hodočašće se već tada počinje transformirati u pokajanje i želju za oslobođanjem od grijeha na putu k svetosti. U srednjem vijeku javljaju se hodočasnička mjesta – Jeruzalem, Rim, te Santiago de Compostela. Pružanje prenoćišta hodočasnici bio je oblik milosti kao dio hodočašća.

Leksikon Marina Držića (2016) definira hodočašće (staroslovensko *hod'čstvo*) kao „pokloničko putovanje do nekoga svetog mjesta iz religioznih razloga“. Kao religiozni čin, hodočašće gotovo uvijek ima obilježje zasluge u osobnom spasenju. Hodočasnička mjesta nalazimo i u drugim religijama koje na poseban način daju snagu određenim lokalitetima.

U kršćanstvu ono simbolizira život kršćana kroz trpljenje i napor puta do cilja u mjestu hodočašća. Motivi su molba ili zahvala za neku milost ili tjelesnu potrebu, te duhovna okrpja i obnova, a ciljevi su svetišta svetaca, Marije i mjesta čudesnih pojava.

Na našim prostorima postoji mnoštvo svetišta, hodočasničkih mjesta, a na poseban se način među vjernicima štiju mjesta posvećena Blaženoj Djevici Mariji, marijanska svetišta. Najstarije takvo svetište u Hrvata je Svetište Majke Božje Trsatske (Rijeka).

Danas su hodočasnička odredišta svetišta raznih svetaca, Marije, te mjesta čudesnih pojava. Najposjećenija su vremena hodočasnička mjesta su Lourdes, Fatima, Rim i Jeruzalem.

Zaštitnik hodočasnika je sveti Jakov Zabedejev, a njegov spomendan slavi se 25. srpnja.

Ivan Dodig

Cilj igre: Voljeti se kao Presveto Trojstvo

Dragi čitatelji! Premda je život daleko od bezbrižne igre, ipak je igrati se (i starima i odraslima i mladima i djeci) potrebno, možda i neophodno. Naravno, igru treba shvatiti malo slobodnije: igra je svaka zanimljiva i zabavna aktivnost jedne ili više osoba, koja se radi dobrovoljno, a u njoj je bit postići neki cilj pridržavajući se zadanih pravila. Igre s loptom, igre na ploči, igre riječi, igre s kartama, igre uloga, igre s kockama, stvaralačke igre – sve su one prigoda za dobar odmor i radost. Igru treba prekinuti kad postane uzrok nervozni, svađi ili dosadi. Možemo li, makar kao pokušaj, shvatiti naš obiteljski život kao igru?

Igru, u kojoj svi poštujemo pravila, imamo svoje zadatke, „kartice iznenađenja“ dobre i loše, korake naprijed i one unatrag, igre u kojoj nema ništa bez suradnje ostalih, ali dakako ni bez „male pomoći odozgor“; igre u kojoj se gubi i dobiva, griješi i posvećuje. Što bi bio cilj naše igre, ono kad smo svi pobijedili? Voljeti se – kao Presveto Trojstvo. **(Ivh)**

Uz Majčin dan, u mjesecu svibnju naše nebeske Majčice Marije

15 ohrabrujućih misli za mame

Nije lako biti mama! Pogotovo kad vas onaj glasić u glavi često opominje i propitkuje pitanja koja su vjerojatno noćna mora svake mame: je li to uistinu najbolje za moje dijete, jesam li to mogla bolje, posvećujem li dovoljno vremena svom djetetu, jesam li loša mama ako nešto činim drugačije od većine mama? Taj glasić treba pobijediti ohrabrujućim mislima koje će sve mame podsjetiti na to da su nezamjenjive svom djetetu i koje će im pomoći da pozitivnim stavom svladaju svakodnevnice izazove majčinstva.

1. Ako danas ne napravim ništa drugo već samo zagrlim svoje dijete, napravila sam puno.
2. Ja nisam savršena mama, ali sam točno onakva mama kakvu moje dijete treba.
3. Danas ću tražiti samo ono najbolje u svom djetetu i sebi.
4. Odluke koje donose druge mame ne moraju diktirati moje odluke.
5. Poštujem svoju djecu i poštujem sebe.
6. Biti dobra mama zahtijeva hrabrost, a danas se osjećam hrabro.
7. Danas ću biti onakva osoba kakvom želim da postane moje dijete.
8. Postoji vrijednost u tome da svom djetetu pokažem i svoju ranjivost.
9. Ako ne volim baš svaki trenutak majčinstva, ne znači da ne volim biti mama.

10. Više ću učiti svoju djecu primjerom nego savjetom.
11. Ne postoji nešto poput „Samo mama“!
12. Prihvaćam svoje dijete onakvim kakvo ono jest.
13. Volim svoje dijete čak i kad mi se ne sviđa previše.
14. Kako ja učim svoje dijete, otvorena sam za lekcije kojima me moje dijete može poučiti.
15. Volim svoje dijete, što znači da mi majčinstvo ide sasvim dobro.

(girotondo.com.hr)

40 biblijskih citata za molitvu za brak

Njegov doseg je velik. Njegova ljubav je golema. Njegova milost sve pokriva. **Molitva + Božja riječ = moć** – to je put za Boga da čini čudesne stvari.

- 36. Zahvalnost:** *Bez prestanka se molite! U svemu zahvaljujte! Jer to je za vas volja Božja u Kristu Isusu.* 1 Sol 5, 17-18
 - 37. Povjerenje:** *Straha u ljubavi nema, nego savršena ljubav izgoni strah; jer strah je muka i tko se boji, nije savršen u ljubavi.* 1 Iv 4,18
 - 38. Razumijevanje:** *Muževi, obazrivo živite sa svojim ženama, kao sa slabijim spolom, te im iskazujte čast kao suvažnicima milosti Života da ne spriječite svojih molitava.* 1 Pt 3, 7
 - 39. Vrijednosti:** *Tko će naći ženu vrsnu? Više vrijedi ona nego biserje.* Izr 31,10
 - 40. Mudrost:** *A svrh svega, čuvaj svoje srce, jer iz njega izvire život.* Izr 4,23
- Neka nas Tvoja milost obasja. To Te molimo u Isusovo ime. Amen.

KRAJ

Debbie McDanie | Bitno.net

obiteljska zabava

Društvena igra „PUT PREMA MILOSRDNOM ISUSU“

U Godini milosrđa Župa svetog Petra apostola – Kaštel Novi izdala je jedinstvenu društvenu igru pod nazivom „Put prema Milosrdnom Isusu“.

Cilj igre je dublje upoznavanje s vjerom kroz natjecanje u kojem se treba što prije stići do cilja – Milosrdnog Isusa. Kroz igru igrači se upoznaju s Isusovim prisposodobama, njegovim najpoznatijim izrekama iz Evanđelja, pogađaju različite liturgijske predmete, te brojeve povezane s vjerskim naukom. Igra je prilagođena svim uzrastima: djeci, mladima i odraslima, broj sudionika nije ograničen. Pravila igre nisu u potpunosti određena: dopušta se „biti milosrdan“ – ne izbaciti protivničkog igrača, pomoći nekome u odgovoru – pošto cilj nije samo pobijediti, već se i učiti i

vježbati u milosrđu. Vrlo je prigodan dar za primanje Prve sv. Pričesti, Sv. Potvrde, ali i za krštenja, rođendane, Božić, Uskrs, kao i u svakoj drugoj prigodi. Autor igre je vjeroučitelj Mario Žuvela, a izdavač župa svetog Petra apostola i župnik don Darijo Čorić. Igra se može kupiti u župi ili naručiti preko njihove Facebook stranice, a cijena je 70 kuna.

U igri je možda najljepše ovo: nema pobjednika dok svi igrači ne stignu na cilj, što osobito raduje najmlađe, pa čak i one koji su tek propričali (njih stariji malko pomažu, kako bi „svi pobijedili i stigli do Isusa“).

vh

Tatin kutak

VJEŠTINE KATOLIČKOG OCA

Patrijarhat, „očinstvo“, je Božja pametna ideja – ona je poziv da budemo svjetlo, da svijetlimo. Kao suprug pozvan si svojoj supruzi svijetliti svjetlošću Raspetog. Kao otac pozvan si svojoj djeci osvjetljavati ljubav Oca. Postoje tri nezamjenjive vještine koje svaki katolički otac mora usvojiti: slušanje, vođenje i ranjivost.

Slušanje – Katolički otac ne šeće okolo samo dajući izjave i nudeći rješenja na svaki problem. Ne fokusira sve stvari na sebe bilo da se radi o domaćoj zadaći ili obiteljskom izletu. Najvažnija vještina koju svaki otac mora usavršiti je vještina slušanja. Poslušajte što vam vaša supruga i djeca pokušavaju reći. Postavljajte pitanja, pitajte ih o njihovu danu, dajte na važnosti njihovim talentima i interesima. Budite spori na govoru, brzi na slušanju.

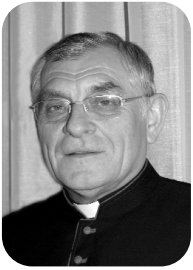
Vođenje – Katolički otac je stabilan, ne može ga smesti svaka promjena i svaka želja pojedinca. On vodi. Dobri vođa ne iskorištava svoj položaj već ga koristi kako bi služio. Postavi se kao pravi muškarac i operi posuđe. Sjeti se zašto ti je Bog dao mišiće i iznesi smeće. Poštuj svoju ženu i služi joj. Voli je i cijeni, tijelom i duhom. Ona je tvoja kraljica i dužan si joj sve pružiti. Naporno radi kako bi osigurao svoju obitelj. Tvoj zadatak je pružiti hranu, zaklon, odjeću, očinsku ljubav. Budi nasamo s Bogom i moli. Ponudi mu ponijeti križ za svoju obitelj, postani živa žrtva. Iznad svega vodi svoju obitelj u molitvi.

Ranjivost – Kada se kaže „budi ranjiv“, većina ljudi misli na to da budemo iskreni u vezi s našim slabostima i otvoreni o onome što nas muči. Ova vrsta ranjivosti je dobra, ali nije istovjetna s ranjivosti u radosti. Strašna je stvar pustiti drugima vidjeti što iskreno volimo. Potrebna je petlja da se stane i kaže: „Ovo je prekrasno!“ Vodeći razlog zbog kojeg djeca ne idu na misu je taj što njihovi očevi ne idu na misu, a i onda kada idu ne izgledaju kao da su presretni u vezi toga. Nema mjesta u Kraljevstvu nebeskom za stoičkog oca koji ne pokazuje svoje osjećaje. Jedna od najboljih vještina koju katolički otac može pokazati je ranjivost. Budi iskren u tome koliko voliš Boga, otvoren u klanjanju pred Presvetim oltarskim sakramentom, koliko voliš njegovu majku Mariju, koliko te zahvaća Božja milost. Očevi, riskirajte s radošću.

Bog je stvorio očinstvo zbog istog razloga zbog kojeg je Thomas Edison izumio žarulju – da svijetlimo. Očinstvo je poziv da budemo svjetionik svijetu, baklja ljubavi i autoriteta, svijeća pobožnosti našem jednom i istinskom Ocu na Nebu. Nemojte to svjetlo držati pokriveno košarom.

(Autor: Tyler Blanski / catholicgentleman.com)

Kapelan Tormási o obrani župnika Ranića u Subotici

Piše: Stjepan Beretić

Kod druge pritužbe se ukazuje na nadbiskupijsku štolarinu, a budući da je upravitelj župe izjavio kako on ne traži ni vino ni maramu od onih koji dođu na uvod, zato, ako je to zahtijevao zvonar, treba suočiti onoga koji traži dar s onim koji je dar dao, pa ako se ustanovi da je zvonar zaista tražio dar ili da ga je darodavac oklevetao, treba kazniti krivca. Uostalom, s propovjedaonice treba oglasiti da nitko nije dužan davati slične darove.

Što se tiče kantora, nadbiskup je odredio da se kantor u slučaju da ne udovoljava svojim obvezama kako bi morao, može primiti na službu samo ako se upravitelj župe i gradsko vijeće zajedno dogovore.

Što se tiče nadzora nad školama, nadbiskup je izjavio da škole stoje pod njegovim nadzorom. Ovdje u mjestu njega predstavlja upravitelj župe, koji priprema i podastire izvještaje. On provodi sve što spada na školstvo. Njemu nadbiskup imajući u vidu i njegovo znanstveno obrazovanje povjerava nadzor nad školama.

S obzirom na bogoslužje u Bajmaku, vijeće je obećalo da će se postarati za pristojni smještaj i hranu kapelana koji će tamo izlaziti, zato je odlučeno da će jedan od kapelana svake nedjelje i blagdana izlaziti u Bajmak.

Na koncu nadbiskup poziva i upravitelja župe i vijeće da zaborave dosadašnje nesporazume, a ubuduće neka ih vodi sloga i ljubav. To su obećale obje strane, pa su tako okončane napetosti.

21. § Prvi plan o osnutku novih župa u Subotici

Kako je rastao broj stanovništva u Subotici

Nije dobro prošlo ni četrnaest godina od kako su svjetovni svećenici namješteni u Szent Máriju, a već se moralo razmišljati o uspostavi novih župa.

Grad Szent Mária je sve više rastao brojem stanovnika. Iz provincije su stalno dolazili novi i novi došljaci, koji su željeli steći pravo da se nastane u Szent Máriji. Od 1773. pa i od nekoliko

godina ranije gotovo do 1830. u zapisniku vijeća za političke stvari masovno se bilježe imena onih koji su tražili dopuštenje da se ovdje nastane. Vijeće je bilo vrlo oprezno u odabiru onih koji su podnosili zahtjeve te je dobro biralo kome će dati građansko pravo Szent Márije. Bilo je slučajeva da je vijeće tražitelje građanskog prava primalo samo uz polaganje kaucije. S druge se strane vijeće pozivalo na listu povlastica iz 1743. godine, koja određuje da se na području grada mogu nastanjivati samo rimokatolici, pa je s početka samo rimokatolicima dopuštalo nastanjenje. Ovi su se i žurili iskoristiti povlastice koje je kraljica Marija Terezija dala gradu. Tako se dogodilo da je 1767. godine broj stanovnika grada bio 9353, a poslije proglašenja grada slobodnim kraljevskim gradom 1779. godine broj stanovnika je dobrim prešao brojku od deset tisuća. Prema jednom zapisu iz 1783. godine samo broj onih katolika koji su se s obzirom na svoju dob mogli pripustiti svetoj Ispovijedi bio je jedanaest tisuća.

Da se broj stanovnika poveća uvelike je pridonijela činjenica što je veliku dobru dobrotvorku grada, kraljica Marija Terezija, proglasila grad slobodnim kraljevskim gradom i obdaruila mnogim povlasticama.

Što je još pridonijelo povećanju broja stanovnika

Povlasticu slobodnog kraljevskog grada grad je dobio 22. siječnja 1779. godine te je 1. rujna iste godine i svečano uvršten među povlaštene gradove. Od toga vremena se promijenilo i ime koje je grad od tada nosio Szent Mária te je dobio ime grad Marije Terezije (Maria-Theresiopolis). Kasnije je uzeo svoje staro ime Szabadka. Ime Mária-Theresia város se sada upotrebljava jedino u latinskim i njemačkim spisima. Zato ćemo od sada i mi koristiti samo ime Szabadka.

Spomenut ćemo još neke činjenice koje su utjecale na povećanje broja stanovnika: izgradnja koja je uzimala sve više maha, održavanje tjednih državnih sajmova (vašara), koji su amo privlačili

obrtnike, ali i povlastice koje su svim građanima znatno olakšavale život. Da ne duljimo, dosta je spomenuti da je prema pismu upućenom duhovnom stolu u Kalači 24. veljače 1789. godine u Subotici bilo 19.218 katolika.

Planovi za dismembraciju subotičke župe

Kako se tako naglo povećavao broj katolika, ovdje namješten svećenik sa svoja tri-četiri kapelana nije mogao udovoljiti potrebama povjerenih mu vjernika. S druge strane i nadbiskupijska je vlast nastojala da se staranje za tako veliki broj vjernika ne povjeri samo jednom župniku, nego da se to staranje podijeli i na više župnika, te se tako unaprijedi i sačuva dušobrižništvo imajući u vidu duhovne potrebe vjernika. Zbog toga se već 1786. godine pokrenula ideja o uspostavi više župa na području ovoga grada.

Sljedeći korak je bio 21. svibnja 1787. godine, kad je veliki bački župan s najvišeg mjesta izdao naredbu, kojom od gradskog vijeća traži da se izjasni o tome na koji način i na osnovu čega bi se u ovom gradu moglo uspostaviti više župa. Gradsko vijeće nije htjelo izbjeći raspravu o toj temi, pa je zato izjavilo da će o ovoj temi razgovarati s nadbiskupskim povjerenikom čim dođe u grad i da će tada donijeti potrebnu odluku. Nije prošlo puno vremena, a u grad je već došao nadbiskupski povjerenik u osobi jankovačkog (Jánoshalma) župnika i dekana Györgya Tamasyja. On se načelno dogovorio s predstavnicima vijeća o tome da je potrebno uspostaviti nove župe. Izvedba te potrebe je imala još dugo čekati dok se nije ostvarila.

Dismembraciju subotičke župe spriječio rat

To je onemogućavalo turski rat (1787.–1791.) koji je u to doba izbio. Grad Subotica je za vrijeme toga rata bio opterećen mnogim davanjima. Ovuda su stalno prolazile vojne jedinice koje je trebalo smjestiti, nahraniti i opremiti za daljnje putovanje. Za vojsku je trebalo stalno isporučivati pšenicu, prehrambene proizvode. Sve je to tako jako iscrpilo materijalnu snagu grada da grad nije morao samo odustati od osnivanja novih župa, već je morao obustaviti i gradnju nove crkve.

Trodnevnica u čast sv. Leopolda Mandića

U župi Uskrsnuća Isusova održana je trodnevnica u čast svetog oca Leopolda Mandića. Prvog dana svetu misu i homiliju držao je mons. Marko Forgić. Drugu večer je služio i propovijedao preč. Franjo Ivanović, tavankutski župnik i dekan, a treću večer domaći župnik Bela Stantić.

Ove godine sv. Leopold posebno je aktualan, jer ga je papa Franjo proglasio zaštitnikom Godine božanskog milosrđa. Još k tomu, njegovo neraspadnuto tijelo bilo je izloženo u Zagrebu u katedrali i kapucinskoj crkvi na štovanje velikog broja vjernika.

Gledaj! Vidiš li? Koga si vidio? Nije li to sam sveti Franjo...? Priznajmo otvoreno, to je slabašan lik Isusov...!, kazao je 1976. godine papa Pavao VI. kod proglašenja blaženim o. Leopolda. Što nam to Isus poručuje kroz proročku pojavu tog siromaška?, pita Papa i kaže: *Velike nam poručuje tajne, tajne beskrajne Božje ljubavi i milosrđa. On nas zadivljuje, ali odmah i pretvara u potresan i prodoran govor, u kojem odjekuju riječi iz Evanđelja: „Dođite k meni svi vi izmoreni i opterećeni i ja ću vas odmoriti.“ (Mt 11,28) To je o. Leopold! Tko ne zna da je poglavita oznaka junaštva i milosrdnog dara o. Leopolda bila služba ispovijedanja. On se prvenstveno posvetio kao službenik sakramenta Pokore, a nama preostaje da se divimo i da zahvaljujemo Gospodinu što i danas dariva svojoj Crkvi tako izvanredan uzor služitelja sakramentalne milosti pokore. A vjernici ma..., bilo da su revni, mlaki ili ravnodušni doziva u pamet više nego ikada da je osobna ispovijed za njih providonosno i neizrecivo vrelo milosti i mira, škola kršćanskog života, neusporediva okrepa na zemaljskom putu prema vječnoj sreći.*

O. Leopold je molio. Svakodnevno je i puno molio. On je vjerovao u potrebu i važnost molitve. Znao je cijele noći moliti pred svetohraništem. Kad su mu rekli da ide spavati, jer je već kasno, jako je umoran, on je odgovorio da mora moliti za sve one koje je ispovjedio, da mjesto njih vrši pokoru. O. Leopold je vjerovao u snagu zagovorne molitve. Jednom mu se obratio student (1933.) komu su liječnici ustanovili neku neizlječivu bolest. O. Leopold mu je rekao: *Ne, vi nećete umrijeti! Ja ću se moliti za vas. Jeste li me razumjeli! Budite mirni. Liječnik mu je rekao: Kada sam vas liječio nisam imao nikakve*

nade u vaše ozdravljenje. Međutim, dogodilo se čudo. Jedan čovjek je bio nepravedno krivo optužen na sudu. Dan prije dođe i potuži se o. Leopoldu. On mu odgovori: Ja ću moliti, a vi odmah pođite svetom Antunu i recite: Šalje me moj ispovjednik o. Leopold da me oslobodiš od ove klevete. Sve će dobro završiti! I sve je dobro završilo.

O. Leopold čvrsto je vjerovao u učinkovitost svetih sakramenata koje je on dijelio, a i sam se njima hranio. Zato je veoma savjesno prikazivao svetu misu. Dugo se pripremao za svetu misu, a poslije se isto tako dugo zahvaljivao. Znao je poslati bolesnike i nesretnike da prikazu svetu Misu, da se pričeste i da im bude bolje ili da im se riješi problem.

Dugo je ispovijedao jer je vjerovao da je to sredstvo spasenja za nas grešnike. Zato je tako savjesno pratio svetu ispovijed što nije ni malo lako. Zato je tražio od penitencata da se iskreno i potpuno ispovijedaju, jer inače neće dobiti oprost grijeha. O. Leopold je sve uzimao ozbiljno. Zato ga je đavao jako napastovao sumnjama o vjeri – da li postoji nebo, čistilište i pakao. Mučio ga je sumnjama u to je li dobro postupio kod pojedinog penitenta. Znao je cijele noći trpjeti velike i teške sumnje te je plakao od straha. Znao je ustati noću i otići svojem ispovjedniku da dobije milost oproštenja i da se tako oslobodi đavolske napasti. Đavao ga je raznim sumnjama dovodio do ludila. Izgledao je sav izbezumljen. Znao je svoju braću da budu uz njega, jer se jako bojavao. Puno mu je pomagalo to što se točno držao savjeta duhovnog vođe.

Obično kod svetaca tražimo čudesa, jer vjerujemo da su oni bili neki izvanredni ljudi. A kod sv. Leopolda nalazimo pravog čovjeka koji se borio za svoju dušu, ali i za duše svojih bližnjih. Kod o. Leopolda nalazimo pravog vjernika, kršćanina kao što smo mi. Ujedno vidimo kako se i mi trebamo boriti i truditi za svoje duše, ali i za duše svojih bližnjih.

Jednom su ga pitali: *O. Leopolde kako shvaćate ove Gospodinove riječi: „Tko hoće ići za mnom, neka svaki dan uzme svoj križ i neka ide za mnom.“* On je odgovorio: *Nije potrebno činiti izvanrednu pokoru... Dovoljno je strpljivo podnositi nevolje našega svakidašnjega života: nerazumijevanje, nezahvalnost, poniženja, patnje zbog događaja oko nas,*

svoje staleške dužnosti... To su sve križevi. Važno je da ih ne izbjegavamo i ne tražimo samo lakše i ugodnije. Trpimo ono što nas zadesi toga dana..., kušnje, napasti, problemi su naši križevi. Za o. Leopolda je Riječ Božja bila uvijek Istina. On je najozbiljnije uzeo Isusove riječi: Ne možete služiti Bogu i mamonu! Tko čini grijeh, rob je grijeha! Jednom je rekao: Iznenađuje me kako ljudi mogu staviti na kocku svoju dušu zbog sasvim ništavnih i prolaznih stvari! Jednom penitentu koji nije htio reći sve grijeha, rekao je: Ovako vas ne mogu odrješiti. Vi sami prelazite na stranu Božjih prokletnika...! Tada je ipak pokornik uvidio ozbiljnost stvari i iskreno se ispovjedio.

Kad sve to saberemo onda vidimo jednog pravog kršćanina od kojeg možemo učiti kako možemo mi biti pravi kršćani. To nikad nije gotovo. Molitva i u našem životu isto tako je jako potrebna. Kako je važno moliti nama svećenicima za vas svoje vjernike. Vidim da još uvijek ne molim dovoljno i s vjerom. Kako je roditeljima potrebno žarko moliti za svoju djecu. I djecu treba učiti i s njima moliti. Kako je važno često i dobro se ispovijedati. Kako je sveta Misa ogromni izvor milosti iz koje se i sv. Leopold hranio. Naše crkve bi trebale biti premalene, kad bismo ozbiljno kao o. Leopold shvaćali svetu misu. Kad bismo vjerovali da je u našim crkvama danju noću prisutan Bog koji nas čeka da ga primamo. Ni ti bolesni ne bismo bili toliko kad bismo se često hranili Božjom milošću. Na kraju, zaključimo sa svetim Pavlom koji je rekao: *Što jesam, milošću Božjom jesam! To je stvarnost kod svetog Leopolda, a to može postati stvarnost kod svakog kršćanina!*

Bela Stantić

Lažna kršćanska zabrinutost i suosjećajnost

Piše: Željka Zelić

Sve je postalo javno! I što mislimo, što jedemo, naše želje, snovi, odluke... Pojavom društvenih mreža i našom prisutnošću na istima kao da smo dopustili cijelom svijetu da nam uđe u život. Jasno, onoliko koliko to sami želimo i dopustimo. S druge pak strane, ukoliko želimo biti informirani i osviješteni građani planeta zemlje i države u kojoj živimo, padamo u zamku da budemo bombardirani mnoštvom nepotrebnih informacija, koje ponekad čitamo nasumično ili zato jer nas privuče olako napisan bombastični naslov. Dakle, granice privatnog i javnog polako se brišu. Da postajemo Orwellovo „globalno selo“, fraza je koja se neprestano unedogled ponavlja.

Stoga ne čudi da se u javnim glasilima objavljuju svi detalji neke istrage ili ubojstva (kao što je to nedavno bio slučaj s ubojstvom mlade pjevačice Jelene Krsmanović Marjanović u Borči ili svojedobno u Bajmaku ubojstvo Tijane Jurić), i to do takvih detalja da se ledi krv u žilama. Neki će te postupke opravdati zabrinutošću za cijeli slučaj ali i za vlastite sinove i kćeri... Međutim, može li se tolika želja za saznavanjem detalja ubojstva, koje bi trebala znati tijela koja se bave istragom i eventualno članovi najuže obitelji, za koje je to i najbolnije, opravdati tek zabrinutošću? Biti zabrinut je jedno, a biti željan informacija je nešto sasvim drugo. U tom međuprostoru nerijetko se nađu i kršćani, koji ništa manje nego drugi nisu podložni želji da se bude informiran i upućen. Jer informacije su, osobito u današnje vrijeme, moć.

Tragom toga, kao možebitni primjer kako se kršćani ne bi trebali ponašati, i to kada se radi u duboko intimnim ili osobnim stvarima pojedina, čak i u području duhovnosti, mogao bi poslužiti slučaj nedavno održanog seminara u jednoj crkvi,

na kojemu se među ostalim i molilo. Za duhovne i materijalne potrebe, za ozdravljenje. Nije li crkva jedino i pravo mjesto na kojemu bismo trebali potražiti osnaženje za svakodnevni život, ali i odgovore na pitanja, nedoumice, blagoslov za sve što činimo?

Bilo je na tom seminaru i suza, i smijeha i počivanja u Duhu. Površno informiranom vjerniku iliti nepraktičnom vjerniku sve bi se to moglo učiniti čudnim, da ne kažem sablažnjujućim. I je li onda takvima mjesto na takvim i sličnim molitvenim susretima? Onima koji će od samo pet minuta nećijih suza koje su posljedica polaganja predavačevih ruku i svojevrnog duhovnog oslobođenja pred Gospodinom, reći da je osoba „preplakala seminar“, i to tobože iz zabrinutosti za tu osobu. Zabrinutost je u ovom slučaju samo radoznalost, ali ne i prava kršćanska zabrinutost za onoga koji plače! Jer zabrinutost se očituje u pruženoj ruci, upućenom pogledu, a ne u prenošenju neistina ili pokušaju da se razloži, u ovom slučaju nećijih suza, doznaju od drugih ljudi. Tek u susretu s osobom koja plače moglo bi se vidjeti da osoba nije ni bolesna, ni tužna, ni očajna već jednostavno dirnuta Gospodinovom neopisivom prisutnošću po molitvi i polaganju ruku. Moguće da su dotične osobe bile baš samo tih pet minuta na seminaru pa im se učinilo da osoba plače cijeli seminar jer je za njih pet minuta bio i cijeli seminar. No, smijemo li zaključke donositi na prečac i pri tom ih prenositi drugima da se perje rasipa do iznemoglosti. Pri tom blatnjavo, perje zaprljano neistinom?

Trebali bismo dakle očekivati da su svi oni koji su na seminaru sudjelovali iskreno i s iskrenim namjerama, ako ne istih, onda barem sličnih razmišljanja. No, upravo u tom najsvetijem području – susreta čov-

jeka sa živim Bogom i svojom savješću, javlja se zamka da poželimo znati zašto je netko tužan, zašto je sretan, zašto je ljutit, posramljen, na koncu zašto plače. Jer, sramota je danas plakati, javno još više. To je odlika slabih! Stoga je žalosno kada crkva postane mjesto u kojemu se sramimo smijati, pljeskati, radovati, plakati pa čak i biti u dubokoj i sabranoj molitvi. Jer, uvijek će biti onih koji će iz svakog postupka pokušati dokučiti razloge zašto se netko smije, zašto plače, zašto moli... Tako crkva umjesto mjesta potpunoga predanja Gospodinu postaje mjesto „ulickanih“ i savršeno (ne)savršenih vjernika koji se srame pokazati da su slabi. Živi!

Previše je danas potrebe da se zalazi u tuđe živote, komentira, pametuje, savjetuje, a premalo prave kršćanske suosjećajnosti i zabrinutosti. I to obično onda kada smo nezadovoljni vlastitim životom ili nam je vlastiti život prepun problema, te je uvijek lakše baviti se drugima nego sobom. Međutim, drugima bismo trebali dopustiti da nam budu blizu onoliko koliko to oni žele, bez samodostatne potrebe da im se mijesamo u život. Radije snagu da mijenjamo druge ili da slušamo o drugima iskoristimo da mijenjamo sebe, da više oslušujemo sebe. Tako ćemo lakše razumjeti druge.

Kršćanski je opraštati. Primijetiti slabosti drugih, ali još više priznati vlastite slabosti, da bismo i prema drugima mogli biti milosrdni. Stoga se u ovoj Godini milosrđa klonimo pretjerane prosudbe života drugih. Vrijeme u crkvi iskoristimo za susret s Gospodinom, a ne za „zagledanje“. Umjesto lažne zabrinutosti za nekoga budimo iskreno zabrinuti za onoga pored, i to samo ukoliko smo spremni djelovati, pomoći. Sve drugo je zamjena za vlastite slabosti i duhovne neuspjehe.

Posljednji dar

Te godine korizma je započela rano. Pepelnica došla na početku veljače. Na korizmene propovijedi išlo se, ako ne baš po snijegu, onda svakako po oštroj zimi. Jednog korizmenog petka sve se neplanirano odužilo. Mala skupina starijih žena uvlačila se u svoje kapute u hladnoj crkvi. Nakon mise sve su pohrlele u svoje tople domove. Vani već mrkli mrak i oštar vjetar. Među posljednjima, ali žureći koliko je mogla, bila je gospođa Mira. Ona je teško hodala i to uz pomoć hodalice na kotače. Žene su joj pomogle spustiti hodalicu niz sedam crkvenih stuba. Nevoljko su se ogledale ako bi joj trebalo još što pomoći. Ona je svima ljubazno zahvaljivala i slala ih doma. Posljednja je izišla časna sestra. Ispred crkve nikoga osim gospođe Mire, a i ona je krenula uskom stazicom bliže cesti.

– Teta Mira, jeste li se smrznuli? Kako ćete vi doma?

– Smrznula se, dašta. Ali što mogu. Sin će doći po mene. Sigurno je on već dolazio, pa kad je vidio da me nema vani, otišao svojim putem. A sad tko zna kad će doći.

– Joj, pa ne možete sad tako stajati na ovom hladnom vjetru. Hoću li vam pozvati taksi?

– Bože sačuvaj! Moj sin je također taksist. On bi se na to uvrijedio i nikada više ne bi me htio voziti.

– Ma tko zna kad će on doći... Da ipak mi to nekako riješimo.

– Nemojte, časna, ništa poduzimati. Ja ću tu čekati, pa kad dođe, dođe. Samo vi hodite doma. Ja moje znam.

Sestra se još ogledala ne bi li ugledala svjetleću reklamu taksija, ali ništa.

– Lijepo vam kažem idite. Samo hodite – bila je uporna teta Mira.

Sestra je otišla. Do sljedećeg susreta s tetom Mirom zaboravila ju je upitati koliko dugo je čekala one hladne večeri.

Teta Mira bila je udovica. Imala je jednog sina. Živjeli su u istoj kući, ali nisu dijelili životni prostor. Ona se često tužila na sina. Govorila je kako joj on želi smrt, kako je psihički maltretira i želi dotući. Ljudi su govorili kako se vjerojatno sin nije sam na se uvrkao. Nije tu samo jedna strana kriva. Dok je mogla hodati, bila je neovisna o njemu. Međutim, kad su nastupile poteškoće s kretanjem, postala je ovisna o njemu. On u crkvu nije išao. Prvu je ženu napustio, a doveo drugu. Gospođa Mira ga je prisilila da joj kao sin mora pružiti ono najosnovnije, ako očekuje imovinu nakon njene smrti. A on je sa svom odbojnošću i cinizmom činio te usluge.

Došao i mjesec svibanj, rascvjetan i mirisan. Nakon večernje svibanjske pobožnosti i mise ljudi se malo zadržali ispred crkve u razgovoru, pa se razišli. Gospođa Mira opet čeka sina.

– Teta Mira, kako ste? Čekate taksi? – oslovi je časna.

– Čekam, čekam. Načekat ću se ja. Sad ima novu taktiku. Ostavlja me ovako čekati ne bi li me slomio. Misli: dodijet će mi to čekanje pa ga više neću gnjaviti. Ali neće, ne. A teško mi je dugo ovako stajati, bole me jako noge.

Sestra se počne ogledati po prostoru oko crkve.

– Što tražite, časna?

– Ništa. Gledam gdje bi se mogla postaviti klupa, pa da vi možete sjesti.

– Klupica? A ne. Tu bi se po noći skupljali svakakvi fakini.

– A, vidite! Evo imate tu dasku na hodalici pa možete sjesti na nju.

– Otići će ispod moje težine, a kočnice su slabe.

– E pa onda ćemo ovako: približite se zidu crkve i uprite kotače u zid.

– Teta Mira je poslušala i problem je bio riješen.

– Baš vam hvala za savjet. Tako ću ubuduće raditi.

Nastala je kratka šutnja.

– A tako mi i treba. Ispăștam što sam kriva...

– Zašto tako govorite?

–...da imam više djece... da su sada živi valjda ne bi svi bili kao ovaj. Valjda bi me netko od njih ljubazno pogledao i podvorio.

Sestra je shvatila i pogledala je sućutnim pogledom. No, činilo se, da u teta Mirinim očima nije bilo ni tuge ni kajanja. Samo prkosna odlučnost za borbu na život i smrt i s ovim jednim sinom.

Muž mi je volio čašicu. Nije se brinuo za obitelj. Kako s takvim čovjekom rađati i podizati djecu? A meni je posao bio najvažniji. Za posao bih dala sve. I tamo sam nalazila ono što nisam imala doma. Išla sam na izlete i ljetovanja, voljela sam zabave i druženja s mojim kolegicama s posla. Mužu i sinu nisam posvećivala puno pažnje... U crkvu sam rijetko išla, za Boga nisam imala vremena...

Teško mi je. Jedinu utjehu nalazim u molitvi i slušajući vjerske emisije. To mi je važnije od svega. I želim dolaziti nedjeljom na misu. A župnik mi dođe na prvi petak. Prije sam se uvijek u ispovijedi tužila na svoga sina. A svećenik mi govorio neka se ne tužim. U korizmi sam se uvijek odricala mesa. A jedne korizme mi je svećenik rekao da se umjesto toga odreknem tužakanja na sina. Prihvatila sam to i izdržala. I rekla sam sebi: kad to nisam činila u korizmi mogu i dalje tako nastaviti. Ali teško mi je to držati u sebi. Lakše bi mi bilo reći nekome. Dolazi mi jedna mlada žena pomagati u kući. Eto, njoj se ponekad izjadam.

Nakon nekoliko mjeseci uređen je na bočnim vratima crkve pristup za osobe koje imaju pomagala. Stepence više nisu bile problem. Teta Mira je lakše ulazila i izlazila iz crkve. A ispred župne kuće postavljena je i klupa, pa je tu mogla sjesti ako bi trebalo čekati sina. Ali noge su bile sve slabije, izlasci sve teži, a potreba za tuđom pomoći sve veća. Gospođa Mira odlučila je poći u dom umirovljenika. Znala je da će tamo imati sigurnu njegu i pomoć, a neće biti ni sama. Sin je dolazio rijetko u posjet. Ti susreti trajali su vrlo kratko uz najosnovniju uljudnost pred drugim prisutnim stanarima doma. U dom je dolazio svećenik služiti svetu misu i mogla se pričestivati i ispovijedati. Činilo se da je gospođa Mira otplatila svoje dugove i da u miru može čekati smrt. Ali baš toga mira nije bilo. Počela je sanjati ružne snove koji su ostavljali nemir i loše raspoloženje. Snovi su bili nejasni i plašili su je.

Jedne noći probudila se sva u znoju čvrsto se držeći za krevet. Teško je disala.

Četvero... Bože, zašto...? Otkud četvero?

Buljila je u mrak, a onda je nešto poput strujnog udara prošlo njenim tijelom koje više nije osjećala. Pokušala je vikati ali glas nije izlazio, samo jedva čujni šapat. Utonula je u besvijest.

Ugledala je kao u magli nečije lice. Sestra bolničarka ju je dozivala. Jedva je mogla otvoriti oči i prepoznati bolničku sobu. Naprezala se nešto reći. Bolničarka je približila svoje uho.

– Sve...će...ni...ka...

Sestra je oklijevala, a onda potrčala. Sjetila se da je nedjelja i vrijeme za misu. Stigla je u kapelicu kad je svećenik krenuo k oltaru. Brzo je promijenio smjer i otišao u bolničku sobu. Prigruo je uho i saslušao nekoliko isprekidanih riječi. Dao je odrješenje. Pružio je križ. Gospođa Mira ga je ovlaš dotakla usnama.

Na vratima se pojavio sin kojega su obavijestili o stanju njegove majke. Približio se krevetu dok se svećenik neupadljivo povukao. Majka je osjetila da je on tu.

– Si...ne... dje...co mo...ja... opro...sti...

Licem joj se razlio blaženi mir i prepoznatljiv smiješak. Za života je taj smiješak nosio jednu crtu podrugljivosti i tvrdoće. Više je nije bilo. Sin se približio i po prvi puta poljubio čelo svoje majke. U tom poljupcu i on je našao svoj mir.

s. Blaženka Rudić

/Treća nagrada na Zvonikovu Natječaju
za Duhovnu kratku priču 2016./

Misa zahvalnica za školsku godinu

subota, 4. lipnja s početkom u 10,30 sati
u katedrali bazilici sv. Terezije Avilske u Subotici

Svećeničko ređenje i mlada misa p. Pétera Dezsóa OFM

Član Hrvatske franjevačke provincije sv. Ćirila i Metoda, Péter Dezsó, bit će zaređen za svećenika **18. lipnja 2016. u zagrebačkoj katedrali**, po rukama zagrebačkog nadbiskupa, kardinala Josipa Bozanića.

Svoju mladu misu Péter Dezsó prikazat će u crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marijine u **Apatinu, 28. lipnja 2016. Mladomisničko euharistijsko slavlje počinje u 11 sati.**

Sekundicija će biti u franjevačkoj crkvi u **Subotici 24. srpnja u 10 sati.**

In memoriam

Fabijan (Bašo) Skenderović (1917.-2006.)

Prije devet godina napustio nas je dragi i voljeni otac, dida, pradida, tast i rođak Fabijan Skenderović.

U molitvi ga se rado sjećaju njegovi najmiliji: kćerka

Marica, sin svećenik **Ivan (Ive)** iz USA, sin **Veco**, kćerka **Klara Laloli** iz CH, snaha **Matilda**, zet **Achille Laloli** iz CH; unučad: **Ivica** sa suprugom **Snežanom**, **Klara**, **Marko** sa suprugom **Katijom** iz CH, **Marco Laloli** iz CH, **Susanne** sa suprugom **Luca Borsotti** iz CH te prauučad: **Ivana**, **Dario**, **David** i **Leandro** iz CH kao i sva ostala rodbina i prijatelji.

Sveta misa za njega bit će slavljena u nedjelju 26. lipnja 2016. u 9 sati u crkvi sv. Roka u Subotici.

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo „Ivan Antunović“ 24000 SUBOTICA,

Trg svete Terezije 3 SRB 24000 Subotica

e-mail: drustvoia@gmail.com mob.: +381643226613; tel: +38124600240

Dinarski broj računa: 310-210508-62 NLB Banka A.D. Beograd

Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

mr. sc. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. sc. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković, mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

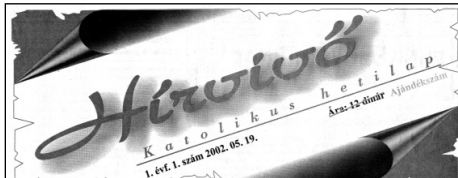
Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435
ISSN 1451-2149

Izdavanje **Zvonika** podupiru: Kancelarija za vere R. Srbije, Grad Subotica, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, i Hrvatska biskupska konferencija

Hrvatska Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatiborska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hirvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

RADIO MARIJA

Tel.: 024/600-099

www.radiomarija.rs

mail: radiomarija.srbija@yahoo.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; Vrdnik: 88,4 MHz Facebook strana:
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; NIŠ: 102,07 MHz Radio Marija Srbije

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ, Vedran Jegerić,
Snežana V. Lamić

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: **1650 din**

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na račun s naznakom **Za Zvonik:**

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200533294

Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost
„Ivan Antunović“, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

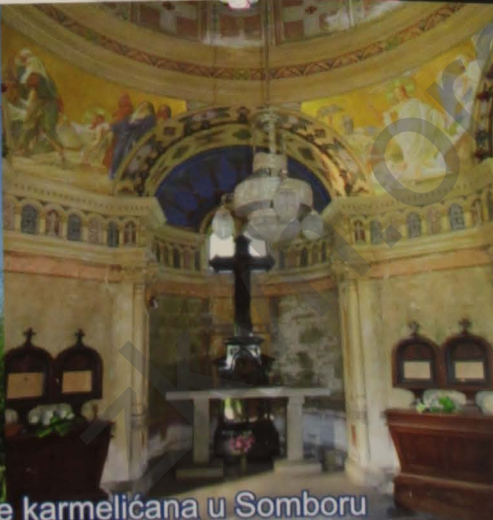
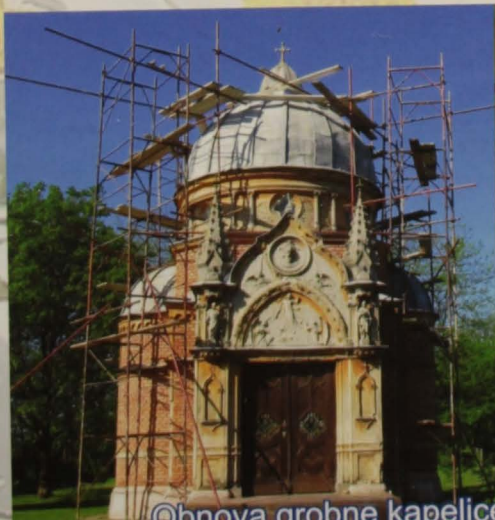
200 godina crkve u Ridici

Duhovna obnova kod subotičkih franjevaca

Kraljice za "Dove" u Sv. Roku

Obnova grobne kapelice karmelićana u Somboru

GERARDOVO 2016.

Karmelićanska crkva u Somboru

17.-18. lipnja svakog dana sv. misa,
propovijed i molitva na grobu o. Gerarda

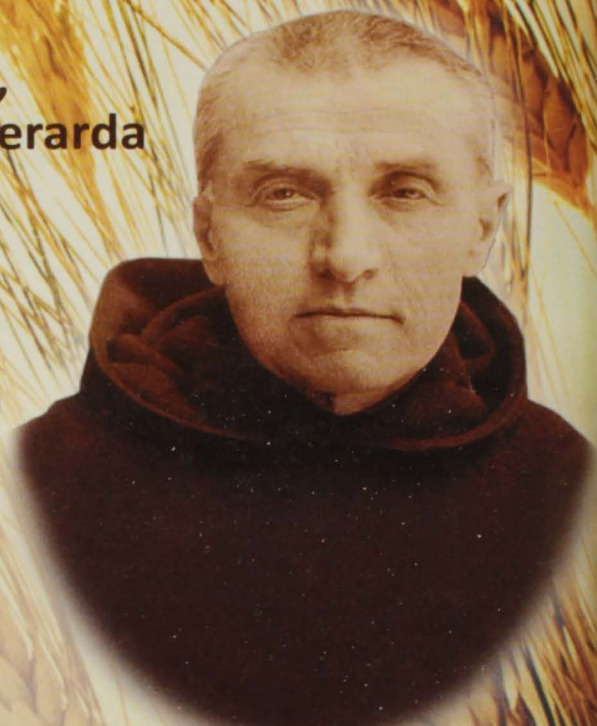
DUHOVNI PROGRAM I MISU ANIMIRAJU:

19. lipnja
karmelski laici iz Slavenskog Broda

20. lipnja
karmelićani iz Sombora

21. lipnja
mladi župe sv. Jurja iz Vajske

22. lipnja
karmelićani iz Sombora

60. godišnjica smrti

23. lipnja (na mađarskom jeziku)

17.30-18.30 duhovni program
(djeca Subotičke biskupije)

18.30 svečanu koncelebriranu
misu predvodi biskup
mons. dr. IVAN PÉNZES,
propovijeda vlč. RÓBERT UTCAI
(Čantavir)

24. lipnja (na hrvatskom jeziku)

17.30-18.30 duhovni program
(djeca Subotičke biskupije)

18.30 svečanu koncelebriranu
misu predvodi biskup
mons. dr. IVAN PÉNZES,
propovijeda mons. Stjepan Beretić
(Subotica)

140. godišnjica rođenja